



**Strategia rozwoju gminy Ślemień
na lata 2014- 2020**



1. WPROWADZENIE

Strategia rozwoju gminy Ślemień na lata 2014-2020 jest najważniejszym dokumentem programowym, w oparciu o który samorząd realizuje obowiązek prowadzenia polityki rozwoju lokalnego. Oddajemy w Państwa ręce dokument nowej strategii rozwoju, której głównym celem jest **stworzenie realnych podstaw planu rozwoju gminy Ślemień w okresie 2014–2020**.

Strategia została opracowana w oparciu o perspektywę wizji gminy Ślemień w 2020 roku, podkreślając jego specyfikę i wskazując na indywidualne rozwiązania, odpowiednie dla jego charakterystyki, wyzwań i potrzeb. Przedłożona strategia **wyznacza główne kierunki rozwoju gminy**, wytycza do **osiągnięcia określone cele**. Jest narzędziem do efektywnego **zarządzania gminą** z perspektywy wielopoziomowego rozwoju. Niemniej jednak jest to dokument programowy, który **nie wskazuje precyzyjnie**, co i z jakich środków zostanie zrealizowane. Takie podejście zgodne jest z zasadami przygotowywania dokumentów strategicznych, w których wskazuje się **kluczowe obszary interwencji** i budowania przewag konkurencyjnych. Natomiast w celu wskazania szczegółowych zadań do realizacji z uwzględnieniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie oraz właściwych źródeł finansowania należy stworzyć odpowiednie dokumenty wykonawcze w szczególności program rozwoju lokalnego oraz inne dokumenty sektorowe (np. dla edukacji, gospodarki odpadami).

Kluczowe w planowaniu strategicznym jest umożliwienie udziału w pracach nad założeniami strategicznymi **jak najszerszej grupie osób**. Włączenie społeczności w prace nad dokumentem strategicznym pozwalają na skuteczne jego wdrażanie. Prezentowana strategia była tworzona przy zaangażowaniu mieszkańców, przedsiębiorców i organizacji pozarządowych. Przeprowadzone zostało badanie ankietowe, którego rezultaty były ważnym elementem w dyskusji na temat **przyszłości gminy Ślemień**, tworzenia **wizji, celów**, a także projektowania **rozwiązań**. Proces tworzenia zapisów strategicznych wsparty był również rzetelnymi analizami oraz wnioskami i sugestiami napływającymi od przedstawicieli samorządu terytorialnego, a także przedstawicieli różnych dziedzin społeczno-gospodarczych.

Dzięki zaangażowaniu w proces budowy *Strategii rozwoju gminy Ślemień na lata 2014-2020* **społeczności lokalnej** i funkcjonujących w jej granicach podmiotów, dokument ten wyraża **interes publiczny**, a także jest ważnym elementem dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego zaangażowanego w sprawy lokalne. Ponadto prezentowany dokument koresponduje ze strategicznymi dokumentami ogólnymi wyższego rzędu takimi jak:

- *Strategia Europa 2020*,



- *Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,*
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie,*
- *Strategia rozwoju województwa śląskiego do 2020 roku,*
- *Strategia rozwoju powiatu żywieckiego na lata 2013-2020,*
- *Program Rozwoju Subregionu Południowego Województwa Śląskiego/Plan Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.*

Strategia rozwoju gminy Ślemień na lata 2014-2020 powstała z inicjatywy Wójta. Jej obecny kształt to wynik pracy interdyscyplinarnej grupy złożonej z **przedstawicieli samorządu terytorialnego** oraz zewnętrznych **ekspertów z firmy Grupa Ergo Sp. z o.o.**

Niniejszy dokument zawiera w szczególności część operacyjną tj. **wizję, misję, cele strategiczne i operacyjne** oraz otwarty katalog **kierunków działań** projektowanych dla gminy Ślemień. Wytyczone kierunki znajdują swoje odzwierciedlenie w przeprowadzonej **analizie społeczno- gospodarczej gminy** oraz zasobów, jakimi dysponuje jej samorząd. Diagnoza ta została przeprowadzona w oparciu o weryfikację danych zastanych (*desk research*), na podstawie których prowadzone było dalsze wnioskowanie na potrzeby strategii. Analiza zależności pomiędzy **silnymi i słabymi stronami** oraz **szansami** na rozwój gminy i **zagrożeniami** zidentyfikowanymi w otoczeniu stanowiły punkt wyjścia dla sformułowania wyzwań rozwojowych.

Budując *Strategię rozwoju gminy Ślemień na lata 2014-2020* przyjęto zasadę, że zidentyfikowane kierunki powinny odnosić się głównie do kompetencji samorządu gminnego. Problematyka wymagająca włączenia się innych grup społecznych, tj. mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych z gminy, zasygnalizowana poprzez konsultacje społeczne i badanie ankietowe została uwzględniona w celach operacyjnych oraz kierunkach działań, które wykraczają poza sferę kompetencji samorządu. Tym samym należy mieć na uwadze, iż realizacja celów tylko w ograniczonym stopniu zależna jest od działań samorządu gminnego.



Proces budowy *Strategii rozwoju gminy Ślemień na lata 2014–2020* przebiegał wieloetapowo:

1. Opracowanie diagnozy społeczno-gospodarczej.

Celem było stworzenie obrazu obecnej sytuacji gminy w aspektach społecznych i gospodarczych, a także ocena potencjału rozwoju gminy Ślemień. Efektem prac zespołu było powstanie diagnozy, opisującej podstawowe uwarunkowania rozwojowe gminy Ślemień. Dokument został opracowany w oparciu o dane zastane, pozyskane m.in. z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Gminy w Ślemieniu.

2. Badanie ankietowe mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych z terenu gminy Ślemień.

Celem było uzyskanie jak najszerszych informacji od mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych dotyczących poziomu jakości życia, warunków rozwoju działalności, identyfikacji problemów oraz kluczowych kierunków rozwoju gminy Ślemień. Każdy ankietowany miał także możliwość wskazania konkretnego rozwiązania, propozycji zadania do realizacji w okresie 2014–2020 na terenie gminy Ślemień.

3. Analiza mocnych i słabych stron gminy, a także szans i zagrożeń jej rozwoju (analiza SWOT).

Celem było przeanalizowanie obecnych mocnych i słabych stron gminy Ślemień, a także szans i zagrożeń istotnych z punktu widzenia jej dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego.

4. Przygotowanie projektu planu strategicznego.

Celem była identyfikacja kierunków rozwoju gminy Ślemień na lata 2014–2020 w podziale na cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działania. Plan strategiczny powstał w oparciu o wcześniejsze analizy, opracowania, a także materiały wypracowane na spotkaniach zespołu oraz w wyniku badania ankietowego mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych. Projekt strategii powstał także w oparciu o założenia w dokumentach strategicznych wyższego szczebla tj. powiatowego, wojewódzkiego, krajowego oraz europejskiego.

5. Opracowanie procesu monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii.

Celem było opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji celów i realizacji poszczególnych kierunków działań oraz aktualizowania dokumentu.



2. SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Potrzeba stworzenia *Strategii rozwoju gminy Ślemień na lata 2014–2020* opiera się na wielu istotnych przesłankach. Wśród nich na pierwszy plan wysuwa się wymóg dostosowania zapisów dokumentu do nowej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz do nowej perspektywy budżetowej. Czas, który upłynął od uchwalenia poprzedniej *Strategii rozwoju gminy Ślemień na lata 2000-2015* charakteryzuje się zmianą sposobu prowadzenia polityki rozwoju regionalnego na szczeblu centralnym.

Strategia rozwoju gminy Ślemień na lata 2014–2020 uwzględnia zapisy zawarte w dokumentach strategicznych wyższego szczebla, a także przywiązuje ogromną uwagę do spójności z istniejącymi strategiami rozwoju takimi jak:

- *Strategia Europa 2020,*
- *Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo,*
- *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie,*
- *Strategia rozwoju województwa śląskiego do 2020 roku,*
- *Strategia rozwoju powiatu żywieckiego na lata 2013- 2020,*
- *Program Rozwoju Subregionu Południowego Województwa Śląskiego/Plan Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych.*

Najważniejsze wytyczne dotyczące polityki rozwoju pochodzą z nadrzędnych dokumentów europejskich określających zasady Europejskiej Polityki Spójności. Ważny jest nowy sposób finansowania ze środków europejskich. Celem funduszy unijnych nie jest wyrównywanie szans, ale wzmacnianie konkurencyjności mocnych stron oraz lepsze wykorzystanie istniejących potencjałów rozwojowych. Podstawą Europejskiej Polityki Spójności jest **Strategia Europa 2020**, która została oparta na trzech priorytetach:

1. rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach,
2. promocji gospodarki zrównoważonej, konkurencyjnej, racjonalnie wykorzystującej zasoby,
3. wspieraniu gospodarki o wysokim zatrudnieniu, sprzyjającej spójności społecznej i terytorialnej.

Głównym dokumentem szczebla krajowego, wskazującym strategiczne zadania Polski w horyzoncie czasowym spójnym z dokumentami europejskimi, jest średniookresowa **Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo**. Dokument tworzy nowy model strategicznego zarządzania rozwojem państwa. Uwzględnia wytyczne



głównych kierunków rozwoju Polski z długookresowej strategii rozwoju kraju **Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności**. Podstawowe priorytety *Strategii Rozwoju Kraju 2020* to:

1. sprawne i efektywne państwo,
2. konkurencyjna gospodarka,
3. spójność społeczna i terytorialna.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 stanowi odniesienie dla programów operacyjnych, tworzonych na potrzeby programowania funduszy Unii Europejskiej na lata 2014–2020.

Dokumenty, które uszczegóławiają priorytety określone w *Strategii Rozwoju Kraju 2020*, to dziewięć **strategii zintegrowanych**. Przy projektowaniu lokalnej polityki rozwoju kluczowy jest dokument **Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010–2020. Regiony, miasta, obszary wiejskie**. Prezentuje on wytyczne do planowania strategicznego. Najważniejsze z nich to:

1. wykorzystanie wewnętrznych potencjałów regionu;
2. tworzenie wieloletnich i zdecentralizowanych polityk rozwoju – w przeciwieństwie do dotychczasowego przyznawania dotacji na inwestycje punktowe, jednorazowe, krótkoterminowe;
3. finansowanie inwestycji wyselekcjonowanych jako tych działań, które w największym stopniu przyczyniają się do rozwoju społeczno-gospodarczego regionu;
4. wieloszczeblowe zarządzanie polityką regionalną – zaangażowanie wielu partnerów przez władze regionalne;
5. wykorzystywanie specjalizacji regionalnych i subregionalnych oraz reagowanie na specyficzne bariery rozwojowe.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020 podkreśla tworzenie partnerstw między sektorem publicznym i społeczeństwem w zakresie tworzenia wielopoziomowego systemu zarządzania polityką rozwoju.



3. WIZJA I MISJA ROZWOJU GMINY ŚLEMIEŃ

Wizja stanowi **obraz stanu**, który pragnie osiągnąć wspólnota mieszkańców gminy Ślemień **do 2020 roku**, dążąc do realizacji celów strategicznych oraz wyznaczonych kierunków działań. Podstawą budowania wizji jest skuteczne wykorzystanie mocnych stron gminy oraz jej szans rozwoju, by zwiększyć jego atrakcyjność i poziom życia lokalnej społeczności.

Wizja rozwoju gminy Ślemień została uzgodniona wspólnie przez uczestników warsztatów strategicznych, jako odzwierciedlenie mocnych stron gminy, wynikających z analizy społeczno-gospodarczej, jej szans rozwoju, a także oczekiwań społeczności lokalnej.

Kluczowe aspekty charakterystyki obszaru to:

- Górsko- leśny, zielony, sprzyjający odpoczynkowi charakter gminy;
- Położenie blisko granicy ze Słowacją;
- Dobra dostępność komunikacyjna;
- Szansa rozwoju turystyki, rekreacji i form wypoczynku dla mieszkańców i przyjezdnych.

Rozwój gminy Ślemień powinien być zatem podporządkowany następującej **WIZJI**:

**GMINA ŚLEMIEŃ TO ZNANA W POLSCE I EUROPIE GÓRSKA ENKLAWA,
Z UNIKATOWYM KRAJOBRAZEM, KULTURĄ I HISTORIĄ.
TO GMINA PRZYJAZNA DLA MIESZKAŃCÓW,
TURYSTÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW.**

Sformułowana wizja podkreśla pożądaną, przyszłą stan gminy Ślemień, w tym przede wszystkim znaczącą rolę turystyki dla regionu.

Misja wyznacza **cele nadrzędne** dla rozwoju gminy Ślemień, które będą przedmiotem dążeń na najbliższe lata. W realizację misji są zaangażowane nie tylko władze gminy oraz przedstawiciele samorządu. Efektywność i skuteczność działania zależy od szerokiego udziału społeczności, partnerów społecznych i gospodarczych. Cele realizowane przez gminę Ślemień powinny wpisać się zatem w poniższą **MISJĘ**:



MISJĄ GMINY ŚLEMIEŃ JEST POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW POPRAZ ODNOWĘ I ROZWÓJ MIEJSCOWOŚCI, A TAKŻE ZWIĘKSZANIE ATRAKCYJNOŚCI TURYSTYCZNEJ REGIONU.

Ze zdefiniowanej misji wynikają 2 główne obszary rozwoju:

1. Dbanie o jakość życia mieszkańców gminy oraz dobre zarządzanie.
2. Rozwój gospodarczy gminy w szczególności poprzez turystykę, rekreację, kulturę i sport:
 - Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców w szczególności w sektorze turystyki, rekreacji, kultury, sportu;
 - Rozwój, ciągłe uatrakcyjnianie i promocja oferty turystycznej gminy;
 - Rozwój infrastruktury turystycznej w kompetencji gminy, podmiotów gospodarczych, społecznych;
 - Stymulowania powstawania i rozwoju bazy noclegowej i gastronomicznej, w tym agroturystyki i ekoturystyki;
 - Stworzenie i rozwój już istniejących markowych produktów lokalnych;
 - Rozwój aktywności mieszkańców w szczególności w zakresie problematyki turystycznej i rekreacyjnej;
 - Dbanie o zabytki i atrakcje turystyczne gminy, w tym rewitalizacja, prace konserwatorskie, czy też w zakresie rekonstrukcji;
 - Promocja turystyczna gminy i kluczowych jej zabytków – w tym we współpracy z gminami ościennymi, powiatem, województwem, jednostkami organizacyjnymi (np. Nadleśnictwem Jeleśnia);
 - Wspieranie działań na rzecz podnoszenia jakości i atrakcyjności świadczenia usług turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych i sportowych;
 - Inicjowanie działań na rzecz stworzenia atrakcyjnego i wyrazistego wizerunku gminy Ślemień w Polsce i Europie.



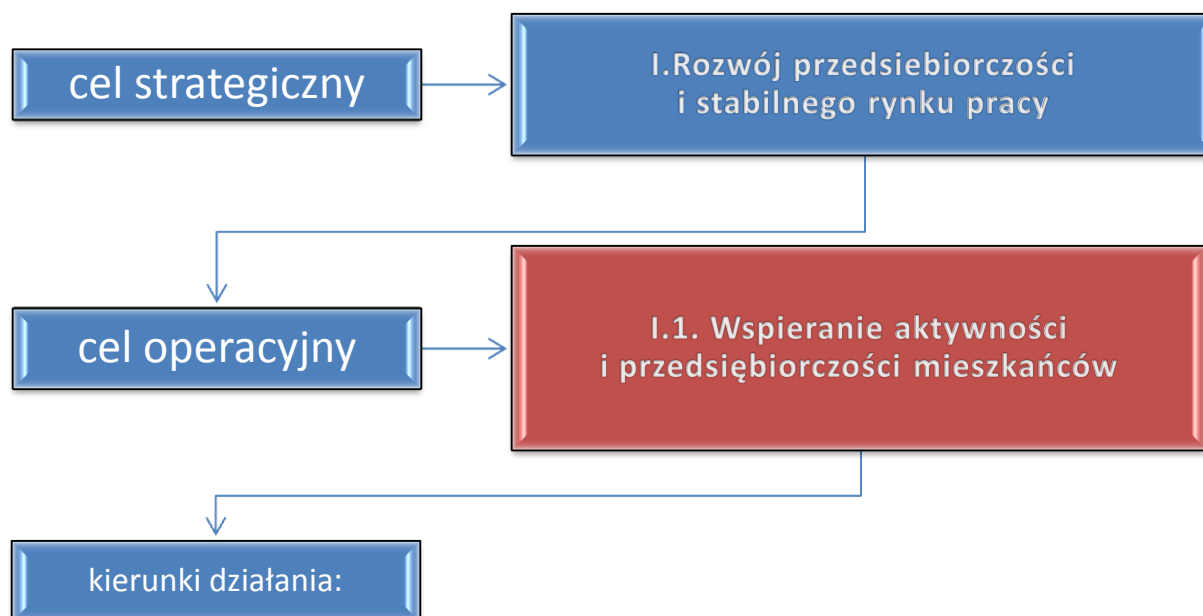
4. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Cele określone w *Strategii rozwoju gminy Ślemień na lata 2014-2020* ukazują pełne spojrzenie na problemy gminy. Cele te wynikają z przyjętej wizji i zdefiniowanej misji rozwoju. Dla urzeczywistnienia **celów strategicznych** zostały sformułowane **cele operacyjne**. Należy je traktować jako ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej całej wspólnoty gminy Ślemień w perspektywie lat 2014–2020.

CELE STRATEGICZNE	CELE OPERACYJNE
I. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I STABILNEGO RYNKU PRACY	I.1. Wspieranie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców
	I.2. Wspieranie atrakcyjności inwestycyjnej gminy
	I.3. Wspieranie rozwoju turystycznego gminy Ślemień
II. ROZWÓJ BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO, ZDROWOTNEGO I PUBLICZNEGO	II.1. Poprawa jakości i dostępności usług zdrowotnych i opiekuńczych
	II.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu
	II.3. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w miejscach publicznych
III. POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI GMINY	III.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej
	III.2. Rozwój edukacji oraz opieki żłobkowej i przedszkolnej
	III.3. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
	III.4. Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa
IV. ROZWÓJ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	IV.1. Rozwój kultury, sportu i rekreacji
	IV.2. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
	IV.3. Wzmacnianie potencjału i skuteczności administracji publicznej



I. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I STABILNEGO RYNKU PRACY



1. Rozwój edukacji w zakresie przedsiębiorczości od początku kształcenia

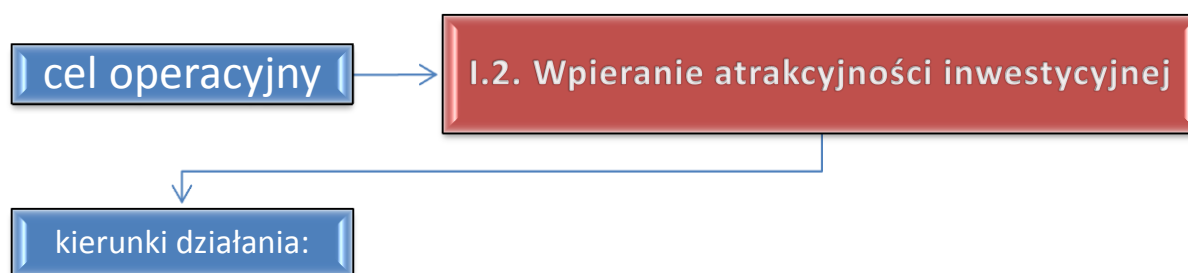
- Niezbędne jest stworzenie mechanizmów aktywizacji zawodowej i rozwoju przedsiębiorczości w sposób długofalowy i planowany. Nie sprawdzają się działania nakreślone punktowo, które nie są częścią szeroko zakrojonego programu skierowanego do społeczności lokalnej;
- Należy włączyć do procesu edukacji dzieci, młodzieży oraz dorosłych treści z zakresu przedsiębiorczości oraz prowadzenia własnej działalności gospodarczej, odpowiednio do m.in. poszczególnych grup wiekowych i poziomu wykształcenia.
- Istotne jest stosowanie metod aktywnych w edukacji takich jak: gry symulacyjne, kontakt z przedsiębiorcami, zajęcia z doradcami zawodowymi, wizyty w firmach lokalnych, instytucjach i bankach;
- Kluczowy jest rozwój współpracy pomiędzy podmiotami samorządowymi, placówkami edukacyjnymi oraz przedstawicielami podmiotów gospodarczych i społecznych w zakresie treści i metod kształcenia, a także doskonalenia umiejętności społecznych i zawodowych niezbędnych na rynku pracy.

2. Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i umiejętności adaptacyjnych wśród społeczności lokalnej

- Rozwój kwalifikacji zawodowych i społecznych społeczności lokalnej w szczególności osób bezrobotnych. Zadania będą realizowane poprzez m.in. szkolenia, doradztwo, mentoring, wsparcie merytoryczne specjalistów;
- Zachęcenie do korzystania z infrastruktury oraz usług instytucji otoczenia biznesu m.in. szkoleń, doradztwa, materiałów informacyjno- promocyjnych;
- Wspieranie w zakresie podnoszenia poziomu wiedzy i umiejętności zawodowych osób starszych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym (m.in. osób niepełnosprawnych);
- Wspieranie pozarolniczych działalności gospodarczych, którego celem jest poprawa standardu życia na wsiach oraz pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców;



<ul style="list-style-type: none">➤ Wspieranie współpracy branży rolniczej w celu zwiększenia opłacalności produkcji, specjalizacji, znalezienia nowych rynków zbytu.
3. Integracja lokalnych przedsiębiorców w celu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk
<ul style="list-style-type: none">➤ Inspirowanie, zachęcanie do tworzenia oddolnych inicjatyw wśród mieszkańców, przedsiębiorców;➤ Wymiana doświadczeń i dobrych praktyk;➤ Wspieranie mikro, małych i średnich firm;➤ Wspieranie start up'ów i firm nowopowstałych;➤ Zrzeszanie się podmiotów samorządowych, społecznych i gospodarczych, w celu współpracy i realizacji wspólnych projektów.
4. Wspieranie mobilności społeczności lokalnej
<ul style="list-style-type: none">➤ Wspieranie realizacji zadań w zakresie komunikacji – przewozu osób – do m.in. miejsc pracy, edukacji, wypoczynku;➤ Dążenie do utworzenia łatwej, spójnej, taniej, ekologicznej komunikacji;➤ Dążenie do dobrej dostępności komunikacyjnej wewnątrz gminy (tj. dojazdy do każdej miejscowości na terenie gminy) oraz na zewnątrz (w szczególności w kierunku Żywca);➤ Należy wzmocnić lokalną politykę godzenia życia zawodowego z prywatnym i społecznym m.in. poprzez zadbanie o dostępność usług opiekuńczych nad dziećmi oraz osobami starszymi, pomoc społeczną, wsparcie Powiatowego Urzędu Pracy.
5. Wspieranie aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i zależnych
<ul style="list-style-type: none">➤ Wspieranie aktywizacji osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych, zależnych;➤ Kontynuowanie działań realizowanych przez ośrodek pomocy społecznej;➤ Wsparcie w zakresie podniesienia kwalifikacji zawodowej oraz aktywności zawodowej i społecznej poprzez m.in. pomoc w znalezieniu pracy, zapewnienie opieki rehabilitanta, psychologa i innych usług w zależności od potrzeb indywidualnych;➤ Inicjowanie działań na rzecz wspierania zatrudnienia, edukacji, czy uczestnictwa w życiu społecznym osób niepełnosprawnych m.in. poprzez innowacyjne programy na rzecz aktywności ludzi zagrożonych wykluczeniem społecznym jak asystent osoby niepełnosprawnej, programy zatrudnienia wspomaganego, miejsca pracy chronionej.



1. Podniesienie konkurencyjności oferty terenów inwestycyjnych

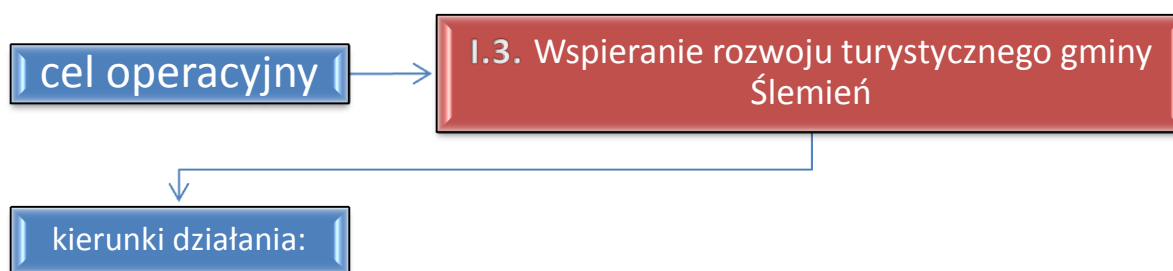
Obecnie na terenie gminy Ślemień są wyznaczone tereny inwestycyjne tj. ok. 12,72 ha zlokalizowane w południowej części sołectwa Ślemień oraz ok. 1,01 ha w centrum sołectwa Ślemień, przy Urzędzie Gminy w Ślemieniu (teren pod budowę amfiteatru). Ponadto jest ok. 16,79 ha prywatnych terenów zlokalizowanych pomiędzy drogą ul. Młyńską a ul. Sosnową w sołectwie Ślemień pod zabudowę usługową oraz przemysłową i techniczną.



Podnoszenie konkurencyjności oferty terenów inwestycyjnych wiąże się głównie z planowaniem przestrzennym, aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, uzbrajaniem terenów w infrastrukturę techniczną oraz drogową na wyznaczonych obszarach, a także z promowaniem oferty. Istotna jest skuteczność konkurencyjności o inwestorów z innymi samorządami oraz sposoby podnoszenie własnej atrakcyjności inwestycyjnej.

2. Pozyskiwanie nowych inwestorów oraz tworzenie nowych miejsc pracy

Gminę Ślemień ma zróżnicowaną strukturę gospodarczą z przewagą usług. Dominują mikro przedsiębiorstwa do 9 pracowników. Przedsiębiorcy świadczą przede wszystkim usługi związane z handlem, budownictwem, obróbką drewna i mechaniką samochodową. Ważne jest skoncentrowanie z jednej strony na wspieraniu rozwoju mikro i małych przedsiębiorstw jak i utrzymaniu średnich i dużych firm takich jak dwie rozlewnie wody AQUA Sp. z o.o. i Refresco Poland Sp. z o.o. w Ślemieniu, Piekarnia, Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe Stanisław Panek (branża spożywcza), firma „SZPACH-POL”, PHU „Profit” (sklep EURO) oraz PHU „IVETT” (sklep DELIKATESY); z miejscowości Las: firmy: BUDROMOST (budowa dróg i mostów), firma „AREX”(usługi stolarskie).



1. Opracowanie i wdrożenie koncepcji rozwoju turystyki na obszarze gminy.

- Promocja gminy i oferty turystycznej, rekreacyjnej w mediach tradycyjnych i elektronicznych;
- Opracowanie kompleksowej koncepcji tras turystycznych – pieszych, rowerowych, konnych, nordic walking, innych;
- Opracowanie koncepcji turystyki wiejskiej i kulturowej – „historia & kultura” to są kategorie, które mają szansę być jednymi z najważniejszych w turystycznym rozwoju gminy dzięki bogactwu w zabytki nieruchome i ruchome (kapliczki, kościół parafialny, ruiny pieca hutniczego, rzeźby, malarstwo) i miejsca pamięci; w ramach programu promującego dziedzictwo historyczno- kulturowe będą organizowane imprezy, pakiety zwiedzania, zróżnicowane trasy turystyczne dla różnych adresatów.
- Opracowanie koncepcji turystyki transgranicznej we współpracy z partnerami samorządowymi, społecznymi i gospodarczymi;
- Opracowanie koncepcji turystyki aktywnej, specjalistycznej i przygodowej z elementami krajoznawstwa – „sport & przygoda” – z wykorzystaniem walorów górskich, jaskini, grotty, pozostałości historycznych oraz cennych walorów przyrodniczych na terenie gminy i na terenach ościennych. Należy stworzyć ofertę konkurencyjną do tych, które już posiadają gminy na terenie powiatu żywieckiego – a zatem należy się wyróżnić i spozycjonować tą kategorię odnośnie gminy Ślemień. Ideą przewodnią mogą być tradycje wołoskie, grotta, kamieniołom, pasma Beskidu Małego, tworzone questy i opowieści ludowe;
- Opracowanie koncepcji turystyki wypoczynkowej i agroturystyki z elementami krajoznawstwa – opiera się na walorach wypoczynkowych i krajobrazowych gminy;
- Zdefiniowanie potencjalnych odbiorców usług turystycznych gminy Ślemień m.in.



<p>z województwa śląskiego (Częstochowa, Żywiec, Bielsko- Biała, Tychy itp.), kategorii odbiorców: pasjonaci, odkrywcy, rodziny, ludzie aktywni, uczniowie szkół. Charakterystyczne cechy potencjalnych odbiorców:</p> <ul style="list-style-type: none">a. Turysta indywidualny, zorganizowane grupy (w tym nieformalne – grupy znajomych, rodzinne, firmowe);b. Podróżujący autokarem wycieczkowym lub kursowym;c. Przebywa na terenie gminy Ślemień tranzytem np. jadąc do Żywca lub Suchej Beskidzkiej;d. Główna aktywność grup – w weekendy/ od wiosny do jesieni z nasileniem w wakacje. <ul style="list-style-type: none">➤ Rozwój imprez na terenie gminy – w szczególności cyklicznych. Jest potencjał dla rozwoju imprez sportowych (biegów na orientację, narciarskich), rodzinnych (np. festyny), kulturowych (np. na terenie Żywieckiego Parku Etnograficznego);➤ Konieczne jest zwiększenie dostępu do usług wydawniczych – map, informatorów, folderów, przewodników, a także pamiątek z terenu gminy (np. widokówki, figurki);➤ Szansą jest aktywizacja społeczności lokalnej, działalność kół gospodyń wiejskich, kół emerytów i rencistów, zgłaszanie i certyfikowanie produktów lokalnych w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego, promowanie korzyści płynących z prowadzenia gospodarstw agroturystycznych i oferowania usług turystycznych.
<p>2. Rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej na terenie gminy Ślemień.</p>
<p>Niezbędne jest powstawanie i rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej o zróżnicowanym standardzie. Należy dążyć do podwyższenia standardów obsługi turystów i przyjezdnych na terenie gminy Ślemień, a także łączyć kompleksowo usługi (np. nocleg + wyżywienie + usługi zwiedzania).</p>
<p>3. Inicjowanie i pobudzanie rozwoju przedsiębiorczości turystycznej mieszkańców gminy i zatrudnienia w turystyce.</p>
<p>Celem jest:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ stworzenie systemu zachęt do zakładania działalności gospodarczej w obszarze turystyki, rekreacji, sportu i kultury;➤ wspieranie już istniejących podmiotów i nowozakładanych;➤ opracowanie atrakcyjnej oferty inwestycyjnej dla inwestorów turystycznych;
<p>4. Rozwój infrastruktury turystycznej na terenie gminy Ślemień.</p>
<p>Należy zadbać o:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Rozwój obiektów pełniących funkcje turystyczne na terenie gminy m.in. schroniska PTSM, Żywiecki Park Etnograficzny, plac wokół pieca hutniczego itp.➤ Rozwój sieci szlaków pieszych;➤ Powstanie i rozwój szlaków rowerowych, konnych, nordic walking, innych;➤ Zwiększanie dostępności szlaków oraz ich promowanie;➤ Stworzenie infrastruktury towarzyszącej na szlakach m.in. wiaty, mała architektura (ławki, stojaki rowerowe);➤ Stworzenie wypożyczalni sprzętu sportowego m.in. rowerów;➤ Rozwój urządzeń rekreacyjno – sportowych na terenie gminy.
<p>5. Opracowanie i wdrożenie markowych produktów turystycznych.</p>
<p>Planowane zadania do zrealizowania w ramach niniejszego kierunku to:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Opracowanie koncepcji produktów turystycznych;➤ Przygotowanie koncepcji zarządzania produktami;➤ Przygotowanie programu rozwoju i promocji markowych produktów turystycznych (w tym Żywieckiego Parku Etnograficznego, produktów o charakterze spożywczym etc.)➤ Stymulowanie rozwoju produktów turystycznych m.in. poprzez promowanie go na imprezach regionalnych, wojewódzkich, krajowych, targach, promocję medialną;



➤ Współpraca między samorządem gminnym, podmiotami gospodarczymi, społecznymi w zakresie powstania i rozwoju produktów turystycznych.
6. Partnerska współpraca pomiędzy gminami, instytucjami wyższego szczebla (powiatowego, wojewódzkiego), branżą turystyczną.
➤ Budowanie postaw pro-turystycznych wśród społeczności lokalnej; ➤ Edukacja turystyczna wśród społeczności lokalnej; ➤ Wypracowanie modelu współpracy międzysektorowej tj. pomiędzy samorządami, podmiotami społecznymi i gospodarczymi; ➤ Prowadzenie cyklicznych analiz turystyki i ruchu turystycznego w regionie; ➤ Działania wspierające w zakresie pozyskiwania finansowania działań w zakresie rozwoju turystyki; ➤ Podejmowanie działań na rzecz podnoszenia jakości obsługi turystów i kadr w turystyce.

II. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO, ZDROWOTNEGO I PUBLICZNEGO



1. Promowanie zdrowego stylu życia oraz wspieranie rozwoju profilaktyki

Jakość życia mieszkańców zależy w dużej mierze od świadomości i profilaktyki zdrowotnej. Promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia, korzystania z profilaktycznej oferty ochrony zdrowia ma niebagatelne znaczenie nie tylko dla samych mieszkańców, ale również dla gminy. Planowane są cykliczne działania z zakresu profilaktyki zdrowia, badania i konsultacje medyczne dla mieszkańców oraz akcje informacyjne, uświadamiające mieszkańcom konieczność stałego dbania o zdrowie i kondycję fizyczną.

2. Wspieranie rozwoju usług opiekuńczych nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, przewlekle chorymi oraz zależnymi



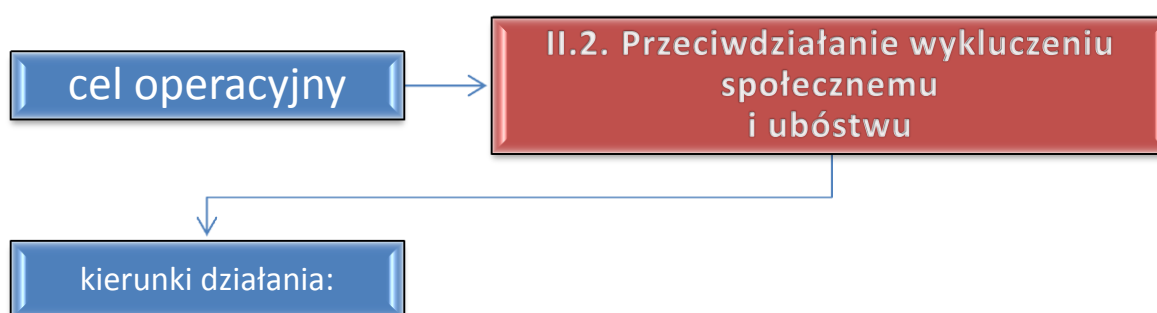
Zmiany w strukturze demograficznej gminy wymuszają dostosowanie priorytetów ochrony zdrowia do warunków funkcjonowania społeczeństw starzejących się. Należy wzmocnić opiekę skierowaną do osób starszych, a także niesamodzielnych czy też przewlekle chorych. Niezbędny staje się rozwój pomocy społecznej oraz instytucji dziennej opieki.

Rekomendowane jest stworzenie usług w zakresie opieki nad osobami starszymi i samotnymi.

3. Wspieranie dostępu do opieki zdrowotnej oraz zwiększenie standardu infrastruktury placówek ochrony zdrowia na terenie gminy.

Planowane działania to w szczególności:

- Zapewnienie stałych konsultacji dla mieszkańców z lekarzami wybranych specjalizacji;
- Dyżury lekarza w Ośrodku Zdrowia w tym także w weekendy i święta;
- Remont instalacji elektrycznej i wodno - kanalizacyjnej oraz centralnego ogrzewania w Ośrodku Zdrowia w Ślemieniu;
- Adaptacja 2 pomieszczeń gospodarczych w budynku Lecznicy na 2 mieszkania;
- Wymiana oświetlenia korytarzy i montaż domofonów w budynku Lecznicy;
- Prace remontowe obejmujące malowanie korytarzy, tynkowanie kominów, wymianę rynien, czyszczenie i ocieplenie poddasza w budynku Lecznicy;
- Ocieplenie betonowego stropu budynku apteki, malowanie podbitek, okucie kominów, naprawa rynien.



1. Wspieranie rodziny jako podstawowej komórki społecznej

- Należy przeciwdziałać wszelkim sytuacjom mogącym prowadzić do powstawania problemów i dysfunkcji w funkcjonowaniu rodzin;
- Szczególnie ważny jest rozwój współpracy i wymiany informacji pomiędzy przedstawicielami pomocy społecznej, edukacji, służb bezpieczeństwa, urzędów pracy i innych podmiotów wspierających rodziny.

2. Wspieranie działań mających na celu wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem

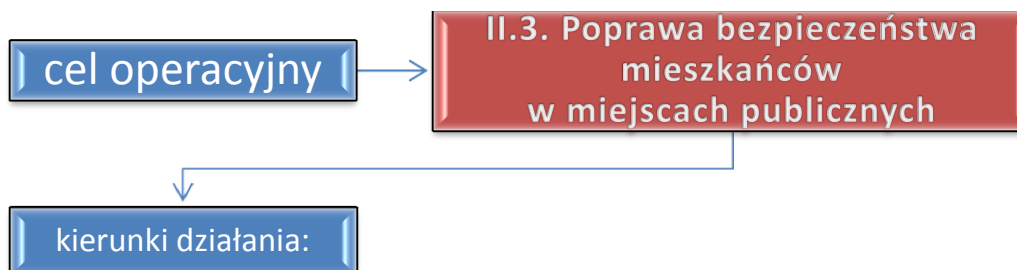
- Należy rozwijać mechanizmy, które będą przeciwdziałały marginalizacji dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem;
- Niezbędne jest wzmocnienie funkcji socjalnych szkół oraz wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie poprawy sytuacji dzieci i młodzieży.

3. Wspieranie inicjatyw na rzecz profilaktyki społecznej

- Konieczne jest wzmocnienie profilaktyki społecznej oraz wsparcie osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem;
- Należy wspierać powstawanie i rozwój podmiotów ekonomii społecznej, które mają na celu integrację społeczną, zatrudnianie osób z grup szczególnie zagrożonych wykluczeniem



społecznym, wspomaganie ich przez system konsultacji i doradztwa, opiekę medyczną czy psychologiczną.



1. Rozwój umiejętności i wyposażenia służb ratowniczych.

Zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa publicznego wymaga ciągłego doskonalenia wiedzy i umiejętności właściwych służb oraz modernizacji sprzętu, który wykorzystywany jest w ich pracy.

2. Wspieranie rozwiązań w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańców w miejscach publicznych np. w zakresie rozwoju monitoringu, instalowania radarów, rozbudowy infrastruktury drogowej i około drogowej (chodników, oświetlenia ulicznego itp.).

Celem tego działania jest rozwój bezpieczeństwa miejsc potencjalnie niebezpiecznych na terenie gminy, który będzie działał prewencyjnie, a także będzie pomocny przy wykrywaniu sprawców wykroczeń.

Rekomenduje się:

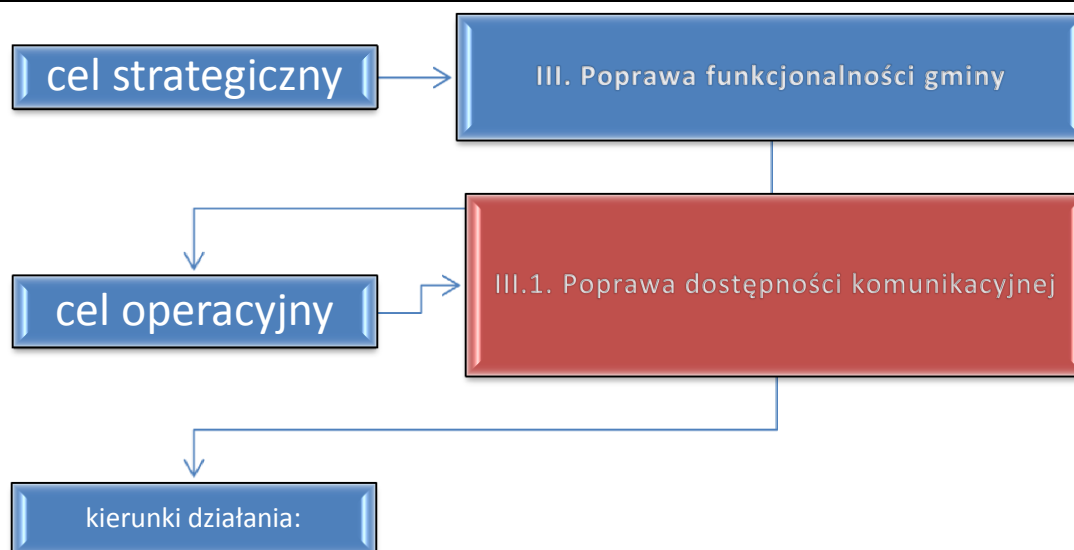
- zainstalowanie monitoringu w miejscach publicznych,
- instalowanie radarów, gdyż na terenie gminy jest zidentyfikowany problem w zakresie naruszania bezpieczeństwa w ruchu drogowym (m.in. przekraczanie dozwolonej prędkości),
- rozbudowa infrastruktury drogowej i około drogowej (m.in. wspieranie budowy chodników, modernizacja oświetlenia ulicznego);
- poprawa bezpieczeństwa dzieci na drogach m.in. poprzez zakup odblasków i kamizelek;
- budowa progów zwalniających.

3. Tworzenie warunków do poprawy bezpieczeństwa przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego m.in. poprzez poprawę systemu monitoringu i alarmowania.

- Istnieje wyraźna potrzeba intensyfikacji działań w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego, w tym poprzez systemy monitoringu i wczesnego ostrzegania;
- Konieczna jest współpraca z innymi samorządami i podmiotami w zakresie identyfikacji zagrożeń, budowy i modernizacji odpowiedniej infrastruktury, a także w ramach systemów informowania oraz koordynacji działań antykrzysowych.



III. CEL STRATEGICZNY: POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI GMINY



1. Budowa i modernizacja infrastruktury drogowej na terenie gminy

W celu bardziej efektywnego wykorzystania potencjału położenia geograficznego i komunikacyjnego gminy, kluczowy jest rozwój infrastruktury drogowej. Istotne jest także zapewnienie dobrego standardu dróg dojazdowych do terenów mieszkalnych oraz inwestycyjnych.

Modernizacji wymagają drogi i mosty przebiegające przez obszar gminy. Infrastrukturę drogową należy dostosować do obowiązujących warunków technicznych, parametrów funkcjonalno-użytkowych oraz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Planowane jest w szczególności:

- Regulacja stanu prawnego nieruchomości pod budownictwo drogowe i około drogowe;
- Oznakowanie wlotów z dróg gminnych na drogi powiatowe;
- Kontynuacja modernizacji i przebudowy dróg gminnych;
- Budowa dróg rowerowych i rowerowych szlaków turystycznych.

2. Modernizacja i budowa infrastruktury okołodrogowej m.in. chodników.

Konieczny jest rozwój infrastruktury okołodrogowej obejmującej m.in. chodniki, przystanki autobusowe. Istnieje wyraźna potrzeba rozwoju ścieżek pieszo- rowerowych oraz wytyczania nowych.

Planowane są inwestycje takie jak w szczególności:

- Modernizacja oświetlenia ulicznego,
- Wsparcie budowy chodników wzdłuż dróg powiatowych i wojewódzkich, przebiegających przez gminę, w tym ul. Jasnogórska i Żywiecka;
- Współpraca przy odbudowie pobocza przy drogach powiatowych szczególności ul. Jasnogórska i Żywiecka;
- Modernizacja przystanków autobusowych;
- Modernizacja parkingu przy remizie Ochotniczej Straży Pożarnej w Koconiu;
- Remont parkingu przy Ośrodku Zdrowia w Ślemieniu;
- Budowa zatok autobusowych i oznakowanie miejsc zatrzymywania się autobusu szkolnego.

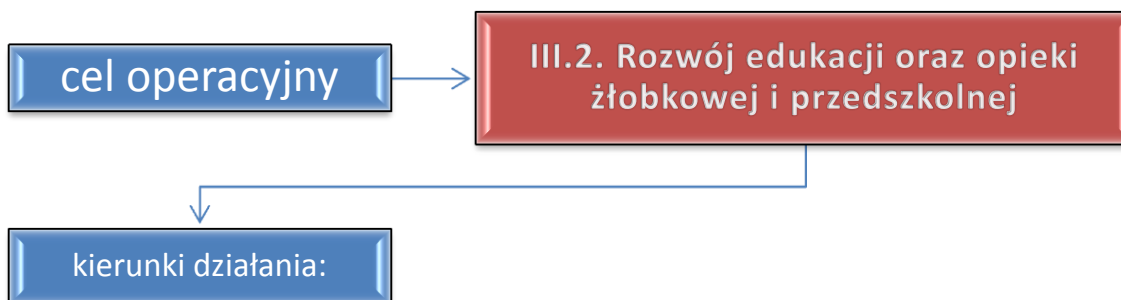
3. Poprawa dostępności transportowej gminy (powiązania wewnętrzne i zewnętrzne).

Priorytetowe jest zarządzanie infrastrukturą drogową, która w sposób efektywny przyczyni się do:



- poprawy mobilności mieszkańców wewnątrz i na zewnątrz gminy m.in. w kierunku Żywca,
- zwiększy bezpieczeństwo ruchu drogowym,
- podniesie przepustowość sieci transportowej,
- skróci czas przejazdu na terenie gminy oraz poza jego obszar,
- zmniejszy emisję spalin i hałasu na terenie gminy.

Efektom realizacji działań w ramach poprawy dostępności transportowej gminy będzie m.in. poprawa dojazdu do miejsc pracy, edukacji i wypoczynku.



1. Rozwój placówek edukacyjnych w zakresie poprawy ich stanu technicznego oraz wyposażenia w pomoce dydaktyczne i nowoczesne technologie

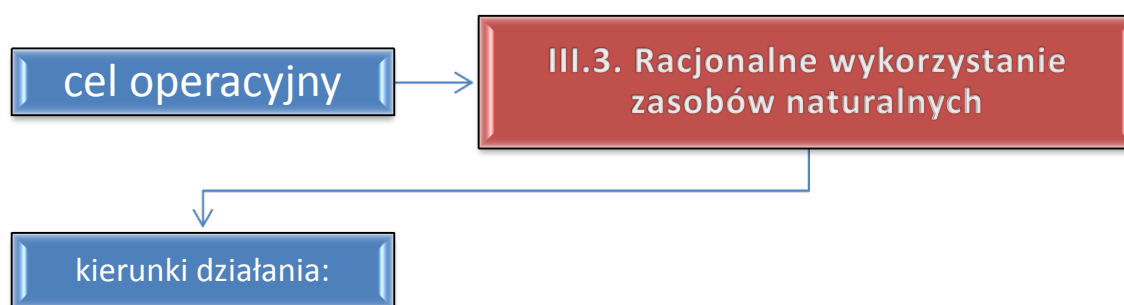
Należy zadbać o właściwe wyposażenie Zespołu Szkół w Ślemieniu, w tym zwłaszcza w zakresie pracowni komputerowej, sal i boisk sportowych, a także technologii informatycznych. Zakłada się ciągłe doskonalenie stanu technicznego bazy placówek edukacyjnych oraz ich doposażenie w nowoczesne pomoce dydaktyczne na terenie gminy Ślemień.

Planowane jest m.in.:

- Remont dachu budynku filii Zespołu Szkół w Ślemieniu – w Szkole Podstawowej w Lasie;
- Zagospodarowanie terenu wokół budynku filii Szkoły Podstawowej w Lasie m.in. dokończenie budowy ogrodzenia oraz budowa miejsc parkingowych;
- Modernizacja filii Schroniska Młodzieżowego w Lasie m.in. utwardzenie gruntu oraz odwodnienie wokół budynku;
- Malowanie ciągów komunikacyjnych oraz niektórych sal lekcyjnych, wymiana pokrycia dachowego, remont sanitariatów, malowanie elewacji na starej części gimnazjum w Ślemieniu;
- Zakup siatki zabezpieczającej okna i elewację sali gimnastycznej w Zespole Szkół w Ślemieniu;
- Modernizacja boiska w Lasie;
- Budowa bieżni do skoku w dal, zestaw sprzętu do siłowni zewnętrznej, zadaszenie istniejącego basenu wraz z zapleczem sanitarnym;
- Stałe uzupełnianie używanego sprzętu sportowego do dyscyplin indywidualnych i grupowych;
- Informatyzacja szkół: zakup i montaż w budynku Zespołu Szkół w Ślemieniu bezprzewodowego internetu, wdrożenie e-dziennika, zakup sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem, zakup i montaż rzutników multimedialnych w pięciu salach lekcyjnych, zakup multimedialnych pomocy dydaktycznych do poszczególnych przedmiotów, zakup nowoczesnego oprogramowania do nauczania przy użyciu technik multimedialnych i technologii ICT;
- Utworzenie klasy sportowej w Zespole Szkół w Ślemieniu;
- Zmniejszenie liczby uczniów przypadających na 1 oddział;
- Nowe funkcje budynku Szkoły Podstawowej w Lasie m.in. poszerzenie oferty edukacyjnej



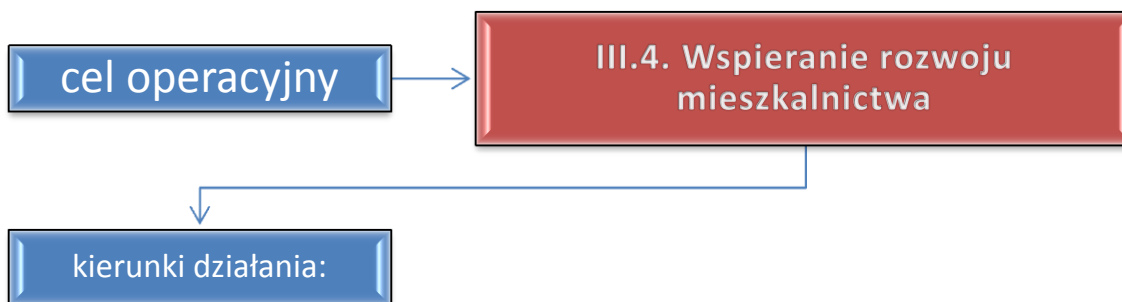
<ul style="list-style-type: none">o gimnazjum, szkołę zasadniczą;➤ Rozszerzenie oferty szkoleń językowych, zawodowych w tym dla dorosłych;➤ Utworzenie uniwersytetu III wieku;➤ Zapewnienie opieki nad dziećmi po lekcjach – zapewnienie opieki świetlicowej.➤ Należy rozwijać ofertę zajęć pozalekcyjnych skierowanych do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym zarówno tych z problemami w nauce, jak i szczególnie uzdolnionych.
2. Wspieranie działalności w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 i przedszkolnej oraz poprawa dostępności tych usług
<p>Obecnie na terenie gminy funkcjonuje Przedszkole Publiczne w Ślemieniu z oddziałami. Konieczne jest zagwarantowanie równego dostępu do usług edukacyjnych w tym edukacji przedszkolnej oraz opieki nad dziećmi do lat 3, aby m.in. minimalizować skutki rozwarstwienia społecznego. Ważne jest także zapewnienie opieki nad dziećmi w okresach wakacyjnych.</p> <p>Rekomendowane jest:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Stworzenie usług opieki nad dziećmi przez osoby fizyczne i prawne m.in. w oparciu o relacje dobro sąsiedzkie;➤ Stworzenie bazy kontaktów dla rodziców do opiekunek z terenu gminy;➤ Stworzenie niepublicznych punktów opieki nad dziećmi.



1. Poprawa jakości powietrza oraz wód podziemnych i powierzchniowych na terenie gminy
<p>W celu zrównoważonego rozwoju gminy należy kontynuować działania dotyczące ochrony zasobów naturalnych w szczególności wód powierzchniowych i podziemnych oraz jakości powietrza. Działania mające na celu ochronę środowiska są pośrednio powiązane z inwestycjami takimi jak: termomodernizacja, usieciowienie, modernizacja oświetlenia, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.</p> <p>Do tej pory zrealizowano projekty z zakresu budowy sieci sanitarno- wodociągowej i oczyszczalni ścieków w gminie Ślemień (2 etapy). Należy dokończyć prace w zakresie rozbudowy sieci wodno-kanalizacyjnej. Niezbędne jest rozliczenie i zamknięcie poprzednich etapów projektów budowlanych tak, aby utrzymać płynność finansową gminy na dobrym, stabilnym poziomie.</p> <p>Planowane są inwestycje takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Budowy ujęć wody i dalszej rozbudowy sieci wodno- kanalizacyjnej (m.in. w miejscowościach Las i Kocon, dokończenie w Ślemieniu);➤ Modernizacja rowów melioracyjnych (pogłębienie, czyszczenie) na terenie gminy; <p>W ramach Programu Rozwoju Subregionu Południowego Województwa Śląskiego/ Plan Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych planowane jest zrealizowanie zadań pt.:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ „Rewitalizacja przestrzeni nadbrzeżnych rzek, potoków i zbiorników wodnych Subregionu Południowego”. W kolejnych latach ujęto do realizacji: uporządkowanie zdewastowanych



<p>terenów nadbrzeżnych na potoku Frydziowskim w Ślemieniu i Kocońka w Lasie w tym uregulowanie brzegów i dna potoków; budowa małej architektury nadbrzeżnej (ławki, stojaki na rowery, oświetlenie uliczne); zagospodarowanie przestrzeni nadbrzeżnej poprzez nowe nasadzenia; przygotowanie dokumentacji technicznej;</p> <ul style="list-style-type: none">➤ „Termomodernizacja budynków: Gminnego Ośrodka Kultury „Jemioła” i hali sportowej przy Zespole Szkół w Ślemieniu”. Przedmiotem projektu jest:✓ przy Gminnym Ośrodku Kultury „Jemioła” w Ślemieniu: termomodernizacja poddasza z niezbędnym remontem, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej i robotami towarzyszącymi, wymiana pokrycia dachowego, montaż kolektorów słonecznych wraz z instalacją;✓ przy hali sportowej przy Zespole Szkół w Ślemieniu: termomodernizacja wraz z częściową zmianą konstrukcji dachu i wymianą całego pokrycia dachowego.
<p>2. Wspieranie efektywności energetycznej obiektów mieszkalnych, usługowych.</p> <p>Ważna jest poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych, zakładów przemysłowych oraz usługowych. Należy promować podejmowanie działań termomodernizacyjnych, czy też wymiany węglowych urządzeń grzewczych na instalacje o niskiej emisji (np. na gaz ziemny, olej opałowy, czy pompy ciepła).</p> <p>W ramach Programu Rozwoju Subregionu Południowego Województwa Śląskiego/Plan Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych planowane jest zrealizowanie zadań pt.:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ „Rewitalizacja przestrzeni nadbrzeżnych rzek, potoków i zbiorników wodnych Subregionu Południowego”. W kolejnych latach ujęto do realizacji: uporządkowanie zdewastowanych terenów nadbrzeżnych na potoku Frydziowskim w Ślemieniu i Kocońka w Lasie w tym uregulowanie brzegów i dna potoków; budowa małej architektury nadbrzeżnej (ławki, stojaki na rowery, oświetlenie uliczne); zagospodarowanie przestrzeni nadbrzeżnej poprzez nowe nasadzenia; przygotowanie dokumentacji technicznej;➤ „Termomodernizacja budynków: Gminnego Ośrodka Kultury „Jemioła” i hali sportowej przy Zespole Szkół w Ślemieniu”. Przedmiotem projektu jest:✓ przy Gminnym Ośrodku Kultury „Jemioła” w Ślemieniu: termomodernizacja poddasza z niezbędnym remontem, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej i robotami towarzyszącymi, wymiana pokrycia dachowego, montaż kolektorów słonecznych wraz z instalacją;✓ przy hali sportowej przy Zespole Szkół w Ślemieniu: termomodernizacja wraz z częściową zmianą konstrukcji dachu i wymianą całego pokrycia dachowego. <p>Ponadto planowane jest zrealizowanie m.in. następujących zadań:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Opracowanie „Planu gospodarki niskoemisyjnej w gminie Ślemień”;➤ Wdrażanie odnawialnych źródeł energii w budynkach użyteczności publicznej, do ogrzewania basenu, w budynkach komunalnych, innych mieszkalnych, usługowych;➤ Promowanie instalowania kolektorów słonecznych i możliwości uzyskania dofinansowania.
<p>3. Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii</p> <p>Na chwilę obecną nie ma wdrożonych projektów niskoemisyjnej energii w budynkach użyteczności publicznej w gminie Ślemień. Ograniczenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych przyczyni się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego. Należy wzmocnić promowanie wykorzystania technologii niskoemisyjnych oraz produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Ślemień. Działania będą spójne z opracowanym „Planem gospodarki niskoemisyjnej w gminie Ślemień”.</p>
<p>4. Kształtowanie postawy proekologicznej mieszkańców gminy</p> <p>Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska wymaga świadomości proekologicznej wśród mieszkańców gminy. Gmina będzie wspierała proces edukacyjny w zakresie wykorzystywania ekoinnowacyjnych technologii i kształtowanie postaw proekologicznych.</p>



1. Wzrost dostępności mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych na terenie gminy

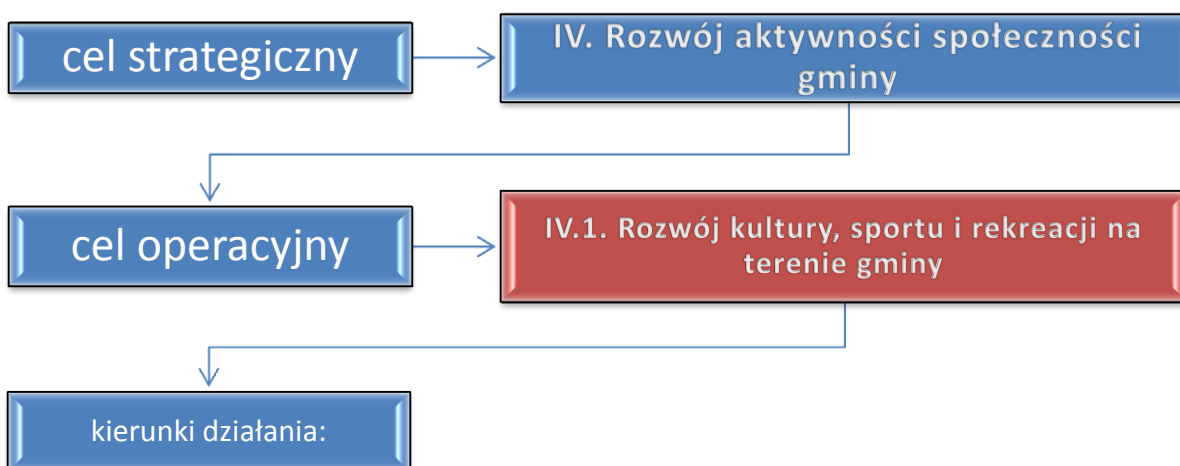
Kluczowe jest zapewnienie odpowiedniego zasobu mieszkań socjalnych oraz chronionych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na niską samodzielność ekonomiczną. Gmina powinna zadbać o standard już istniejących zasobów mieszkaniowych – komunalnych, socjalnych, chronionych.

Planowane są działania w zakresie powiększania komunalnego zasobu mieszkaniowego, w tym wybudowanie bloku komunalnego.

2. Promowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe.

Należy szeroko promować możliwości rozwoju budownictwa mieszkaniowego na terenie gminy. Gmina ma bardzo dobre warunki dla osób zainteresowanych budownictwem jednorodzinne. Atutem gminy poza są m.in. atrakcyjne miejsca rekreacyjne.

IV. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ



1. Rozwój działalności obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy

Wspieranie rozwoju talentów, zainteresowań mieszkańców ma duże znaczenie dla standardów życia na terenie gminy. Podejmowane zadania powinny być ukierunkowane na wypracowanie przemyślanej koncepcji zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców, a także na rozwój miejsc integrujących społeczność lokalną (centrum spotkań, miejsca tworzenia więzi społecznych). Należy



rozwijać działalność oraz ofertę obiektów rekreacyjnych i sportowych działających na terenie gminy Ślemień.

Planowana są m.in.:

- Modernizacja basenu koło Zespołu Szkół w Ślemieniu m.in. o automatyczny system uzdatniania wody, odnawialne źródła energii do podgrzewania wody, zabudowa;
- Przebudowa, zwiększenie powierzchni i wyposażenie kuchni Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Ślemieniu; remont pokoi w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Ślemieniu oraz w filii w Lasie;
- Budowa i modernizacja placów zabaw na terenie gminy;
- Budowa siłowni na wolnym powietrzu;
- Budowa boiska do piłki plażowej w rejonie boiska „Na Stawach” w Ślemieniu;
- Budowa kompleksu typu ORLIK;
- Budowa otwartej siłowni na boisku LKS „Smrek”;
- Stworzenie parku rozrywki dla dzieci, miejsce zabaw i wypoczynku dla rodzin;
- Rozszerzenie oferty sportowej np. ściana wspinaczkowa lub skatepark;
- Organizacja wypożyczalni rowerów m.in. z wykorzystaniem zasobów Gminnego Ośrodka Kultury;
- Organizacja imprez sportowych na boisku sportowym LKS „Smrek”;
- Zagospodarowanie terenu boiska w Lasie m.in. budowa ławek, wiaty.

2. Rozbudowa oferty rekreacyjnej i turystycznej na terenie gminy

Do tej pory zrealizowano częściowo rozbudowę szlaków turystycznych, tras aktywnej turystyki. Wybudowano obiekty infrastruktury aktywnego wypoczynku przy ośrodku „KUBA” w Lasie. Ponadto zmodernizowano i rozbudowano infrastrukturę sportowo- rekreacyjną na terenie kompleksu sportowego w Ślemieniu, a także częściowo zagospodarowano obszar parku i rynku w Ślemieniu. Należy kontynuować działania w zakresie rozwoju infrastruktury rekreacyjnej i sportowej w gminie Ślemień. Planowane jest m.in. rozbudowa infrastruktury, w tym tras rekreacyjnych (m.in. ścieżek rowerowych), a także budowa nowych obiektów rekreacyjnych i sportowych (np. place zabaw). Gmina Ślemień ma potencjał dla rozwoju turystyki w tym specjalistycznej (Park Etnograficzny Ziemi Żywieckiej).

Planowane działania:

- Poprawa oznakowania szlaków turystycznych;
- Stworzenie map turystycznych, tablic informacyjnych, materiałów informacyjno-promocyjnych m.in. widokówek z gminy Ślemień;
- Stworzenie sieci ścieżek rowerowych;
- Rewitalizacja terenów nadbrzeżnych (kąpielisko) w rejonie ul. Młyńskiej
- Poprawa promocji gminy Ślemień na skalę ogólnopolską;
- Rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej;
- Promocja produktów lokalnych i rękodzielnictwa np. wykonywanego przez koła gospodyń wiejskich z gminy Ślemień;
- Stworzenie materiałów informacyjno- promocyjnych gminy m.in. serii pocztówek, folderów, materiałów z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

3. Zagospodarowanie terenów zielonych na terenie gminy.

W celu rozwoju funkcji rekreacyjnych należy kontynuować inwestycje w zakresie zagospodarowania terenów zielonych na terenie gminy w tym budowę placów zabaw, obiektów tzw. małej architektury (ławki, stojaki rowerowe, osłony drzew i inne).

Rekomendowane działania:

- Rewitalizacja parku rekreacyjnego koło Ośrodka Zdrowia w Ślemieniu.



4. Rozwój oferty instytucji kultury działających na terenie gminy.

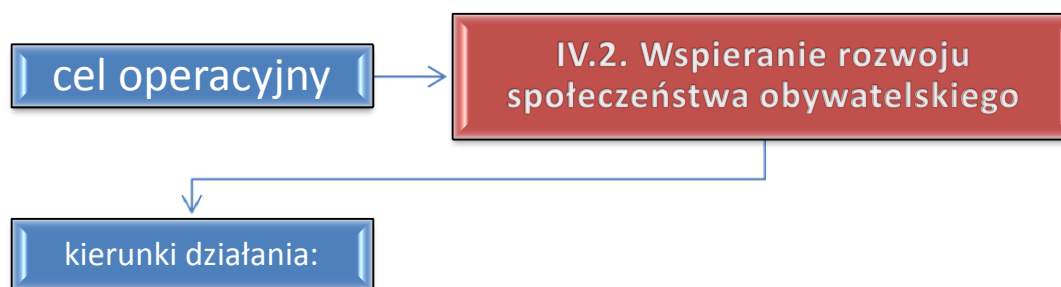
Gmina powinna wspierać rozwój oferty instytucji kulturalnych działających na terenie gminy w tym organizacji pozarządowych.

Planowana jest:

- Modernizacja i termomodernizacja Gminnego Ośrodka Kultury „Jemioła” w Ślemieniu w tym tj. modernizacja sali widowiskowej, wymiana podłogi, malowanie, zabezpieczenie grzejników, inne prace remontowe; zakup zastawy stołowej na potrzeby wydarzeń i imprez;
- Automatyzacja Gminnej Biblioteki Publicznej w Ślemieniu m.in. komputeryzacja procesów bibliotecznych oraz informatyzacja. Stworzenie katalogu online;
- Remont kapliczek wolnostojących na terenie gminy;
- Rozbudowa Żywieckiego Parku Etnograficznego w Ślemieniu, która obejmie m.in.: budowę sceny, translokacja tartaku ze Ślemienia, translokacja domu modlitewnego z Wiśniowej wraz z wyposażeniem ekspozycji i działaniami promocyjnymi; budowa stawu, który będzie posiadał napęd koła wodnego tartaku;

5. Rozwój imprez organizowanych na terenie gminy.

Należy rozwijać imprezy odbywające się na terenie gmin, które są atrakcyjne dla mieszkańców oraz przyjezdnych. Ważne jest nawiązywanie do tradycji i historii, dziedzictwa kulturowego, a także rozwijanie nowatorskich koncepcji imprez.



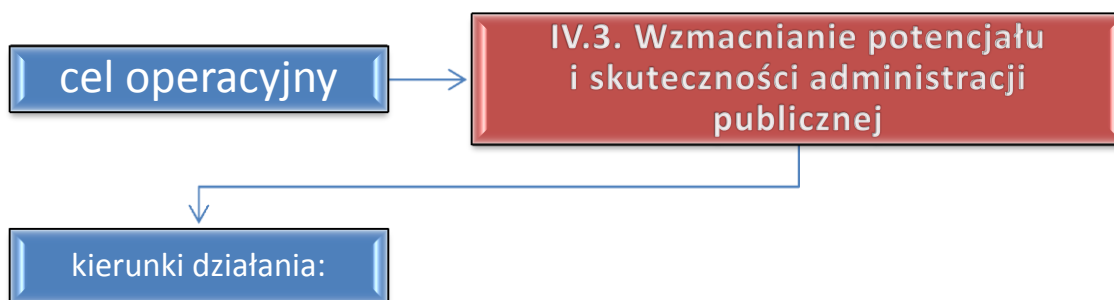
1. Wspieranie rozwoju inicjatyw obywatelskich.

Należy wspierać rozwój inicjatyw obywatelskich na terenie gminy, w tym zarówno partycypacji społecznej w pracach administracji i władz lokalnych jak i wzmocnienie roli partnerstwa pomiędzy sektorem publicznym i pozarządowym.

2. Rozwój wolontariatu na terenie gminy.

Celem jest podniesienie świadomości mieszkańców gminy na temat znaczenia wolontariatu, popularyzowanie wolontariatu jako formy samorozwoju i zwiększania kompetencji społecznych oraz zawodowych, a także jako wartościowej i atrakcyjnej formy aktywności oraz narzędzia integracji społecznej.

Rekomendowane jest utworzenie wolontariatu na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych i samotnych.



<p>1. Usprawnianie procesów zarządzania w administracji publicznej.</p> <p>Podejmowane będą inicjatywy mające na celu zwiększenie potencjału samorządu do wypełniania swoich funkcji w nowoczesny i partnerski sposób. Działania realizowane w tym obszarze powinny dotyczyć:</p> <ul style="list-style-type: none">• Usprawnienia procesów oraz jakości stanowienia prawa miejscowego i aktów administracyjnych;• Rozwoju e-usług publicznych oraz upowszechniania elektronicznej obsługi ludności;• Rozwoju nowoczesnej infrastruktury i wyposażenia budynków użyteczności publicznej. <p>Planowane jest:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ informatyzacja Urzędu Gminy w Ślemieniu;➤ wykonanie modernizacji sanitariatów w budynku administracyjnym Urzędu Gminy w Ślemieniu; <p>Ważne jest także zwiększenie dostępu do sieci Internet w przestrzeni publicznej, aby ułatwić korzystanie z zasobów dostępnych e-usług m.in. poprzez rozbudowę sieci Internet, kafejek internetowych.</p>
<p>2. Rozwój współpracy Gminy Ślemień z podmiotami gospodarczymi, społecznymi i samorządowymi</p> <p>Z punktu widzenia działalności publicznej celowa jest współpraca samorządu wiejskiego z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, sektorem prywatnym i społecznym. W kolejnych latach istotna będzie współpraca pomiędzy samorządami terytorialnymi w tym w ramach Gminy Kwilcz, a także jednostek samorządowych, które wchodzi w skład Euroregionu Beskidy. Kluczowe jest także kontynuowanie współpracy z działającymi organizacjami pozarządowymi z terenu gminy Ślemień m.in. Ochotniczymi Strażami Pożarnymi, Kołami Gospodyń Wiejskich, Ludowym Klubem Sportowym „Smrek”, Stowarzyszeniem Emerytów i Rencistów Gminy Ślemień, radami sołeckimi.</p>
<p>3. Rozwój współpracy międzynarodowej oraz zrzeszania z innymi samorządami w kraju i zagranicą.</p> <p>Gmina Ślemień współpracuje z Gminą Oravske Vesele oraz Žilińskim Samsprawnym Krajem (Słowacja). Współpraca opiera się o realizację wspólnych projektów transgranicznych promujące te tereny przygraniczne.</p> <p>Istotne jest nawiązanie współpracy z innymi regionami w zakresie m.in. programów wymian międzynarodowych, promowania lokalnego dziedzictwa, organizowania kiermaszów lokalnych produktów i usług, w tym sztuki, lokalnych potraw.</p> <p>Należy kontynuować działania w obszarze kultury, edukacji i promocji dziedzictwa historycznego, w tym obejmujące programy dla szkół. Ponadto gmina Ślemień współpracuje z Stowarzyszeniem Dol Pays d'Initiatives z Mont Dol we Francji.</p>



5. FINANSOWANIE

Niniejsza strategia określa **cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działania** gminy Ślemień w okresie 2014–2020. Przed samorządem stoi perspektywa **pozyskiwania i zabezpieczenia** odpowiednich środków finansowych na realizację zamierzonych, zaplanowanych we wskazanym czasie działań. Budżet Gminy Ślemień – z uwagi na stale rosnącą liczbę zadań własnych – niejednokrotnie nie wystarcza na realizację wszystkich zakładanych celów i osiągnięcie zamierzonych rezultatów. W związku z tym koniecznością staje się sięgnięcie do innych, zewnętrznych źródeł finansowania.

Podstawowe źródła finansowania kierunków działań przewidzianych w ramach *Strategii rozwoju gminy Ślemień na lata 2014-2020* to:

- Środki własne budżetowe na realizację zadań własnych;
- Krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe:
 - środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej w ramach Perspektywy Finansowej na lata 2014–2020 (m.in. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności);
 - środki finansowe transferowane w ramach Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego;
 - inne zagraniczne środki finansowe;
 - krajowe środki finansowe;
 - inne źródła finansowania.
- Komercyjne instrumenty finansowe:
 - pożyczki i kredyty bankowe;
 - leasing finansowy;
 - inne.
- Fundusze innych uczestników procesu wdrażania strategii, w tym podmiotów społecznych i gospodarczych.

Jednym z najważniejszych źródeł pozyskiwania środków finansowania działań strategicznych będą środki z **funduszy unijnych** (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności).



6. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII ROZWOJU GMINY ŚLEMIEŃ NA LATA 2014-2020

Podstawą skutecznego wdrażania założeń strategii rozwoju jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno-gospodarczych zachodzących na obejmowanym przez nią terenie. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii są zatem wyznaczone cele jej realizacji oraz przypisane im wskaźniki, a dalej zadania. Istotą prowadzenia monitoringu tychże obszarów jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrealizowane. Jest nią również modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele w przyszłości. Dlatego też kluczowym elementem monitorowania, ewaluacji i aktualizacji jest wypracowanie takich technik zbierania informacji, które będą jak najbardziej miarodajnie odzwierciedlały efekty prowadzonych działań.

Zatem **monitoring, ewaluacja i aktualizacja** będzie skutecznym systemem wdrażania założeń strategicznych tylko wówczas, gdy będzie kierował się następującymi zasadami:

- a) **zasada wiarygodności** – informacja musi być wiarygodna i musi opierać się na niepodważalnych danych; niedokładne dane w systemie monitorowania oznaczają powstanie ryzyka podjęcia niewłaściwych działań korygujących;
- b) **zasada aktualności** – informacje powinny być gromadzone, przekazywane i oceniane w sposób ciągły, który umożliwi podjęcie na czas działań korygujących oraz stosownych korekt w momencie aktualizacji strategii;
- c) **zasada obiektywności** – monitorowanie prowadzone w oparciu o analizę wskaźników porównawczych daje możliwość prowadzenia obiektywnej oceny niezakłóconej subiektywnością wynikającą z przywiązania do własnych pomysłów i dążeń;
- d) **zasada koncentracji na punktach strategicznych** – monitorowanie powinno skupiać się przede wszystkim na tych obszarach życia społeczno-gospodarczego, w których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia największych odchyień, mogących wywoływać zahamowania w realizacji założeń strategii lub ich zatrzymanie;
- e) **zasada realizmu** – monitorowanie musi być zgodne z realiami realizowanych zadań; dana jednostka wdrażając strategię powinna dostrzegać przede wszystkim te elementy procesu, które świadczą o wydajności i jakości dostarczanych produktów;



- f) **zasada koordynacji informacji** – monitorowanie musi być prowadzone w taki sposób, aby było skoordynowane z tokiem prowadzonych prac i jednocześnie nie wpływało na ich zahamowanie oraz nie przeszkadzało w realizacji podejmowanych działań; informacje płynące z prowadzonego monitoringu powinny docierać do wszystkich zainteresowanych tak, aby umożliwić im właściwe podejmowanie decyzji mających znaczenie strategiczne;
- g) **zasada elastyczności** – proces monitorowania musi być bardzo elastyczny i zapewniający szybkie reagowanie na zachodzące zmiany; także w przypadku zmian oraz korekt należy modyfikować system oceny w sposób dostosowany do zmieniających się oczekiwań w przyszłości.

Proces weryfikacji stopnia osiągnięcia założeń, uwzględnionych w niniejszej strategii, będzie odbywał się na podstawie **wewnętrznej** procedury monitoringu, ewaluacji i aktualizacji *Strategii rozwoju gminy Ślemień na lata 2014-2020* opracowanej przez Gminę Ślemień w postaci raportu o stanie realizacji strategii.



7. ZAKOŃCZENIE

Strategia rozwoju gminy Ślemień na lata 2014-2020 jest długoplanowym dokumentem (przyjętym na okres siedmiu lat), który określa **najważniejsze priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego** do realizacji na obszarze jednostki w okresie 2014–2020. Dokument ten stanowi także odpowiedź na ustawowy wymóg prowadzenia polityki rozwoju lokalnego w oparciu o strategię, jak również skuteczną próbę dostosowania się do standardów europejskich i krajowych.

Nowo zaprojektowana strategia rozwoju prezentuje zatem określoną propozycję dla gminy w postaci celów strategicznych i operacyjnych oraz głównych kierunków działania realizowanych na rzecz tworzenia jak najlepszych warunków dla trwałego rozwoju gospodarczego oraz wydatnego wzrostu poziomu życia mieszkańców, zgodnie z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego w okresie 2014–2020. W ramach dokumentu opracowano otwarty katalog kierunków działania, do których zmierzać powinno gmina Ślemień we wskazanym okresie czasu. Nie zamyka to oczywiście drogi do wypracowania i realizowania innych kierunków działań i rozwiązań. Niemniej jednak podstawą zmian, korekt i modyfikacji powinny być wyłącznie względy merytoryczne, wynikające ze zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych (szans i zagrożeń rozwojowych, tkwiących w otoczeniu gminy – prawnych, finansowych, społecznych, gospodarczych, międzynarodowych) oraz wewnętrznych (silnych i słabych stron) rozwoju gminy.

Strategia, oprócz swojego zasadniczego celu, jakim jest planowanie rozwoju, jest również doskonałą płaszczyzną integrującą władze i społeczność gminy wokół jej najważniejszych problemów i szans rozwojowych, które niesie współczesny świat. Dokument ten nie ogranicza się jednak w swych zapisach wyłącznie do zadań realizowanych bezpośrednio przez władze samorządowe, proponując równolegle partycypację w wyznaczonych w strategii kierunkach działania, innym podmiotom funkcjonującym w granicach gminy Ślemień np. podmiotom społecznym i gospodarczym, celem rozwijania sieci powiązań publiczno-prywatnych na rzecz wdrażania wspólnej polityki rozwoju lokalnego. Tak realizowana kooperacja stanowi jeden z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej, zwłaszcza w kontekście nadchodzącego okresu programowania 2014–2020, gdzie nacisk położony jest na realizowanie wspólnej polityki rozwoju lokalnego w kontekście terytorialnym, mającej na celu współpracę samorządów na rzecz maksymalnego wykorzystania wspólnych atutów i rozwiązywania problemów poszczególnych obszarów danego województwa.



ZAŁĄCZNIK NR 1: DIAGNOZA SPOŁECZNO- GOSPODARCZA GMINY ŚLEMIEŃ

Wstęp

Poniższe informacje stanowiły podstawę do analizy społeczno-gospodarczej, która pozwala na określenie mocnych i słabych stron gminy Ślemień oraz szans i zagrożeń znajdujących się w ich otoczeniu (Analiza SWOT). Przeprowadzenie analizy służyło również inwentaryzacji stanu gminy, dzięki której można ocenić zasoby jednostki oraz potrzeby inwestycyjne na przyszłe lata. Niezbędne dane statystyczne wykorzystane do opracowania analizy społeczno-gospodarczej pochodzą z Banku Danych Lokalnych prowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny oraz z informacji przekazanych przez Urząd Gminy w Ślemieniu jego jednostki organizacyjnej. Posłużono się również aktualnymi informacjami znajdującymi się na stronie internetowej i BIP gminy oraz treścią obowiązujących dokumentów lokalnych dokumentów planistycznych, tj. Strategią Rozwoju Gminy Ślemień na lata 2004–2015 z 2004 roku i Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ślemień z 2012 roku).

1. Charakterystyka gminy Ślemień

1.1. Historia gminy Ślemień

Obszar obecnej gminy Ślemień początkowo znajdował się w obrębie dzielnicy krakowskiej. W 1179 roku książę krakowski Kazimierz Sprawiedliwy darował ten teren księciu śląskiemu Mieszkowi Płatonogiemu. Od 1317 roku obszar gminy należał do księstwa oświęcimskiego, a po ponad 100 latach całe księstwo zostało sprzedane królowi polskiemu Kazimierzowi Jagiellończykowi. Uważa się, że wieś Ślemień powstała w pierwszej połowie XIV wieku, a od 1545 roku wraz ze wsią Gilowice stała się własnością rodu Komorowskich z Żywca. Utworzone państwo ślemieńskie władane przez



Aleksandra Komorowskiego składało się z następujących wsi: Ślemień, Kocoń, Las, Gilowice, Łękawica, Okrajnik. Łysina, Kocierz Rychwałdzki, Kocierz Moszczanicki, Rychwałd, Rychwałdek, Pewł Ślemieńska, Pewelka, Kurów Suski, Koczurów oraz Moszczanica i Oczków. Ówczesnie podstawą dochodu była gospodarka rolna i hodowlana, a także korzyści osiągnięte z wyrębu lasów.

Za czasów panowania córki Aleksandra — Katarzyny Grudzińskiej, wybudowany został zamek w Ślemieniu w 1639 roku, szpital – przytułek dla piętnastu ubogich w 1655 roku, rozbudowany został kościół, a także doprowadzono do utworzenia w 1672 roku parafii w Ślemieniu. W 1675 roku Katarzyna Grudzińska zapisała państwo ślemieńskie spadkobierczyni państwa suskiego Konstancji Krystynie, która po zamążpójściu dołączyła do rodu Wielkopolskich. Od XVIII wieku w państwie ślemieńskim nastąpił znaczny rozwój gospodarczy — powstały piec hutnicze do wytopu żelaza, browary i tartaki.

Oprócz ludności pochodzenia polskiego państwo ślemieńskie zamieszkiwała ludność pochodzenia wołoskiego. Ten pasterski lud pochodzący z południowych i wschodnich Karpat przyniósł ze sobą odrębną kulturę, język oraz swoje prawodawstwo. Wołosi, których nazywano Kumanami, zasiedlali pustostany, polany leśne, a nawet tworzyli całe nowe wsie, jak na przykład wieś Las. Po ostatecznym podziale, który miał miejsce w 1798 roku, w państwie ślemieńskim zostały wsie: Ślemień, Kurów, Las, Gilowice, Rychwałdek, Pewel, Pewelka oraz część lasu Kocierza.

Za panowania na tym terenie Elżbiety z rodu Wielkopolskich, ufundowana została w 1844 roku szkoła w Ślemieniu oraz rozpoczęto budowę murowanego kościoła (budowa została zakończona w 1853 roku). Pod koniec XIX wieku Ślemień zaczął podupadać. Na skutek pogłębiającej się biedy nastąpił wzrost emigracji zarobkowej. Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku rozpoczęto tworzenie organizacji samorządowych od podstaw. W okresie międzywojennym powstało Kółko Rolnicze oraz Ochotnicza Straż Pożarna.

Wskutek II wojny światowej cała Żywiecczyzna została włączona do III Rzeszy. Czas okupacji i wojny doprowadził do znacznych strat w ludności i gospodarce Ślemienia i okolic. Po wojnie intensywną działalność na terenie Ślemienia prowadziła Gminna Spółdzielnia „Samopomoc chłopska” i Spółdzielnia Kółek Rolniczych.

W 1991 roku powstała ponownie gmina Ślemień, która do dziś stara się propagować tradycję państwa ślemieńskiego oraz wyeksponować zabytki pozostałe jeszcze jako spuścizna historii ziemi ślemieńskiej.



1.2. Położenie i otoczenie

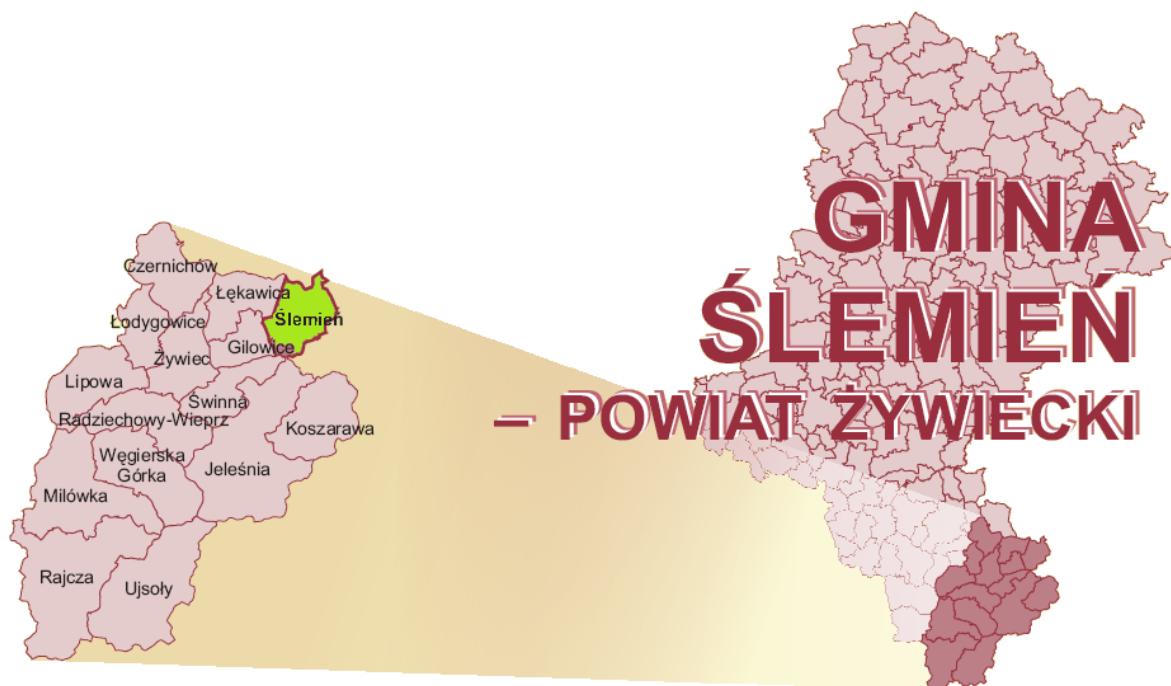
Gmina Ślemień jest gminą wiejską położoną w powiecie żywieckim w województwie śląskim. W skład gminy wchodzi 3 sołectwa: Ślemień, Kocoń i Las. Gmina Ślemień graniczy z:

- od zachodu z gminą Łękawica i Gilowice w powiecie żywieckim,
- od południa z gminą Świnna w powiecie żywieckim,
- od wschodu z gminą Stryszawa w powiecie suskim,
- od północy z gminą Andrychów w powiecie wadowickim.

Powierzchnia gminy wynosi 4587,04 ha i zamieszkiwana jest przez 3502 osoby, z czego 49,1% stanowią mężczyźni, a 50,9% kobiety (więcej: Tabela 17).

Odległość wsi Ślemień od Żywca — siedziby powiatu — wynosi około 15,9 km, a od Katowic — siedziby województwa — około 96,7 km. Odległości do okolicznych większych aglomeracji wynoszą: Częstochowa — około 170 km, Kraków — około 76,1 km, Wrocław — około 280 km.

MAPA 1 LOKALIZACJA GMINY ŚLEMIEŃ NA TLE POWIATU I WOJEWÓDZTWA



Źródło: www.stat.gov.pl



Stan zagospodarowania gminy

Powierzchnia gminy wynosi 4587,04 ha, z czego znaczna część gruntów należy do osób fizycznych (53,9% powierzchni wszystkich gruntów położonych na terenie gminy) oraz do spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych (37,8%). Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

TABELA 1 STRUKTURA GRUNTÓW W GMINIE ŚLEMIEŃ

wyszczególnienie	zajmowana powierzchnia w ha	udział % w powierzchni gruntów ogółem
grunty spółek Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych	1734,81	37,8
grunty gmin i związków międzygminnych państwowych i innych państwowych osób prawnych	72,40	1,6
grunty osób fizycznych i wspólnot gruntowych	2474,30	53,9
grunty kościołów i związków wyznaniowych	29,94	0,7
grunty powiatów z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie	10,02	0,2
pozostałe grunty	265,54	5,8
łącznie powierzchnia	4587,04	100,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy Ślemień

Tereny inwestycyjne

Gmina Ślemień posiada łącznie około 30,52 ha terenów inwestycyjnych, w tym:

1. Ok. 12,72 ha — zlokalizowane w południowej części sołectwa Ślemień — jako tereny zabudowy usług sportowych. Całość gruntów obecnie znajduje się w rękach prywatnych oraz posiada częściową infrastrukturę drogową i linie energetyczne.
2. Ok. 1,01 ha — zlokalizowane w centrum sołectwa Ślemień (przy UG Ślemień) — w ok. $\frac{3}{5}$ jako tereny usług publicznych, a w pozostałej części jako tereny zieleni przyrodnej i nieurządzonej. Niniejszy grunt należy do Gminy Ślemień i jego planowanym przeznaczeniem



było wykorzystanie do budowy amfiteatru. W sąsiedztwie gruntów znajdują się linie energetyczne, sieć kanalizacyjna i wodociągowa.

3. Ok. 16,79 ha — zlokalizowane pomiędzy ul. Młyńską a ul. Sosnową w sołectwie Ślemień — w ok. ½ jako tereny zabudowy usług, a w pozostałej części jako tereny zabudowy przemysłowej i technicznej. Całość tych gruntów znajduje się obecnie w rękach prywatnych. Na gruntach znajdują się sieci energetyczne.

Pozostałe grunty na terenie Gminy Ślemień w ramach obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie wydają się tworzyć zwartych skupisk terenów inwestycyjnych. Należy jednak podkreślić, że część gruntów (tereny zabudowy mieszkaniowej) posiada dodatkową funkcję, jaką są usługi. Gmina Ślemień posiada *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Ślemień z 2012 roku*.

1.3. Warunki naturalne

Gmina Ślemień położona jest w dolinie rzeki Łękawki na pograniczu Beskidu Małego i Średniego. Od północy gmina otoczona jest grzbietem Beskidu Małego z wyróżniającym się szczytem Madohory (929 m n.p.m.). Przez teren gminy przepływają dwa potoki: Łękawka i Kocońka. Obszar gminy Ślemień położony jest w obrębie mezoregionów: Beskid Mały, Beskid Średni (Makowski), Kotlina Żywiecka. Wszystkie te mezoregiony są częścią prowincji Karpaty Zachodnie i należącej do niej podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie.

Wieś Ślemień położona jest na wysokości od 405 m n.p.m. do 758 m n.p.m. w części południowej (grzbiet Gachowizny) i do 929 m n.p.m. w części północnej (grzbiet Łamanej Skały). Wieś Kocoń położona jest na wysokości od około 480 m n.p.m. w dolinie jednego z dopływów Łękawki do około 700 m n.p.m. na północnych i południowych jej krańcach. Przez wieś grzbietami Góry Kocońskiej przebiega dział wodny oddzielający dorzecza Soły i Skawy. Wieś Las położona jest na wysokości od około 450 m n.p.m. we wschodniej części gminy do 920 m n.p.m. w części północnej w rejonie szczytu Łamanej Skały.

Gmina Ślemień usytuowana jest w północnej strefie Karpat Zachodnich. Północna, wyższa część obszaru należy do Beskidu Małego, który jest zaliczany do gór niskich o szczytach przekraczających 900 m n.p.m. Większość z nich niewiele różni się od siebie wysokościami, dlatego z zewnątrz sprawia on wrażenie wielkiego, lesistego płaskowyżu. Najwyższym wzniesieniem gminy jest Łamana Skała (929 m n.p.m.) znajdująca się w Beskidzie Małym. Południowa, niższa część gminy



położona jest w Bramie Ślemieńskiej. Rzeźba o charakterze pogórskim stanowi tu 65% powierzchni, a wyższe grzbiety zajmują 25%. Brama Ślemieńska w zachodniej części łączy się z Kotliną Żywiecką.

WODY

Gmina Ślemień położona jest w dorzeczach Soły i Skawy. Znajdują się w niej baseny źródłiskowe dwóch potoków: Łękawki i Kocońki. Łękawkę zasilają potoki Frydziowski, Ceretnik, Z Kamienego, Skolarówka, Łękawka Mała i Młyńszczanka, natomiast Kocońka jest zasilana przez małe liczne potoki, które nie posiadają nazw. Cieki wodne mają górski charakter — duże spadki, wąskie i głębokie koryta, co stwarza zagrożenie powodziowe. Na terenie gminy znajduje się jeden zbiornik wodny, jakim jest staw podworski, jednakże gmina planuje wybudować zbiorniki małej retencji na czterech potokach.

Źródłem zaopatrzenia w wodę jest ujęcie brzegowo-denne na Potoku Frydziowskim — pozwolenie wodno-prawne pozwala na pobór wód dla zaopatrzenia w wodę pitną i potrzeb socjalno-bytowych. Stan wód potoku Łękawka pod względem bakteriologicznym zaliczany jest do III klasy czystości. Największym zagrożeniem dla czystości wód gminy są bezprawne wyloty kanalizacji do cieków wodnych i przydrożnych rowów. Pozostałe źródła zanieczyszczeń to nieszczelne szamba, nielegalne wysypiska nad brzegami potoków oraz spływy z pól i gruntów ornych, głównie po ich nawożeniu.

Administratorem wód na terenie gminy jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie – Inspektorat w Żywcu.

GLEBY

Na terenie gminy występują głównie gleby wietrzeniowe, jedynie w dolinach rzek nieliczne mady. W gminie występują gleby klas III–VI.

TABELA 2 KLASY GLEB WRAZ Z CHARAKTERYSTYKĄ UPRAW

klasa gleby	charakterystyka
klasa III	gleby orne, główne uprawy: żyto, jęczmień, owies, ziemniaki
klasa IV	gleby orne średniej jakości, główne uprawy: żyto, jęczmień, pszenica, ziemniaki
klasa V	gleby orne słabe, główne uprawy: żyto, ziemniaki
klasa VI	gleby orne najsłabsze, główne uprawy: żyto, owies, łubin.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Program ochrony środowiska gminy Ślemień. Strategia długoterminowa na lata 2004–2015.



W gminie Ślemień nie występują gleby bardzo ciężkie, a użytki zielone położone są na glebach mineralnych i w większości są niedostępne dla sprzętu mechanicznego z uwagi na położenie na stokach i kamienistość gruntu.

LASY

Obszar gminy Ślemień w 56,4% pokryty jest lasami, które zajmują powierzchnię 2571,33 ha i obejmują północną i południową część gminy. Lasy znajdują się pod zarządem Leśnictwa Ślemień i Nadleśnictwa Jeleśnia. Gatunkiem dominującym w ślemieńskich lasach jest świerk, natomiast w północnej części gminy występują również takie zespoły leśne jak żyzna buczyna karpacka oraz kwaśna buczyna górską. Lesistość gminy na tle powiatu, województwa i kraju przedstawia poniższa tabela.

TABELA 3 LESISTOŚĆ GMINY ŚLEMIEŃ NA TLE POWIATU, WOJEWÓDZTWA I KRAJU (STAN NA 2013 ROK)

	gmina Ślemień	powiat żywiecki	województwo śląskie	Polska
lesistość [%]	56,4	51,7	31,9	29,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Gmina Ślemień posiada wiele form ochrony przyrody: pomniki przyrody, rezerwat przyrody, park krajobrazowy oraz użytek ekologiczny. Na analizowanym terenie występuje również obszar Natura 2000 oraz elementy sieci EKO-NET.PL. Większość pomników przyrody ożywionej zlokalizowana jest w miejscowości Ślemień (21 pomników przyrody), a tylko jeden w miejscowości Las. 6 pomników przyrody z terenu gminy zostało również wymienionych na liście pomników przyrody województwa śląskiego. Do pomników przyrody nieożywionej zaliczono 5 jaskiń skalnych znajdujących się w gminie (4 jaskinie w miejscowości Ślemień, 1 jaskinia w miejscowości Las).

Park Krajobrazowy Beskidu Małego

Park Krajobrazowy Beskidu Małego został utworzony w 1998 roku i wchodzi w skład Zespołu Zachodniobeskidzkich Parków Krajobrazowych. Park stanowi zwartą grupę górską o długości około 35 km i szerokości około 12 km zajmując powierzchnię 25 770 ha na terenie Andrychowa, Bielska-Białej, Czernichowa, Gilowic, Kóz, Łękawicy, Łodygowic, Mucharza, Porąbki, Stryszawy, Ślemienia, Wadowic, Wilkowic, Zembrzyc i Żywca. Wokół parku utworzono otulinę o powierzchni 22 758 ha. Park podlega ochronie ze względu na szczególne wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe Beskidu Małego,



stąd też celem jego utworzenia było zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania.

Rezerwat Madohora

Rezerwat Madohora został utworzony w 1960 roku jako rezerwat leśny o powierzchni 71,81 ha. Na terenie rezerwatu wyróżnia się 4 zespoły leśne. Północną część rezerwatu zajmuje żyzna buczyna karpacka i kwaśna buczyna górską, a południową część tworzy dolnoreglowy bór jodłowo-świerkowy, natomiast w szczytowych warstwach Madohory występuje zachodniokarpacka świerczyna górnoreglowa.

Obszar Natura 2000 nr PLH 240023 „Beskid Mały”

Obszarem Natura 2000 objęta jest północna część gminy. Teren położony jest w masywie Beskidu Małego, w paśmie Magurki Wilkowickiej i grupie Łamanej Skały. Obszar Natura 2000 obejmuje kilkadziesiąt skałek, jaskiń i schronisk podskalnych. Pod względem zajmowanej powierzchni dominują tu zbiorowiska leśne — lasy iglaste zajmują około 48% powierzchni obszaru, lasy mieszane — 39%, lasy liściaste — 7%. Ochronie w ramach obszaru podlega wiele różnorodnych siedlisk przyrodniczych (m.in. żyzne i kwaśne buczyny, ziołorośla górskie, górskie i niżowe murawy bliźniczkowe, górskie bory świerkowe), a także liczne gatunki zwierząt (m.in. niedźwiedź brunatny, nocek Bechsteina, nocek orzęsiony, podkowiec mały, wilk, wydra) i roślin (m.in. widłoząb zielony, bezlist okrywowy, orlik pospolity, parzydło leśne, podrzeń żebrowiec, buławnik mieczolistny, kukułka plamista, kukułka szerokolistna, rosziczka okrągłolistna).

Użytek ekologiczny „Wróblówka”

Użytek ekologiczny „Wróblówka” tworzą dwie polany położone na północ od miejscowości Las. Ochroną objęta jest roślinność torfowiskowa. Występuje tu wiele rzadkich roślin, a są to m.in.: rosziczka okrągłolistna, kukułka szerokolistna, wełnianka wąskolistna, gnidosz błotny.

Korytarze ekologiczne

W północnej części gminy znajduje się fragment obszaru węzłowego o randze krajowej Beskid Mały, natomiast w południowej części zlokalizowany jest fragment krajowego korytarza ekologicznego o nazwie Beskid Makowski i Wyspowy — oba te tereny wchodzi w skład krajowej sieci ekologicznej ECONET Polska, której celem jest zapewnienie należytego funkcjonowania systemu przyrodniczego kraju.

ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII

Ograniczenie wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł konwencjonalnych przyczynia się do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zmniejszenia stopnia degradacji środowiska naturalnego



oraz do realizacji polskich zobowiązań akcesyjnych w zakresie zwiększania udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Niestety na terenie gminy Ślemień nie są stosowane żadne formy odnawialnych źródeł energii.

W warunkach gminy Ślemień możliwości wykorzystania energii odnawialnej są ograniczone. Warto jednak skupić się na wykorzystaniu energii słonecznej w budownictwie poprzez odpowiednie usytuowanie i konstrukcję budynków, a także zastosowanie odpowiednich technologii i urządzeń umożliwiających wykorzystanie promieniowania słonecznego do ogrzewania, ciepłej wody użytkowej, wody basenowej oraz ogrzewania pomieszczeń. Na terenie Ślemienia można również wykorzystać energię słoneczną w rolnictwie (ciepło szklarniowe, suszenie płodów rolnych).

Ponadto możliwe jest wykorzystanie energii biogazu ze spalania odpadów — konieczna byłaby budowa spalarni śmieci w ramach związku komunalnego kilku gmin, aby obniżyć koszty inwestycyjne.

2. Sfera techniczna

2.1 Sieć komunikacyjna

Przez teren gminy przebiega jedna droga wojewódzka nr 946 o znaczeniu regionalnym relacji Żywiec – Sucha Beskidzka i przebiega przez północną część gminy, a także trzy drogi powiatowe, tj.:

- droga powiatowa nr S1413 relacji Żywiec – Moszczanica – Ślemień – Kurów;
- droga powiatowa nr S1415 relacji Ślemień – Pewel Ślemieńska;
- droga powiatowa nr S1411 łącząca drogę powiatową nr 04322 z drogą wojewódzką nr 946.

Wyżej wymienione drogi zapewniają dogodne połączenie między gminami o znaczeniu gospodarczym i turystycznym, a dzięki temu, że biegną w pobliżu gospodarstw zapewniają mieszkańcom wygodny dojazd oraz komfortowy transport towarowy i osobowy. Drogi gminne zapewniają dobre połączenie poszczególnych sołectw i przysiółków, natomiast drogi wewnętrzne mają przede wszystkim znaczenie gospodarcze (transport i obsługa leśnictwa i rolnictwa) oraz turystyczne (wiodą nimi zarówno oznakowane, jak i nieoznakowane szlaki do wędrówek górskich).

Transport osobowy pomiędzy gminami i innymi ośrodkami miejskimi (np. Bielsko-Biała, Maków Podhalański, Sucha Beskidzka, Zawoja, Żywiec) zapewniają przede wszystkim prywatni przewoźnicy.

Gmina Ślemień nie posiada własnej linii kolejowej, stąd też obsługiwana jest przez dworzec kolejowy w Żywcu oraz Suchej Beskidzkiej.



MAPA 2 SIEĆ KOMUNIKACYJNA W GMINIE ŚLEMIEŃ



Źródło: maps.google.pl

2.2. Mieszkalnictwo

Zasoby mieszkaniowe gminy w 2013 roku wynosiły 1212 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie Ślemień w 2013 roku wynosiła 82,4 m², a przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosiła 28,5. Wskaźnik liczby mieszkań na 1000 mieszkańców wyniósł w 2013 roku 346,1. Sytuacja mieszkaniowa od 2010 roku poprawiła się, ponieważ sama liczba mieszkań powiększyła się o 31 mieszkań, powierzchnia użytkowa wzrosła o 0,4 m², a powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wzrosła o 0,6 m². W 2013 roku wypłacone zostały 33 dodatki mieszkaniowe na łączną kwotę 7457 zł.

Analizując warunki bytowe w gminie Ślemień należy zaznaczyć, że od 2010 roku wzrosła liczba mieszkań oraz ich dostęp do instalacji techniczno-sanitarnych. Udział mieszkań wyposażonych



w instalację wodociągową w ogóle mieszkań gminy wzrósł od 2010 roku i w 2013 wskaźnik ten wyniósł 94,1%. Mniej, bo 90,9% mieszkań posiadało ustęp splukiwany, a 84,7% łazienkę. Dostęp do instalacji centralnego ogrzewania miało 74,5% mieszkań. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego z 2013 roku teren gminy Ślemień nie jest podłączony do instalacji gazu sieciowego, co znacznie wpływa na zaniżenie komfortu i jakości życia mieszkańców.

TABELA 4 KORZYSTAJĄCY Z INSTALACJI W % OGÓŁU LUDNOŚCI

	2010	2013
wodociąg	20,8	33,5
kanalizacja	12,0	33,9
gaz	0,0	0,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Liczba mieszkańców gminy korzystająca z poszczególnych instalacji znacznie wzrosła od 2010 roku. Poziom korzystania z wodociągu wzrósł o 12,7 punktu procentowego. Większa poprawa nastąpiła w sferze sieci kanalizacyjnej — wzrost o 21,9 punktu procentowego. Mimo znacznego wzrostu udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej nadal jest niezadowalający, ponieważ zaledwie 33,9% mieszkańców korzysta z kanalizacji.

2.3. Sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa

Uchwałą Rady Gminy z dnia 27 lutego 2013 roku został powołany Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. ze 100% udziałem gminy. Majątkiem nowej spółki stał się majątek zlikwidowanej jednostki budżetowej, tj.: ujęcie wody Frydziowski, lecznica zwierząt wraz z gruntem, przepompownia osadu, pompownia przy ul. Widokowej wraz z działką, koparka HSW, samochód GAZELA, ciągniki BELARUS i ZETOR, autobus szkolny, samochód VW do przewozu osób niepełnosprawnych, przyczepy, beczki kosiarki oraz inne sprzęty i narzędzia. Ponadto spółka użytkuje wodociąg, kanalizację i oczyszczalnię ścieków, która jest własnością gminy Ślemień. Do zadań Zakładu Usług Komunalnych należy: dostarczanie wody, odbiór i oczyszczanie ścieków bytowych, usuwanie odpadów, zieleń gminna, transport dzieci oraz osób niepełnosprawnych, obsługa fontanny, bieżące remonty dróg i mostów, prowadzenie akcji zimowej oraz wynajem lokali i mieszkań.



SIEĆ WODOCIĄGOWA

Długość czynnej wodociągowej sieci rozdzielczej w gminie Ślemień wynosi 26,1 km. Zgodnie ze stanem na rok 2013 w gminie jest 296 połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, a 1173 mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej.

TABELA 5 SIEĆ WODOCIĄGOWA NA TERENIE GMINY ŚLEMIEŃ W LATACH 2010–2013

wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	6,4	6,4	23,6	26,1
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	123	123	391	296
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	2,5	2,5	2,4	1,6
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os.]	724	725	1379	1173
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³]	0,7	0,7	0,7	0,5
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca [m ³]	0,7	0,7	0,7	0,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

SIEĆ KANALIZACYJNA

Z kolei długość czynnej kanalizacyjnej sieci rozdzielczej wynosi 26,4 km, połączeń prowadzących do budynków jest 415, a 1188 mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej.

TABELA 6 SIEĆ KANALIZACYJNA NA TERENIE GMINY ŚLEMIEŃ W LATACH 2010–2013

wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	5,6	5,6	22,9	26,4
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	123	123	403	415
ścieki odprowadzone [dam ³]	17,0	36,0	82,0	93,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os.]	417	418	1171	1188

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl



SIEĆ GAZOWA

Gmina Ślemień nie posiada własnej sieci gazowej.

2.4. Sieć energetyczna, ciepłownicza, telekomunikacyjna

SIEĆ ENERGETYCZNA

Gmina Ślemień zaopatrywana jest w energię elektryczną poprzez sieć rozdzielczą o napięciu 15 kV, pochodzącą z GPZ 110/15 kV Żywiec Sporysz. Linie energetyczne mają charakter napowietrzny. Transformatory mają formę słupową o maksymalnej jednostkowej wartości 250 kVA. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 13 stacji transformatorowych 15/0,4 kV.

SIEĆ CIEPŁOWNICZA

Większość potrzeb cieplnych gminy Ślemień zapewniana jest w oparciu o źródła indywidualne (kotłownie wbudowane, piece stałopalne, ogrzewanie elektryczne akumulacyjne, ogrzewanie kominkowe). Ślemień nie posiada elektrociepłowni. Na terenie gminy 903 mieszkania wyposażone są w system centralnego ogrzewania.

SIEĆ TELEKOMUNIKACYJNA

Obsługa telekomunikacyjna w gminie Ślemień jest dobrze rozwinięta. Podstawowe potrzeby mieszkańców zaspokaja telefonia przewodowa. Na terenie gminy działają także wszystkie sieci telefonii komórkowej i cały obszar gminy jest w zasięgu wszystkich operatorów działających w kraju, za wyjątkiem niewielkich fragmentów lasów w północnej części gminy.

2.5. Gospodarka odpadami

Po wprowadzeniu 1 lipca 2013 roku zmian w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obowiązek gospodarowania odpadami komunalnymi należy do gmin. Gminy powinny zorganizować mechanizm odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości. Wiąże się to z dodatkowym obciążeniem administracyjno-prawnym i finansowym gmin, związanym z wdrożeniem i funkcjonowaniem nowego systemu gospodarowania odpadami. Ustawa śmieciowa może przynieść również samorządom terytorialnym wymierne korzyści. Dzięki niej możliwe stanie się uporządkowanie gospodarki odpadami oraz wywiązanie się ze zobowiązań wynikających z prawa



unijnego. Jej celem jest również dbanie o czyste i nieskażone środowisko naturalne. Gmina Ślemień nie posiada własnego składowiska odpadów, dlatego odpady wywożone są na obsługujące powiat żywiecki składowisko spółki Beskid w Żywcu.

TABELA 7 CHARAKTERYSTYKA GOSPODARKI ODPADAMI NA TERENIE GMINY ŚLEMIEŃ W 2013 ROKU

wyszczególnienie	liczba
ogółem [t]	204,74
ogółem na 1 mieszkańca [kg]	58,1
z gospodarstw domowych [t]	178,64
odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]	50,7
jednostki odbierające odpady w badanym roku wg obszaru działania [szt.]	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Na terenie gminy znajduje się 1 biologiczna oczyszczalnia komunalna o przepustowości 400 m³/dobę. Z oczyszczalni korzysta 1300 mieszkańców.

W 2013 zebrano 204,74 t zmieszanych odpadów komunalnych, w tym 178,64 t z gospodarstw domowych.

W sierpniu 2011 roku gmina Ślemień przyjęła Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy Ślemień na lata 2011–2032. Od 2007 roku gmina Ślemień dopłaca mieszkańcom do 70% kosztów transportu i utylizacji wyrobów azbestowych. Mieszkańcy sami organizują demontaż wyrobów azbestowych ze ścian czy dachu, pakowanie i transport, a następnie przedstawiają gminie faktury za poniesione koszty. Rocznie azbest usuwany jest z 8–10 budynków w ilości około 1,1–1,4 tony/budynek. Między 2007 a 2011 rokiem usunięto 45 ton wyrobów zawierających azbest.

Gmina Ślemień obecnie przystąpiła do aktualizacji Programu Ochrony Środowiska (termin wykonania czerwiec 2015 r.) oraz do sporządzenia Planu gospodarki niskoemisyjnej gminy Ślemień (termin wykonania sierpień 2015 r.).



3. Sfera gospodarcza

3.1. Bezrobocie i rynek pracy

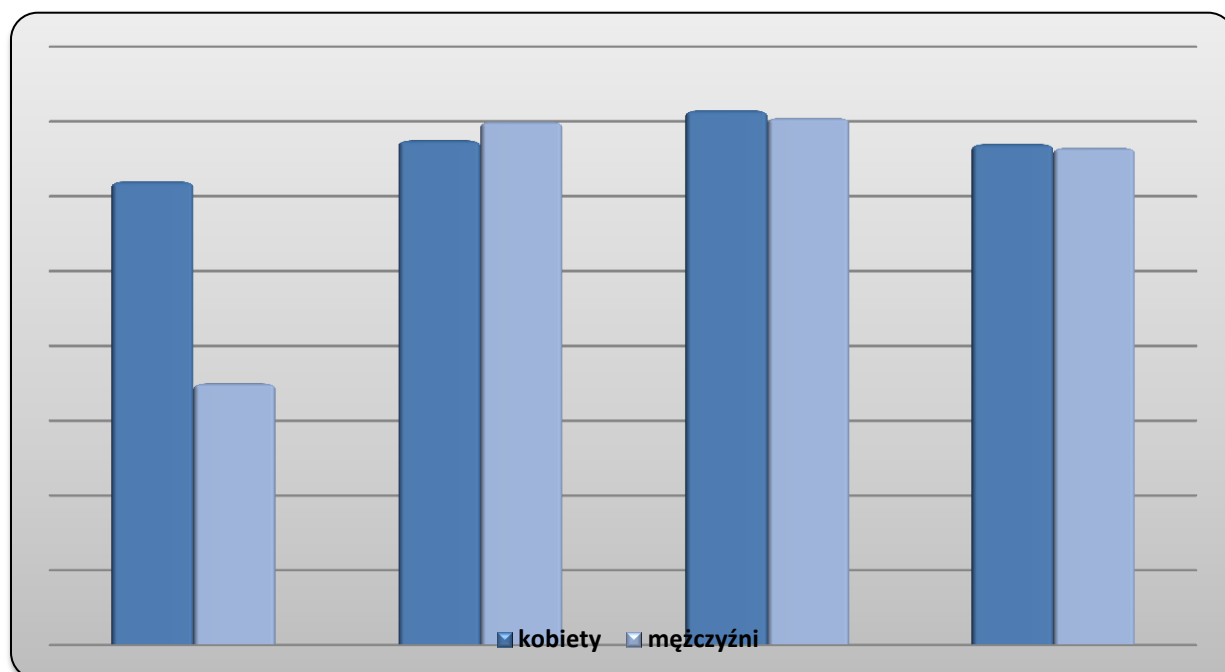
Zmiana liczby osób pracujących w gminie Ślemień nie posiada stałego wyraźnego trendu. Po roku 2010 widoczny był znaczny wzrost liczby pracujących, natomiast spadek nastąpił po 2012 roku — zmiany te widoczne były zarówno w grupie kobiet, jak i mężczyzn (por. Tabela 8).

TABELA 8 LICZBA I STRUKTURA PRACUJĄCYCH W LATACH 2010–2013

	2010	2011	2012	2013
kobiety	124	135	143	134
mężczyźni	70	140	141	133
ogółem	194	275	284	267

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

WYKRES 1 LICZBA I STRUKTURA PRACUJĄCYCH W LATACH 2010–2013 — UJĘCIE GRAFICZNE



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl



W gminie Ślemień wśród osób pracujących przeważają kobiety, jednak różnice nie są zbyt duże. Mężczyźni w 2013 roku stanowili 49,8% osób pracujących ogółem. Wskaźnik liczby pracujących na 1000 ludności wyniósł w 2013 roku dla gminy Ślemień 76.

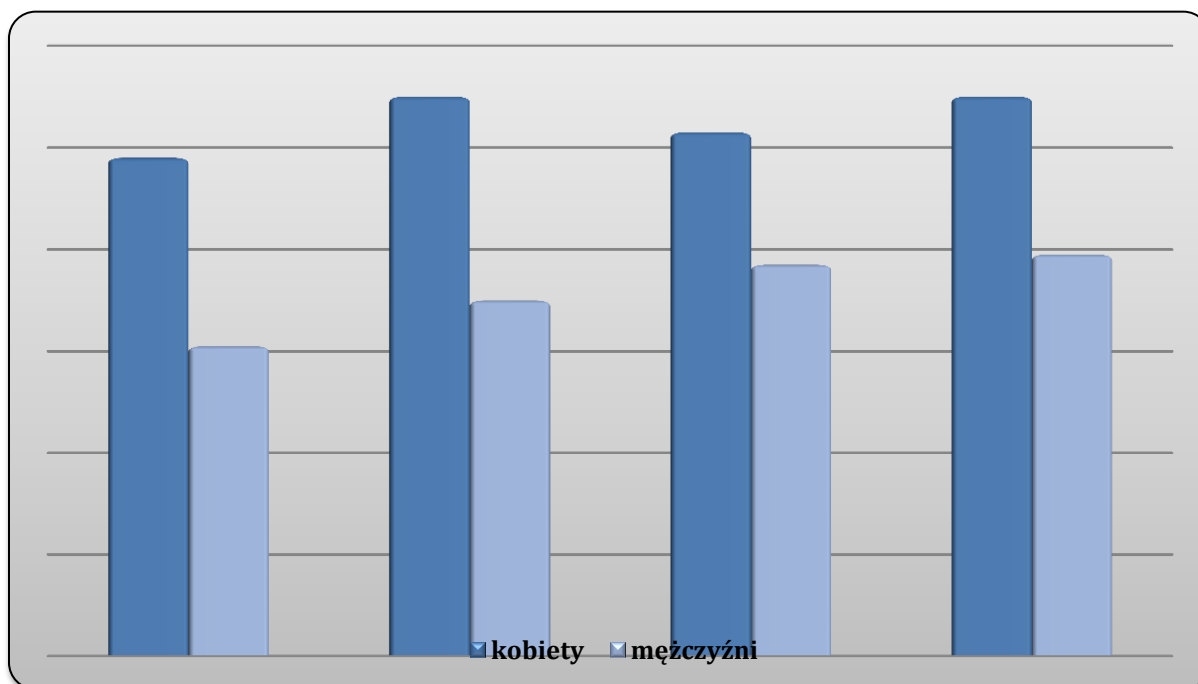
Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Ślemień wzrasta z roku na rok, a ich największy wzrost odnotowano między rokiem 2010 a 2011 — nastąpił wówczas wzrost o 21 osób bezrobotnych. Obecnie, tj. zgodnie ze stanem na rok 2013, liczba osób bezrobotnych wynosi 189 mieszkańców. Spośród zarejestrowanych bezrobotnych w gminie od 2010 roku przeważają kobiety.

TABELA 9 LICZBA I STRUKTURA BEZROBOTNYCH W LATACH 2010–2013

	2010	2011	2012	2013
kobiety	98	110	103	110
mężczyźni	61	70	77	79
ogółem	159	180	180	189

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

WYKRES 2 LICZBA I STRUKTURA BEZROBOTNYCH W LATACH 2010–2013 — UJĘCIE GRAFICZNE

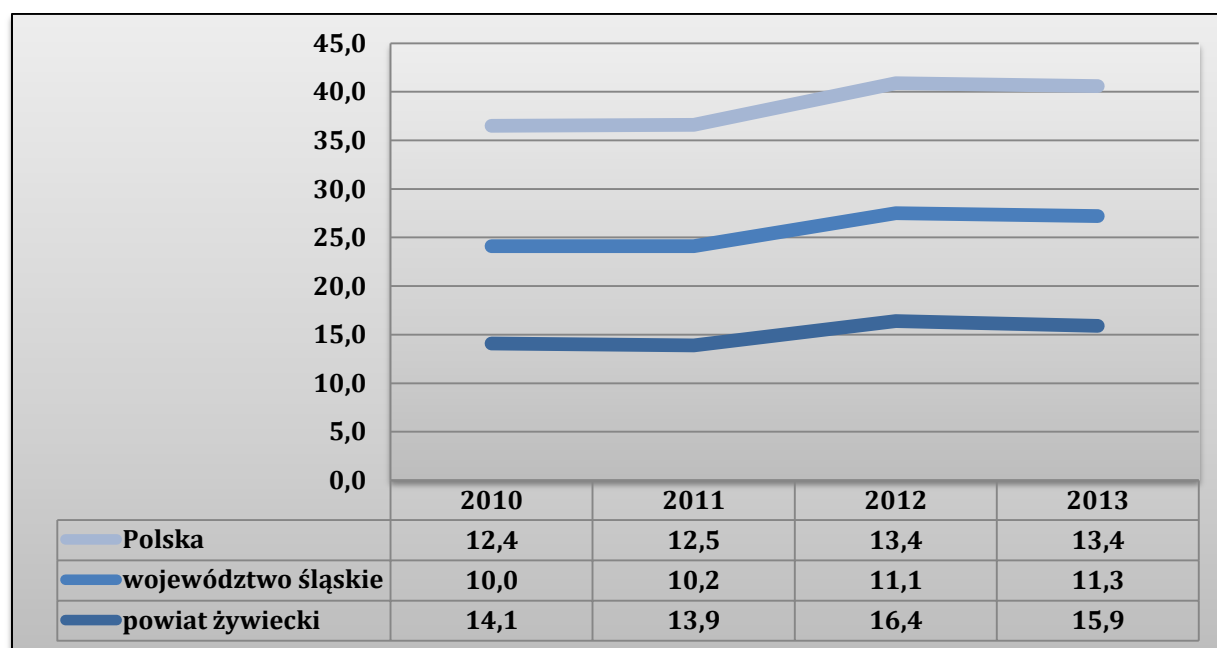


Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl



Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie żywieckim przyjmuje tendencję wzrostową. W 2013 roku wskaźnik ten dla powiatu wyniósł 13,5% i był niższy niż dla województwa śląskiego (15,7%), ale przewyższał wskaźnik bezrobocia rejestrowanego dla Polski (13,4%).

WYKRES 3 STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO DLA POWIATU ŻYWIECKIEGO, WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO I POLSKI W LATACH 2010–2013 [W %]



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2013 roku wyniósł 8,5% — wartość ta wzrosła od 2010 roku o 1,3 punktu procentowego. Od 2010 roku wskaźnik ten jest wyższy w grupie kobiet niż w grupie mężczyzn.

TABELA 10 UDZIAŁ BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH W LICZBIE LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM WG PŁCI [W %]

	2010	2011	2012	2013
mężczyźni	5,1	5,8	6,4	6,5
kobiety	9,7	10,8	10,0	10,8
ogółem	7,2	8,1	8,0	8,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl



3.2. Podmioty gospodarcze i otoczenie biznesu

Gminę Ślemień cechuje zróżnicowana struktura gospodarcza. Przeważają przedsiębiorstwa jednoosobowe. Przedsiębiorcy świadczą przede wszystkim usługi związane z budownictwem, obróbką drewna i mechaniką samochodową. Silną pozycję na rynku odgrywają również firmy handlowe.

Do najprężniej działających przedsiębiorstw zatrudniających największą liczbę osób można zaliczyć:

- w miejscowości Ślemień:
 - AQUA Sp. z o.o. — rozlewnia wody,
 - Refresco Poland Sp. z o.o. Kentpol Żywiecki Kryształ — rozlewnia wody,
 - piekarnia,
 - Przedsiębiorstwo PHU Stanisław Panek — przetwórstwo mięsa,
 - SZPACH-POL,
 - PHU PROFIT — sklep Euro,
 - PHU IVETT — sklep Delikatesy;
- w miejscowości Las:
 - BUDROMOST — budowa dróg i mostów,
 - AREX — usługi stolarskie.

Zgodnie z danymi dnia 14 października 2014 roku liczba przedsiębiorców posiadających wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) prowadzących działalność na terenie gminy Ślemień wynosi 146 (Ślemień 103, Kocoń 20, Las 23), z czego 26 wpisów posiada status „Zawieszony”. Stosując kryterium adresu zamieszkania przedsiębiorcy na terenie gminy Ślemień otrzymujemy 181 wpisów w CEIDG (Ślemień 112, Kocoń 31, Las 38) z czego 27 posiada status „Zawieszony”. Z powyższych danych wynika, że 35 przedsiębiorców zamieszkujących na terenie gminy Ślemień prowadzi swoją działalność poza terenem gminy.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego Bank Danych Lokalnych w 2013 r. w gminie Ślemień funkcjonowało 319 podmiotów gospodarczych, z czego większość, bo 95,9%, stanowiły podmioty z sektora prywatnego. 86,8% wszystkich podmiotów stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W gminie Ślemień nie funkcjonują spółki posiadające kapitał zagraniczny.



TABELA 11 PODMIOTY GOSPODARCZE WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCIOWYCH W GMINIE ŚLEMIEŃ W 2013 R.

	liczba jednostek gospodarczych
sektor publiczny ogółem	13
sektor publiczny — państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	9
sektor publiczny — spółki handlowe	1
sektor prywatny ogółem	306
sektor prywatny — osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	277
sektor prywatny — spółki handlowe	6
sektor prywatny — stowarzyszenia i organizacje pozarządowe	7
podmioty gospodarki narodowej ogółem	319

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Analizując strukturę zatrudnienia w podmiotach gospodarczych funkcjonujących w gminie, wyraźnie widać, że przeważają podmioty małe zatrudniające maksymalnie 9 pracowników, w tym jednoosobowe działalności gospodarcze. Na terenie gminy działa 12 większych zakładów, których liczba pracowników waha się od 10 do 49 pracowników. W gminie Ślemień nie funkcjonują przedsiębiorstwa zatrudniające więcej niż 49 pracowników.

TABELA 12 PODMIOTY WEDŁUG KLAS WIELKOŚCI (STAN NA 2013 R.)

liczba zatrudnianych pracowników	liczba podmiotów
0–9	307
10–49	12
ogółem	319

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Na terenie gminy Ślemień znajduje się Oddział Kasowy w Ślemieniu Banku Spółdzielczego w Gilowicach oraz Urząd Pocztowy w Ślemieniu.



3.3. Rolnictwo

Według Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 roku na terenie gminy Ślemień funkcjonowało 705 gospodarstw rolnych. Grunty rolne stanowiły 31,1% powierzchni gminy, a więc 1400,16 ha. Największy odsetek gruntów rolnych stanowią użytki rolne (ok. 62,4%).

TABELA 13 STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW W GMINIE ŚLEMIENIĘ (STAN NA ROK 2010)

Użytki rolne [ha]						Lasy i grunty leśne	Pozostałe grunty
pod zasiewami	grunty ugorowane	ogródki przydomowe	łąki trwałe	pastwiska trwałe	pozostałe użytki rolne		
101,19	17,15	10,56	461,36	50,86	233,25	413,42	112,37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

W gminie Ślemień przeważają gospodarstwa o powierzchni do 5 ha (98,7%). Gospodarstw o powierzchni 5 ha i więcej jest zaledwie 9.

W poniższej tabeli przedstawiono dochody gospodarstw domowych, których analiza pozwoli określić liczbę gospodarstw utrzymujących się z samego rolnictwa oraz liczbę gospodarstw, które posiadają kilka źródeł dochodu.

TABELA 14 LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH Z DOCHODAMI Z RÓŻNYCH ŹRÓDEŁ

źródła dochodu	liczba gospodarstw
z dochodem z działalności rolniczej	397
z dochodem z emerytury i renty	218
z dochodem z pozarolniczej działalności gospodarczej	158
z dochodem z pracy najemnej	46
z dochodem z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą	238
bez dochodów z działalności rolniczej	308



bez dochodów z emerytury i renty	487
bez dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej	547
bez dochodów z pracy najemnej	659
bez dochodów z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą	467
liczba gospodarstw ogółem	705

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Zgodnie z powyższymi danymi 56,3% wszystkich gospodarstw ma dochód z prowadzonej działalności rolniczej, 22,4% z pozarolniczej działalności gospodarczej, a 6,5% z pracy najemnej. Osoby niepracujące otrzymują dochód z tytułu renty i emerytury (30,9% wszystkich gospodarstw) oraz innych niezarobkowych źródeł (33,8%). Biorąc pod uwagę fakt, że zaledwie 89 gospodarstw rolnych posiada co najmniej 1 ciągnik, można uznać, że praca rolników jest znacznie utrudniona ze względu na brak odpowiedniego sprzętu i maszyn, co może być powodem, dla którego niewiele ponad połowa gospodarstw utrzymuje się z działalności rolniczej.

Uprawa w gospodarstwach rolnych analizowanej gminy nakierowana jest przede wszystkim na zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi (102 gospodarstwa) oraz ziemniaki (105 gospodarstw). Do prowadzenia upraw rolnicy stosują nawozy mineralne i wapniowe, tj. 53 gospodarstwa w 2010 roku stosowało nawozy mineralne, 51 — nawozy azotowe, 8 — nawozy fosforowe, a 10 — nawozy potasowe. W gminie Ślemień prowadzona jest hodowla bydła (44 gospodarstwa rolne), trzody chlewnej (10 gospodarstw), koni (7 gospodarstw) oraz drobiu (67 gospodarstw).

3.4. Turystyka

W gminie Ślemień w 2013 roku udzielono 3377 noclegów. Miejsca noclegowe zapewnia przede wszystkim Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Ślemieniu.

SZKOLNE SCHRONISKO MŁODZIEŻOWE W ŚLEMIENIU

Szolne Schronisko Młodzieżowe w Ślemieniu wraz z filią w Lasie jest placówką oświatowo-wychowawczą o charakterze całorocznym. Organem prowadzącym schronisko jest Gmina Ślemień, a nadzór pedagogiczny sprawuje Śląski Kurator Oświaty. Pracą schroniska kieruje Dyrektor schroniska zatrudniany przez Wójta Gminy Ślemień. Celem działalności schroniska jest zapewnienie wypoczynku dzieciom i młodzieży szkolnej, upowszechnienie wśród dzieci i młodzieży szkolnej krajoznawstwa i turystyki, jako aktywnych form wypoczynku, przekazywanie informacji turystycznej o regionie oraz



bazie schronisk młodzieżowych, kształtowanie i rozwijanie uzdolnień dzieci i młodzieży w zakresie umiejętności organizacji czasu wolnego, integracja dzieci i młodzieży szkolnej korzystającej z noclegów oraz kształtowanie umiejętności współżycia w grupie. Schronisko zapewnia opiekę i wychowanie dzieciom i młodzieży przebywającym w schronisku, organizuje atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego, zapewnia tanie miejsca noclegowe, stwarza warunki do wypoczynku, prowadzi poradnictwo i informację krajoznawczo-turystyczną. W niniejszej placówce zatrudniona jest wykwalifikowana kadra pedagogiczna, która angażuje się w organizację spotkań z przewodnikami turystycznymi czy imprez integracyjnych i zajęć w świetlicy.

ZAJAZD I OŚRODEK KONFERENCYJNO-WCZASOWY MADOHORA

Zajazd i Ośrodek Konferencyjno-Wczasowy MADOHORA jest całorocznym obiektem turystycznym i stanowi zalesioną część Parku Krajobrazowego Beskidu Małego (z rezerwatem i szczytem Madohora — Łamana Skąła). Obiekt ten posiada wpis do rejestru ośrodków, w których mogą odbywać się turnusy rehabilitacyjne. Cały kompleks otoczony jest leśnym parkiem oraz górskimi szlakami na Madohorę. Ośrodek wyposażony jest w kryty basen, jacuzzi, siłownię, salę gimnastyczną, pokój odnowy biologicznej i inne. Ośrodek w pełni przystosowany jest do przyjmowania i rehabilitacji osób niepełnosprawnych z wieloma schorzeniami.

ZASOBY KULTUROWE

Gmina Ślemień wielką wagę przykładą do dbania o miejscowe zabytki i ważne pod względem architektonicznym budynki. Do obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomości należą:

- kościół parafialny p.w. Jana Chrzciciela w Ślemieniu z lat 1842–53 wraz z wyposażeniem, ogrodzeniem i cmentarzem przykościelnym, wpisany do rejestru pod numerem A-605/89;
- kościół odpustowy na Jasnej Górcie w Ślemieniu z lat 1862–66, murowany, wpisany do rejestru pod numerem A-625/89;
- ruiny pieca hutniczego w Ślemieniu z XVIII wieku, wpisane do rejestru pod numerem A-179/77;
- cmentarz rzymsko-katolicki w Ślemieniu z 2 połowy XIX wieku, wpisany do rejestru pod numerem A-642/89.

W poniższej tabeli zamieszczono spis obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków (nie uwzględniono budynków gospodarczych, domów i chałup wpisanych do niniejszej ewidencji, których łącznie w całej gminie jest 108).



TABELA 15 OBIEKTY ARCHITEKTONICZNE WPISANE DO GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

Lokalizacja	Najważniejsze obiekty architektoniczne
Ślemień	– Kapliczka Pana Jezusa Upadającego z 1 połowy XIX wieku (osiedle Groń)
	– Figura Chrystusa Nazareńskiego (ul. Zakopiańska)
	– Kapliczka (ul. Za Wodą)
	– Figura Matki Boskiej z 1885 roku (ul. Krakowska 7)
	– Figura Matki Boskiej z 1881 roku (ul. Krakowska)
	– Kapliczka Pana Jezusa Upadającego z 1841 roku (ul. Krakowska 70)
	– Kapliczka murowana z wejściem łukowym z 2 połowy XIX wieku — we wnętrzu nad wejściem figura Matki Boskiej, wewnątrz obraz Chrystusa (ul. Krakowska 107)
	– Figura św. Jana Nepomucena z 1818 roku (ul. Krakowska 121)
	– Pomnik grunwaldzki z 1910 roku (ul. Krakowska 124)
	– Figura Chrystusa Nazareńskiego przy kościele parafialnym z 1816 roku (ul. Krakowska)
	– Kapliczka na kolumnie z 1 połowy XIX wieku (ul. Krakowska 125)
	– Figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XIX wieku (ul. Kościelna, Jasna Górka)
	– Figura Chrystusa Nazareńskiego z 1882 roku (ul. Kościelna)
	– Kapliczka z 2 połowy XIX wieku (ul. Jasnogórska)
	– Kapliczka Pana Jezusa Upadającego z końca XIX wieku (ul. Spacerowa 58)
	– Kaplica cmentarna
	– Pozostałości piwnic zamkowych z 1720 roku
	– Park zamkowy z XIX wieku
	– Most drogowy z 1942 roku
	Kocoń
– Figura – krzyż z XIX wieku (ul. Łączna)	
– Kapliczka Pana Jezusa Upadającego z 1810 roku (ul. Letnia)	
– Figura – krzyż (ul. Żywiecka)	



-
- | | |
|------------|--|
| Las | <ul style="list-style-type: none">– Figura św. Jana Nepomucena z XIX wieku (ul. Zakopiańska 5)– Figura Chrystusa Nazareńskiego z XIX wieku (ul. Zakopiańska 61)– Kapliczka Pana Jezusa Upadającego z 1811 roku (ul. Boczna)– Figura Matki Boskiej z Dzieciątkiem (ul. Zakopiańska)– Figura Chrystusa Nazareńskiego z XIX wieku (ul. Zakopiańska 149) |
|------------|--|
-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Ślemień, czerwiec 2013 r.

Oprócz ważnych zabytków na terenie gminy Ślemień koncentruje się wiele interesujących obiektów geologicznych. Są to przede wszystkim wychodnie piaskowców istebniańskich ukształtowane w postaci form skałkowych oraz liczne ciekawe jaskinie. Wszystkie te obiekty rozsiane są w północnej części gminy, w Beskidzie Małym. Ich największe zgrupowanie znajduje się na Czarnych Działach w rejonie Gibasowego Wierchu. Ponadto we wsi Kocoń są dwa nieczynne kamieniołomy — jeden w Paśmie Pewelskim, a drugi na tzw. Przydawkach w Bramie Ślemieńskiej.

- Jaskinia Komonieckiego — jaskinia we wsi Las, wysokość około 700 m n.p.m. Otwór wejściowy o szerokości 16 m i przeciętnej wysokości 2 m, ograniczony jest w części zachodniej okazałym, odpadającym od stropu gładem.
- Jaskinia Czarne Działy I — jaskinia we wsi Ślemień, na wysokości około 750 m n.p.m.
- Jaskinia Czarne Działy II — jaskinia we wsi Ślemień, na wysokości około 770 m n.p.m.
- Jaskinia Czarne Działy III — jaskinia we wsi Ślemień, na wysokości około 745 m n.p.m.
- Schronisko Czarne Działy IV — schronisko położone we wsi Ślemień, na wysokości około 743 m n.p.m.
- Dziura pod bukiem — jaskinia (niewielki korytarz) we wsi Ślemień, na wysokości około 770 m n.p.m.
- Jaskinia Lodowa w Czarnych Działach — jaskinia we wsi Ślemień, na wysokości około 770 m n.p.m.
- Duży Okap — schronisko we wsi Ślemień, na wysokości około 770 m
- Mały Okap — schronisko zlokalizowane obok Dużego Okapu
- Skałka tzw. „Baszta Skalna” — wychodnia skalna w północnej części gminy w przysiółku Zakocierz, na wysokości około 795 m n.p.m.
- Skałka w Czarnych Działach — wychodnia skalna w południowo-zachodnim zboczu Małego Gibasowego Gronia, na wysokości około 780 m n. p. m.



- Skałka na Gibasowym Wierchu — wychodnia skalna przy szczycie Gibasowy Wierch, 898 m n.p.m.

MIEJSCA WIDOKOWE

W Ślemieniu można znaleźć wiele miejsc o najwyższych wartościach widokowych i w zasadzie wszystkie z nich są ukształtowane w sposób naturalny (por. Tabela 16).

TABELA 16 PUNKTY WIDOKOWE GMINY ŚLEMIEŃ

Punkt widokowy	Wysokość [m n.p.m.]	Charakterystyka miejsca
Skolarówka	Ok. 700	Widok na południe na Pasma Pewelskie, Pasma Jałowieckie i Beskid Żywiecki
Przełęcz Gibasowa	808	Widok na południe na Pasma Pewelskie, Pasma Jałowieckie i Beskid Żywiecki oraz na północ na Dolinę Kocierki i główny grzbiet Beskidu Małego.
Gałasie	Ok. 800	Widok na cały Beskid Makowski i Żywiecki w kierunku wschodnim i południowym. Przy dobrej widoczności ponad Pasmem Policy i Pasmem Babiej Góry rysują się Tatry.
Łękawka	556	Widok na Beskid Mały na północ, Kotlinę Żywiecką i Beskid Śląski na zachód, Ślemień i Pasma Pewelskie oraz szczytowe partie Babiej Góry na południe oraz Kocień i Górę Kocieńską na wschód.
Jasna Górka (przy kościele)	Ok. 500	Widok na Ślemień i Beskid Mały na północ i część Kotliny Żywieckiej i Beskidu Śląskiego na zachód.
Okolice szczytu Bąków	Ok. 750	Widok na Beskid Mały na północ, zachodnią część Pasma Pewelskiego (na pierwszym planie) oraz Kotlinę Żywiecką z całym Jeziorem Żywieckim i Beskid Śląski na zachód



Droga w okolicach szczytu Rokitówka	Ok. 600	Widok na Dolinę Czeretnik na wschód i część Beskidu Małego na północ
Gachowizna	758	Widok na Dolinę Czeretnik, przysiółek „Stawy” w Ślemieniu oraz Beskid Mały na północy. Z drugiej strony na pasmo Jałowieckie i Beskid Żywiecki.
Polana między Gachowizną i Kocońką	Ok. 650	Widok na Beskid Makowski i Beskid Żywiecki
Borowina	Ok. 600	Widok na Beskid Mały, całą Dolinę Łękawki, Kotlinę Żywiecką i Beskid Śląski
Dom Wczasowy „Jowisz”	Ok. 550	Widok na Pasma Pewelskie i częściowo Beskid Śląski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.slemien.pl

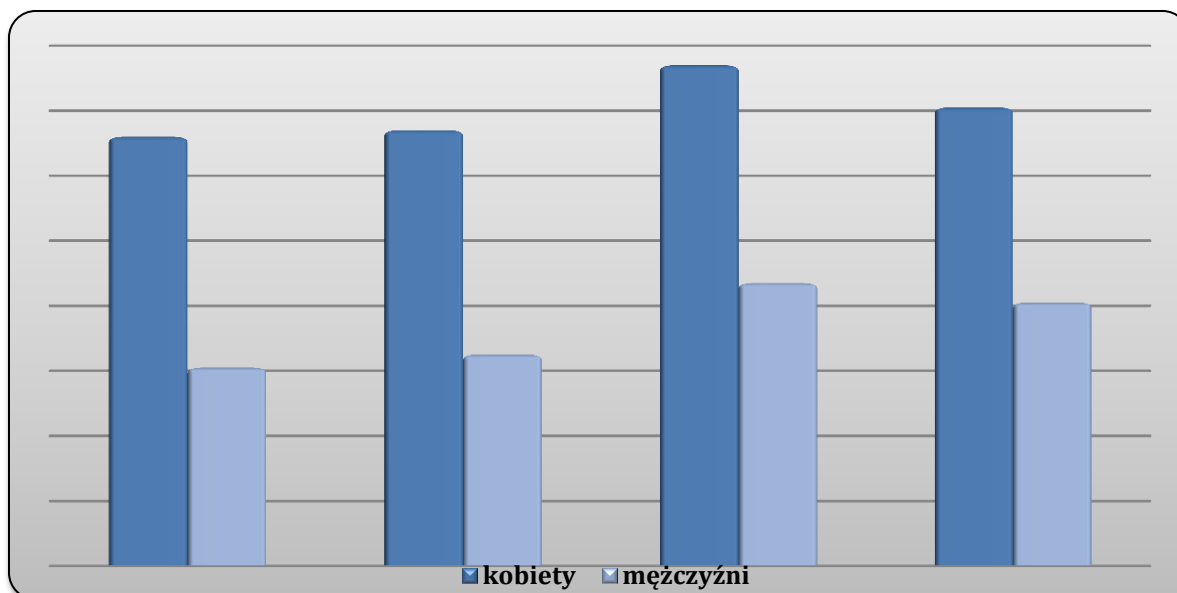
4. Sfera społeczna

4.1. Procesy demograficzne

Gmina Ślemień liczy 3502 mieszkańców (stan na 31.12.2013 r.). Do roku 2012 liczba ludności systematycznie wzrastała, a między 2012 a 2013 rokiem nastąpił jej spadek (o 19 osób). Średnia gęstość zaludnienia przy liczbie ludności z 2013 roku wynosi 78 os./km², co jest dość wysokim wskaźnikiem. Na 100 mężczyzn w gminie przypadają 103 kobiety. Przyrost naturalny w 2013 roku dla gminy Ślemień wyniósł -4.



WYKRES 4 LICZBA LUDNOŚCI GMINY ŚLEMIEŃ WEDŁUG PŁCI W LATACH 2010–2013



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Gmina Ślemień jest jedną z najmniejszych pod względem liczby ludności gmin powiatu żywieckiego, a biorąc pod uwagę zajmowaną powierzchnię, gęstość zaludnienia jest na stosunkowo dobrym poziomie. Szczegółowe dane poszczególnych gmin powiatu żywieckiego przedstawia poniższa tabela.

TABELA 17 ZESTAWIENIE PORÓWNAWCZE SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ GMIN POWIATU ŻYWIECKIEGO (STAN NA 2013 R.)

gmina	powierzchnia w km ²	ludność ogółem	kobiety na 100 mężczyzn	ludność na 1 km ²
Czernichów	56	6773	107	120
Gilowice	28	6121	105	219
Jeleśnia	170	13478	100	79
Koszarawa	32	2446	100	78
Lipowa	59	10320	108	176



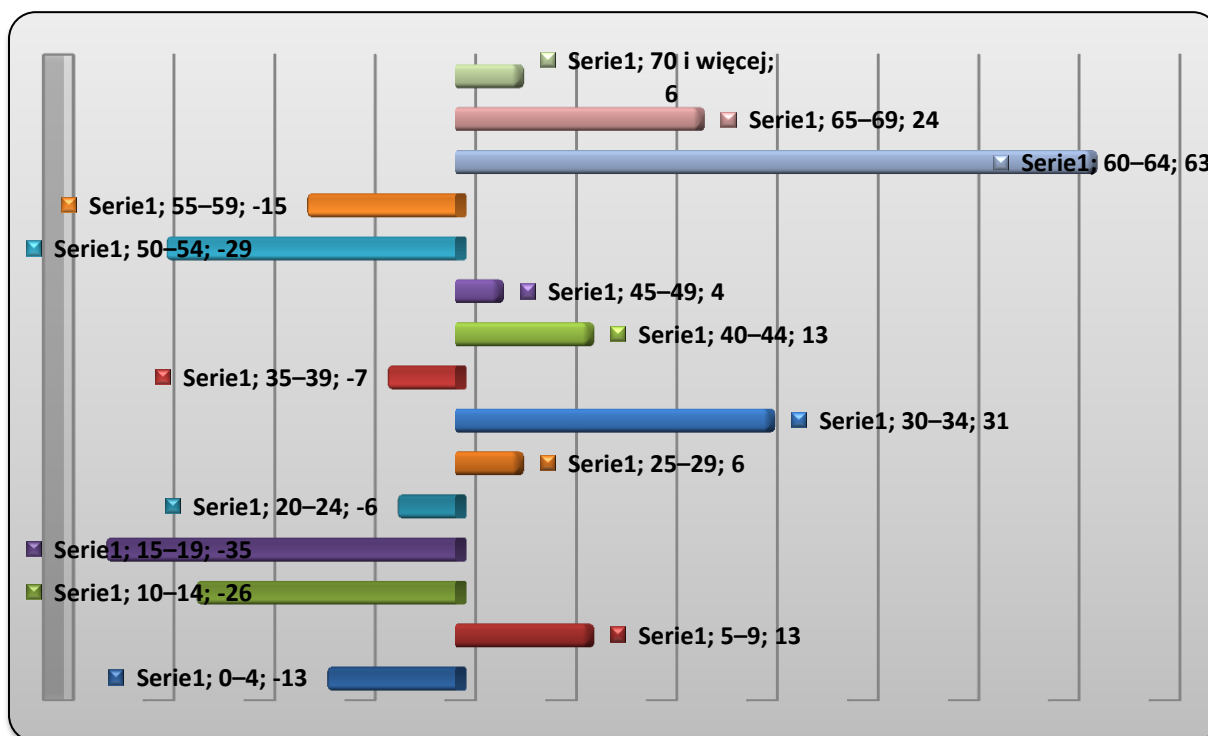
Łękawica	43	4458	102	104
Łodygowice	36	13825	105	386
Milówka	99	10107	104	102
Radziechowy-Wieprz	65	13048	104	201
Rajcza	131	9062	105	69
Ślemień	45	3502	103	78
Świnna	39	8120	106	207
Ujsoły	110	4638	98	42
Węgierska Górka	76	15127	102	198
Żywiec	51	32083	108	635

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Celem dokonania analizy struktury wieku oraz zmian jakie zaszły w ostatnich latach (między 2010 a 2013 rokiem), przy użyciu metody różnicowej, zobrazowano zmianę wielkości populacji w poszczególnych grupach wiekowych. Silny przyrostowy trend zaobserwowano w grupach wieku 5–9 lat, 25–34 lat, 40–49 lat oraz 60 lat i więcej. Silny spadkowy trend nastąpił w grupie 0–4 lata, 10–24 lata, 35–39 lat oraz 50–59 lat.



WYKRES 5 ZMIANA LICZEBNOŚCI POPULACJI WEDŁUG GRUP WIEKU



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w gminie Ślemień w roku 2013 wyniosła 671, w wieku produkcyjnym 2229, a w wieku poprodukcyjnym 602 osoby (por. Tabela 18). W Polsce następuje zwiększanie się grupy osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym przy jednoczesnym zmniejszaniu się osób w wieku przedprodukcyjnym ze względu na niż demograficzny.

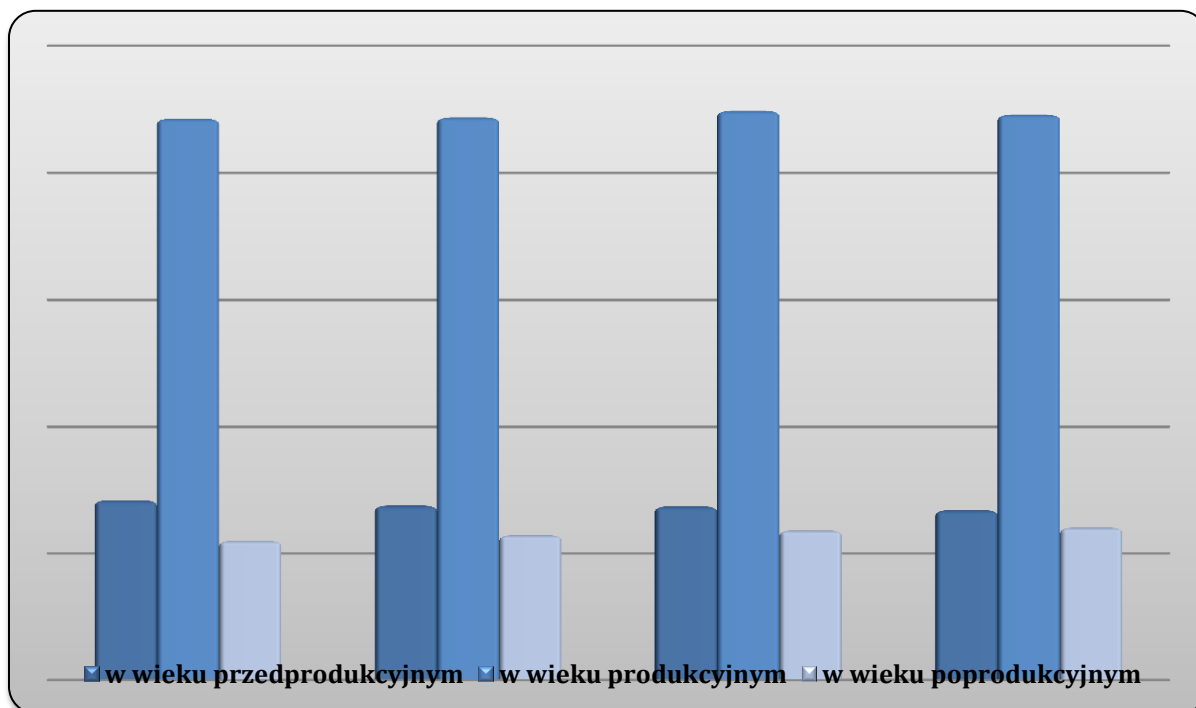
TABELA 18 STRUKTURA WIEKOWA LUDNOŚCI GMINY ŚLEMIEŃ W LATACH 2010–2013

	2010	2011	2012	2013
w wieku przedprodukcyjnym	710	689	686	671
w wieku produkcyjnym	2213	2218	2244	2229
w wieku poprodukcyjnym	550	572	591	602

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl



WYKRES 6 STRUKTURA WIEKOWA LUDNOŚCI GMINY ŚLEMIEŃ W LATACH 2010–2013 — UJĘCIE GRAFICZNE



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli liczba osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w 2013 roku dla gminy Ślemień wyniósł w 2010 roku 77,5, a już w 2013 roku — 89,7 (por. Tabela 19).

TABELA 19 WSKAŹNIK OBCIĄŻENIA DEMOGRAFICZNEGO DLA GMINY I JEDNOSTEK PORÓWNAWCZYCH (STAN NA ROK 2013)

	gmina Ślemień	powiat żywiecki	województwo śląskie	Polska
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	57,1	58,6	56,7	57,6
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	89,7	92,3	114,4	101,2
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	27,0	28,1	30,3	29,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl



Saldo migracji wewnętrznych zmienia się skokowo. Wartości w każdym roku przyjmują inne zmienne. Trudno określić trend panujący w tej sferze. Jest to negatywne zjawisko, gdyż trudno jest przewidzieć wyniki w przyszłości i ocenić, czy działania gminy przyczyniają się do emigracji ludzi czy też zachęcają do pozostawania w niej. Liczba osób wyjeżdżających z gminy za granicę jest większa niż osób emigrujących z gminy do innych części kraju — takich osób jest niewiele — od 2012 roku wskaźnik ten wynosi 0.

TABELA 20 SALDO MIGRACJI W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2010–2013

	2010	2011	2012	2013
saldo migracji wewnętrznych	5	1	16	10
saldo migracji zagranicznych	1	1	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Wskaźnik przyrostu naturalnego w gminie przyjmuje wartości skokowe — do 2012 roku przyrost naturalny dla gminy Ślemień był dodatki, natomiast w 2013 roku przyjął wartości ujemne i wyniósł -4 (por. Tabela 21).

TABELA 21 WSKAŹNIK PRZYROSTU NATURALNEGO W GMINIE W LATACH 2010–2013

	2010	2011	2012	2013
mężczyźni	4	-1	9	0
kobiety	-2	5	1	-4
ogółem	2	4	10	-4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

4.2. Edukacja

W gminie Ślemień funkcjonuje Przedszkole Publiczne w Ślemieniu wraz z oddziałami, tj. w Lasie i przy Zespole Szkół w Ślemieniu. Placówka w roku szkolnym 2014/2015 realizuje zadania wynikające z nowej podstawy programowej w ramach programu „Nasze przedszkole. Program edukacji przedszkolnej wspomagający rozwój aktywności dzieci” autorstwa M. Kwaśniewskiej i W. Żaba-Żabińskiej (wyd. MAC Edukacja).



Przedszkole szczególnie nacisk kładzie na pomoc dzieciom z deficytami rozwojowymi, a w tym celu zatrudnia specjalistę z zakresu pedagogiki specjalnej oraz logopedę.

TABELA 22 LICZBA UCZNIÓW UCZĘSZCZAJĄCYCH DO PRZEDSZKOLA PUBLICZNEGO W ŚLEMIENIU WRAZ Z ODDZIAŁAMI W LATACH 2010–2013

	2010	2011	2012	2013
dziewczęta	53	61	67	75
chłopcy	55	62	61	66
uczniowie z dysfunkcją ruchową	0	0	0	1
ogółem	108	123	128	141

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań kwestionariuszowych placówek oświatowych w gminie Ślemień.

Z roku na rok liczba uczniów uczęszczających do Przedszkola Publicznego wzrasta i w 2013 roku liczba ta wynosiła 141 (w porównaniu do roku 2010 odnotowano wzrost na poziomie 33 uczniów).

TABELA 23 LICZBA NAUCZYCIELI ZATRUDNIONYCH W PRZEDSZKOLU PUBLICZNYM W ŚLEMIENIU WRAZ Z ODDZIAŁAMI W LATACH 2010–2013

	2010	2011	2012	2013
nauczyciel stażysta	0	0	2	2
nauczyciel kontraktowy	2	2	2	2
nauczyciel dyplomowany	5	5	5	5
ogółem	7	7	9	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań kwestionariuszowych placówek oświatowych w gminie Ślemień.

Przedszkole Publiczne zatrudnia obecnie 9 nauczycieli, w tym 2 nauczycieli stażystów, 2 nauczycieli kontraktowych oraz 5 nauczycieli dyplomowanych.

W skład Zespołu Szkół w Ślemieniu wchodzi Szkoła Podstawowa wraz z filią w Lasie oraz Gimnazjum. Placówka realizuje podstawę programową kształcenia ogólnego w danym typie szkoły zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, przygotowuje uczniów do kontynuowania nauki



w szkołach ponadgimnazjalnych, przygotowuje do egzaminów zewnętrznych, rozwija zdolności i zainteresowania uczniów, wyrównuje szanse edukacyjne, organizuje zajęcia dla uczniów mających problemy w nauce, oferuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów, zapewnia dożywanie oraz opiekę świetlicową.

TABELA 24 LICZBA UCZNIÓW UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKOŁY PODSTAWOWEJ W ŚLEMIENIU W LATACH 2010–2013

	2010	2011	2012	2013
dziewczęta	105	122	105	104
chłopcy	89	107	103	113
uczniowie z upośledzeniem umysłowym	1	1	1	1
ogółem	194	229	208	217

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań kwestionariuszowych placówek oświatowych w gminie Ślemień.

W roku 2013 do Szkoły Podstawowej uczęszczało 217 uczniów, w tym 104 dziewczynki i 113 chłopców. Największa liczba uczniów korzystających z oferty niniejszej placówki uczęszczała do niej w 2011 roku — 229 uczniów.

TABELA 25 LICZBA UCZNIÓW UCZĘSZCZAJĄCYCH DO PUBLICZNEGO GIMNAZJUM W ŚLEMIENIU W LATACH 2010–2013

	2010	2011	2012	2013
dziewczęta	76	77	77	68
chłopcy	59	51	52	52
uczniowie z dysfunkcją ruchową	1	1	1	2
uczniowie z upośledzeniem umysłowym	1	1	1	1
ogółem	135	128	129	120

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań kwestionariuszowych placówek oświatowych w gminie Ślemień.

Liczba uczniów uczęszczających do Gimnazjum w Ślemieniu z roku na rok spada. W porównaniu do roku 2010 nastąpił spadek o 15 uczniów.



TABELA 26 LICZBA NAUCZYCIELI ZATRUDNIONYCH W ZESPOLE SZKÓŁ W ŚLEMIENIU W LATACH 2010–2013

	2010	2011	2012	2013
nauczyciel stażysta	2	4	2	1
nauczyciel kontraktowy	6	5	6	5
nauczyciel mianowany	11	5	5	5
nauczyciel dyplomowany	18	23	23	23
ogółem	37	37	36	34

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań kwestionariuszowych placówek oświatowych w gminie Ślemień.

W 2013 roku w Zespole Szkół zatrudnionych było 34 nauczycieli, w tym 1 nauczyciel stażysta, 5 nauczycieli kontraktowych, 5 nauczycieli mianowanych oraz 23 nauczycieli dyplomowanych.

TABELA 27 WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I GIMNAZJALNYCH (STAN NA 2013 R.)

współczynnik skolaryzacji brutto [%]	
szkoły podstawowe	107,46
szkoły gimnazjalne	104,31
współczynnik skolaryzacji netto [%]	
szkoły podstawowe	106,47
szkoły gimnazjalne	102,59

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Współczynnik skolaryzacji brutto, czyli relacja liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania, dla szkół podstawowych w gminie wynosi 107,46%, a dla gimnazjów — 104,31%. Z kolei relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności w grupie wieku określonej jako



odpowiadająca temu poziomowi nauczania, czyli skolaryzacja netto, wynosiła dla szkół podstawowych 106,47%, a dla gimnazjów 102,59%. Współczynnik skolaryzacji zarówno szkół podstawowych, jak i gimnazjalnych jest na wysokim poziomie.

TABELA 28 WSKAŹNIKI KOMPUTERYZACJI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH I GIMNAZJALNYCH (STAN NA 2012 R.)

udział % szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do internetu	
szkoły podstawowe	100,00
szkoły gimnazjalne	100,00
uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do internetu przeznaczony do użytku uczniów	
szkoły podstawowe	7,28
szkoły gimnazjalne	14,11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Wszystkie szkoły funkcjonujące na terenie gminy Ślemień wyposażone są w komputery z dostępem do internetu. W szkołach podstawowych na 1 komputer przypada średnio 7,28 ucznia, natomiast w szkołach gimnazjalnych — 14,11 ucznia.

Poziom nauczania w gminie Ślemień jest bardzo wysoki w porównaniu do innych jednostek powiatu żywieckiego. Do sprawdzianu szóstoklasisty podeszło 35 uczniów, a średni ich wynik wyniósł 26,83% punktu i był jednym z najwyższych w powiecie. Średni wynik dla całego powiatu był na poziomie 25,14% punktu. Wyniki egzaminu gimnazjalnego uczniów gminy Ślemień były najwyższe w całym powiecie w każdej kategorii, tj.: egzamin z języka polskiego — średni wynik 80,24% punktu, z historii i wiedzy i społeczeństwie — 66,61% punktu, z matematyki — 66,89% punktu, z przedmiotów przyrodniczych (biologia, chemia, fizyka, geografia) — 62,13% punktu, z języka angielskiego na poziomie podstawowym — 80,79% punktu.

POZIOM WYKSZTAŁCENIA¹

W 2002 roku zaledwie 3,98% mieszkańców gminy Ślemień ukończyła studia na uczelniach wyższych, z czego większość stanowiły kobiety. Znaczna część mieszkańców osiągnęła wykształcenie

¹ Dane dotyczące poziomu wykształcenia ludności gminy zostały opracowane na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego na analizowanym obszarze w 2002 roku



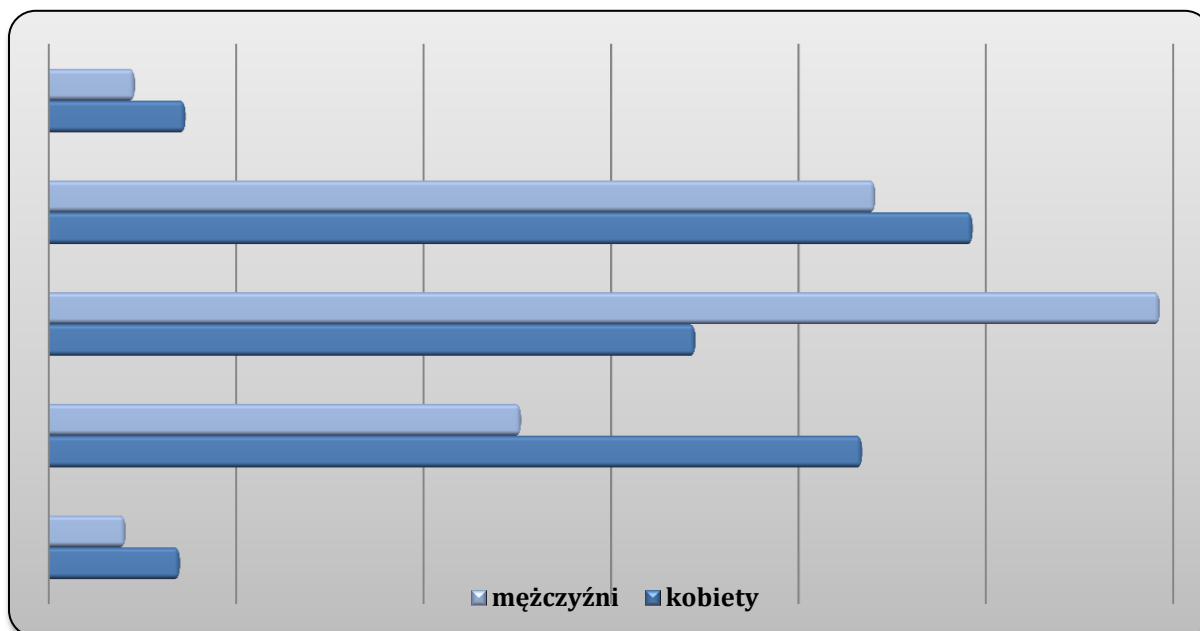
na poziomie podstawowym (33,5%) i zasadniczym zawodowym (33,6%), stanowiąc łącznie 67,1% ogółu ludności gminy.

TABELA 29 POZIOM WYKSZTAŁCENIA LUDNOŚCI GMINY ŚLEMIEŃ (STAN NA 2002 ROK)

wyszczególnienie	kobiety	mężczyźni	ogółem
wyższe	70	41	111
średnie razem (policjalne, średnie zawodowe i średnie ogólnokształcące)	434	252	686
zasadnicze zawodowe	345	593	938
podstawowe ukończone	493	441	934
podstawowe nieukończone i bez wykształcenia	73	46	119

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, Narodowy Spis Powszechny 2002 r. www.stat.gov.pl

WYKRES 7 POZIOM WYKSZTAŁCENIA LUDNOŚCI GMINY ŚLEMIEŃ (STAN NA 2002 ROK) — UJĘCIE GRAFICZNE



Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, Narodowy Spis Powszechny 2002 r. www.stat.gov.pl



Gmina Ślemień powinna podejmować działania w zakresie edukacji społeczności lokalnej poprzez m.in. organizowanie wykładów, seminariów czy warsztatów zachęcających mieszkańców (przede wszystkim osoby młode) do podejmowania nauki na uczelniach wyższych. Ponadto wskazane jest prowadzenie zajęć dokształcających dla osób, które naukę już zakończyły, w tym dla kobiet i mężczyzn powyżej 50 roku życia.

4.3. Kultura i sztuka

Życie kulturalne mieszkańców gminy Ślemień skupia się przede wszystkim wokół Gminnego Ośrodka Kultury „Jemioła” w Ślemieniu oraz Żywieckiego Parku Etnograficznego. GOK zajmuje się upowszechnianiem kultury poprzez organizację świetlic, zespołów oraz innych form działalności kulturalnej, tj.:

- edukacja kulturalna i wychowanie estetyczne przez sztukę,
- gromadzenie, dokumentowanie, ochrona i udostępnianie dóbr kultury,
- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru oraz rękodzieła ludowego artystycznego,
- zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych,
- organizacja imprez kulturalnych i rekreacyjnych,
- organizacja konkursów gminnych, turniejów i przeglądów artystycznych,
- prowadzenie kółek i sekcji artystycznych,
- współpraca z krajowymi i zagranicznymi instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami realizującymi podobne zadania.

Na terenie gminy Ślemień działają trzy Koła Gospodyń Wiejskich: w Ślemieniu, Lasie i Koconiu.

Żywiecki Park Etnograficzny w Ślemieniu jest najmłodszym muzeum typu skansenowego w Polsce i drugim w województwie śląskim. Odzworowuje on układ urbanistyczny i zabudowę wsi Beskidu Żywieckiego. Na obszarze ponad 6 ha posadowionych zostało już 17 zabytkowych obiektów architektury, w tym m.in.: budynek szkoły z 1900 roku, XIX-wieczny spichlerz, kompletna zagroda chłopska z domem mieszkalnym z 1895 roku, kuźnia z początku XX wieku, chałupa bogatego chłopa z 1911 roku, dom z 1901 roku wzniesiony w stylu wołoskim, urokliwa „chałupka zielarki”, chata z unikatowymi detalami snycerskimi wykonanymi w stylu alpejsko-tyrolskim oraz małomiasteczkowa apteka. We wnętrzach poszczególnych budynków zrekonstruowano wystrój oraz urządzono ekspozycję obrazującą wszelkie aspekty życia górali. Ponadto na terenie parku znajdują się piwniczki – półziemianki oraz studnie — każda o innym sposobie pobierania wody. Całość uzupełniają przydrożne krzyże i kapliczki.



4.4. Bezpieczeństwo publiczne

Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej funkcjonują w Ślemieniu, Lasie i Kocoń. Zgodnie z danymi OSP w 2013 roku na terenie gminy Ślemień miały miejsce 32 zagrożenia miejscowe oraz doszło do 14 pożarów. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

TABELA 30 AKCJE JEDNOSTEK OSP DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY ŚLEMIEŃ W LATACH 2011–2013

	2011			2012			2013		
	OSP Ślemień	OSP Las	OSP Kocoń	OSP Ślemień	OSP Las	OSP Kocoń	OSP Ślemień	OSP Las	OSP Kocoń
zagrożenia miejscowe	50	5	4	50	2	2	24	5	3
pożary	4	3	4	4	3	1	8	3	3
fałszywe alarmy	1	0	0	1	0	0	1	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Protokoły z walnych zebrań sprawozdawczych członków OSP.

Najwięcej zdarzeń ma miejsce w Ślemieniu, choć liczba samych zagrożeń miejscowych zmalała od 2012 roku o 26 zdarzeń, co jest bardzo dobrym wynikiem i świadczy o skuteczności jednostki OSP.

W dyspozycji OSP Ślemień są trzy pojazdy ratowniczo-gaśnicze: Jelcz 325 (typ G–C–BA), Gazela oraz Star 244 (typ GB–AN). OSP Las dysponuje samochodem marki FS Lublin oraz Star 244, a OSP Kocoń samochodem marki Star 266. W poniższej tabeli zamieszczono spis sprzętu specjalistycznego będącego na wyposażeniu poszczególnych jednostek OSP.



TABELA 31 SPRZĘT SPECJALISTYCZNY BĘDĄCY NA WYPOSAŻENIU POSZCZEGÓLNYCH JEDNOSTEK OSP DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY ŚLEMIEŃ

Spis sprzętu	
OSP Ślemień	– piła spalinowa marki Husgvarna typ 51
	– piła spalinowa marki Husgvarna typ 254 XP
	– piła spalinowa marki STIHL
	– agregat prądotwórczy (2 sztuki)
	– pompa pływaką marki Niagara (2 sztuki)
	– M 800 marka Polonia Typ P-05-R (2 sztuki)
	– pompa szlamowa
	– pompa szlamowa typ WT 30X
	– pompa hydrauliczna typ P610xx
	– przecinarka do betonu marki Makita Typ DPC6431
– agregat wysokociśnieniowy	
OSP Kocoń	– agregat prądotwórczy typ FO-GO
	– motopompa typ M800
	– pompa pływaką marki Niagara
	– pompa szlamowa typ PTX 2001 T
	– piła spalinowa Husgvarna typ 254 XT
OSP Las	– piła spalinowa OLE MAC (2 sztuki)
	– motopompa rodzaj M800
	– agregat prądotwórczy typ R-80-LBL
	– piła spalinowa marki Makita typ DCS 6401
	– pompa szlamowa typ WT30
	– pompa szlamowa
	– pompa pływaką Niagara
– agregat prądotwórczy SMG-3M-K	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań kwestionariuszowych jednostek OSP.



Życie w gminie Ślemień z roku na rok ma coraz wyższy poziom bezpieczeństwa. Z analizy pośrednich i bezpośrednich czynników rzutujących na poziom bezpieczeństwa ludzi i mienia można stwierdzić, że stan bezpieczeństwa i porządku publicznego jest zdecydowanie na wysokim poziomie.

TABELA 32 PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W GMINIE W LATACH 2011–2013

	2011	2012	2013
razem kryminalne	24	5	7
bójki i pobicia	0	2	0
rozboje	0	0	0
kradzieże z włamaniem	7	3	3
kradzież mienia	17	6	4
kradzież pojazdów	0	0	0
włamania do samochodów	0	0	0
podstawa wszczęcia — gorący uczynek	0	0	0
podejrzani	0	0	0
tymczasowo aresztowani	0	0	0
czyny nieletnich	0	0	0
nieletni sprawcy	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań kwestionariuszowych Komisariatu Policji Gminy Ślemień

Do szczególnie niebezpiecznych miejsc, w których najczęściej dochodzi do wypadków czy kolizji, należy ulica Krakowska i Zakopiańska w Ślemieniu oraz ulica Zakopiańska w Lasie.



TABELA 33 BEZPIECZEŃSTWO NA DROGACH — STATYSTYKI Z LAT 2011–2013

	2011	2012	2013
liczba kolizji drogowych	26	15	25
liczba wypadków drogowych	5	7	6
liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców	8	6	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań kwestionariuszowych Komisariatu Policji Gminy Ślemień

Bezpieczeństwo na drogach poprawiło się w stosunku do lat ubiegłych. Odnotowano mniej wypadków drogowych oraz zmniejszyła się liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców, co może świadczyć o skuteczności działań podejmowanych przez policję, a także o wzroście świadomości i odpowiedzialności mieszkańców gminy.

W zakresie poprawy stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie gminy Ślemień zostały założone systemy monitorowania.

4.5. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Na terenie gminy Ślemień funkcjonuje jeden ośrodek zdrowia przy ul. Żywieckiej 5 oraz jeden gabinet stomatologiczny przy ul. Żywieckiej 6.

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki socjalnej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadania w zakresie pomocy społecznej na terenie gminy Ślemień są realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu przy ul. Krakowskiej 124.



TABELA 34 POWODY PRYZNANIA POMOCY PRZEZ GOPS ŚLEMIEŃ W LATACH 2010–2013

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			
	2010	2011	2012	2013
ubóstwo	42	37	44	52
sieroctwo	0	0	0	0
bezdomność	0	0	0	0
bezrobocie	36	39	40	45
niepełnosprawność	32	24	25	24
długotrwała lub ciężka choroba	7	6	6	5
przemoc w rodzinie	0	0	1	1
potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	4	8	5	7
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	12	8	9	10
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	1	0	0
alkoholizm	4	3	4	4
zdarzenie losowe	5	2	0	0
sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań kwestionariuszowych GOPS Ślemień

Na podstawie analizy danych zawartych w powyższej tabeli można zauważyć, że gmina Ślemień z roku na rok ma coraz większy problem z ubóstwem dotyczącym mieszkańców — z tego tytułu największa liczba mieszkańców gminy zgłaszała się do Ośrodka Pomocy Społecznej z prośbą o pomoc. Wysoki wskaźnik dotyczy również osób bezrobotnych oraz niepełnosprawnych.



TABELA 35 LICZBA WYPŁACONYCH ZASIŁKÓW RODZINNYCH ORAZ ŚWIADCZEŃ Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO W LATACH 2010–2013

	2010	2011	2012	2013
zasiłki rodzinne	182	163	152	133
fundusz alimentacyjny	7	6	6	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań kwestionariuszowych GOPS Ślemień

W 2013 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ślemieniu wypłacił 133 rodzinom zasiłki rodzinny i 5 rodzinom świadczenia z funduszu alimentacyjnego — liczba wypłaconych świadczeń jest znacznie niższa niż w latach poprzednich.

TABELA 36 KORZYSTAJĄCY ZE ŚRODOWISKOWEJ POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE ŚLEMIEŃ W LATACH 2010–2013

wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013
gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej [gosp. dom.]	67	63	68	71
osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej [osoba]	180	206	205	209
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem [%]	5,2	5,9	5,9	5,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, www.stat.gov.pl

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba mieszkańców gminy Ślemień korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wzrosła w ciągu ostatnich lat. W 2013 roku 71 gospodarstw domowych (209 osób w gospodarstwach domowych) korzystało ze środowiskowej pomocy społecznej. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających z niniejszej pomocy wzrósł od 2010 roku o 0,7 punktu procentowego i w 2013 roku wyniósł 5,9%.

4.6. Kapitał społeczny

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na terenie gminy funkcjonuje niewiele organizacji pozarządowych. Do najprężniej działających należą:



- Ludowy Klub Sportowy „Smrek” w Ślemieniu — LKS zajmuje się rozwojem różnych dyscyplin sportu oraz stałym podnoszeniem jego poziomu z naciskiem na piłkę nożną oraz czynnym udziałem w życiu kulturalnym, gospodarczym i społecznym, a także podnoszeniem poziomu kulturalnego i sportowego członków.
- Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Gminy Ślemień— celem funkcjonowania związku jest uczestnictwo w życiu społecznym poprzez współdziałanie z organami władzy i administracji publicznej, samorządowej, ze związkami zawodowymi oraz innymi organizacjami społecznymi, gospodarczymi i spółdzielczymi; organizowanie życia kulturalnego i artystycznego emerytów i rencistów, reprezentowanie ich interesów wobec organów władzy i administracji publicznej, samorządowej oraz popularyzowanie ich problemów w społeczeństwie.

AKTYWNOŚĆ WYBORCZA

Podczas wyborów samorządowych w 2010 roku 2802 osób spośród mieszkańców gminy Ślemień było uprawnionych do wzięcia udziału w wyborach, stanowiąc tym samym niespełna 81,0% ludności gminy. W gminie Ślemień wyznaczono 4 okręgi wyborcze. Szczegółowe informacje przedstawia poniższa tabela.

TABELA 37 DANE STATYSTYCZNE POLSKIEGO KOMITETU WYBORCZEGO DOTYCZĄCE WYBORÓW SAMORZĄDOWYCH 2010 W GMINIE ŚLEMIEŃ W POSZCZEGÓLNYCH OKRĘGACH WYBORCZYCH

	liczba uprawnionych	liczba wydanych kart	liczba oddanych głosów	frekwencja
Okręg nr 1	691	479	479	69,32%
Okręg nr 2	933	640	640	68,60%
Okręg nr 3	547	361	361	66,00%
Okręg nr 4	631	418	418	66,24%
Podsumowanie:	2802	1898	1898	67,74%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://wybory2010.pkw.gov.pl/>

Województwo śląskie, w którym położona jest gmina Ślemień, miało jedną z najniższych frekwencji wyborców wśród wszystkich województw (frekwencja wyniosła 42,94%).



4.7. Powiązania zewnętrzne gminy

Gmina Ślemień podjęła współpracę na zasadzie partnerstwa z Żylińskim Krajem Samorządowym ze Słowacji realizując projekt pod nazwą „Ślemień i Streczno na wspólnej drodze przez przeszłość do przyszłości”. Projekt był współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007–2013. Celem projektu była budowa amfiteatru w Ślemieniu w kompleksie Parku Etnograficznego Ziemi Żywieckiej oraz osady w stylu średniowiecznym pod zamkiem Streczno wraz z organizacją pięciu kulturalnych spotkań polsko-słowackich w Ślemieniu i Strecznie, a także ochrona, zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego kompleksu zamku Streczno i architektury zebranej w Parku Etnograficznym Ziemi Żywieckiej w Ślemieniu. Ze względu na zbyt wysokie ceny przedstawione przez wykonawców podczas zorganizowanego przetargu zrezygnowano z budowy amfiteatru. Z partnerem tym gmina Ślemień realizowała także miękkie projekty transgraniczne. Ponadto gmina Ślemień współpracuje także ze słowackim partnerem gminą Oravske Veselé.

Dzięki podejmowaniu takich działań gmina ma szansę promować walory swej ziemi — zarówno te kulturowe, jak i przyrodnicze. Ponadto gmina prowadzi nowoczesną stronę internetową www.slemien.pl, na której zamieszcza aktualności oraz informuje o nadchodzących wydarzeniach.

Gmina Ślemień na szczeblu krajowym realizuje także współpracę partnerską z gminą Kwilcz. W tym roku obie gminy obchodziły 10-lecie współpracy.



ZAŁĄCZNIK NR 2: ANALIZA SWOT – GMINA ŚLEMIEŃ

ANALIZA SWOT - POŁOŻENIE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• Dogodne położenie i powiązania komunikacyjne z Żywcem oraz Katowicami i Krakowem – ważnymi ośrodkami metropolitalnymi;• Dostęp do szlaków komunikacyjnych, kolejowych, dwóch portów lotniczych (Balice w Krakowie i Pyrzowice w Katowicach);• Korzystne położenie klimatyczne;• Walory wynikające z ukształtowania terenu - położenie w obrębie mezoregionów: Beskid Mały, Beskid Średni (Makowski), Kotlina Żywiecka.	<ul style="list-style-type: none">• Relatywnie niewielka powierzchnia;• Konieczność modernizacji infrastruktury drogowej i okołodrogowej;• Zagrożenia naturalne – możliwość wystąpienia powodzi.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">• Rozwój infrastruktury rekreacyjnej dzięki walorom przyrodniczo-krajobrazowym;• Rozwój sektora turystycznego;• Rozwój sektora agroturystycznego;• Pozyskanie wsparcia zewnętrznego na rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej, w tym bazy noclegowej i gastronomicznej;• Rozwój przedsiębiorczości poprzez zagospodarowanie istniejących terenów inwestycyjnych;• Rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej.	<ul style="list-style-type: none">• Wyludnianie się terenów gminy, w tym obszarów wiejskich;• Odptyw ludności do bardziej zurbanizowanych obszarów i większych miast;• Ograniczenia dla rozwoju będące konsekwencją zagrożeń powodziowych.



ANALIZA SWOT – ZASOBY NATURALNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Korzystne ukształtowanie terenu; • Duży wskaźnik zalesienia obszaru; • Występowanie licznych form ochrony przyrody takich jak pomniki przyrody (6 pomników przyrody znajduje się na liście pomników przyrody województwa śląskiego), rezerwat przyrody, park krajobrazowy, 5 jaskiń skalnych; • Park Krajobrazowy Beskidu Małego; • Rezerwat Madohora; • Obszar Natura 2000 nr PLH 240023 „Beskid Mały”; • Użytek ekologiczny „Wróblówka”; • Korytarze ekologiczne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak kompleksowej infrastruktury kanalizacyjnej wpływającej negatywnie na stan środowiska naturalnego; • Położenie użytków zielonych na glebach mineralnych, niedostępnych dla sprzętu mechanicznego; • Znikomy udział odnawialnych źródeł energii w energii wytworzonej i ograniczone możliwości wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii. • Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura noclegowa i gastronomiczna. • Teren zagrożony podtopieniami.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie walorów i potencjału przyrodniczo-krajobrazowego dla zwiększenia atrakcyjności gminy; • Podejmowanie inicjatyw ekologicznych i kreowanie postaw prośrodowiskowych wśród mieszkańców; • Realizacja działań na rzecz zachowania unikatowego stanu środowiska naturalnego; • Inwestycje w zakresie energii solarnej i wykorzystanie energii biogazu ze spalania odpadów; • Budowa spalarni śmieci w ramach związku komunalnego gmin; • Poprawa jakości powietrza oraz wód podziemnych i powierzchniowych poprzez termomodernizację, usieciwienie, modernizację oświetlenia, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezprawne wyloty kanalizacji do cieków wodnych i przydrożnych rowów; • Nieszczelne szamba i nielegalne wysypiska nad brzegami potoków.



ANALIZA SWOT – DEMOGRAFIA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• Gęsty układ ruralistyczny- stosunkowo wysoki wskaźnik gęstości zaludnienia;• Wzrost udziału osób w wieku produkcyjnym w ogóle liczby ludności;• Niskie saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych;	<ul style="list-style-type: none">• Ujemny przyrost naturalny występujący od 2012 r.;• Niewielka liczba ludności;• Znaczny odsetek osób w wieku poprodukcyjnym.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">• Wzrost gospodarczy wpływający na wzrost liczby miejsc pracy i poprawę jakości życia w gminie;• Rozwój polityki prorodzinnej i społecznej państwa i samorządów lokalnych wpływająca na jakość życia ludności i wzrost przyrostu naturalnego.	<ul style="list-style-type: none">• Postępujący od 2012 r. spadek liczby ludności;• Negatywne trendy związane z niżem demograficznym m.in. oddziałujące na system społeczny i edukacyjny;• Pogorszenie się sytuacji gospodarczej, powodujące obniżenie się standardu życia i odpływ mieszkańców.



ANALIZA SWOT – INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta infrastruktura przedszkolna i szkolna; • Bogata oferta edukacyjna Zespołu Szkół w Ślemieniu (Szkoła Podstawowa oraz Publiczne Gimnazjum); • Wysoki współczynnik skolaryzacji zarówno szkół podstawowych, jak i gimnazjalnych; • Wysoki poziom nauczania; • Bliskość Krakowa i Katowic dająca możliwość podjęcia studiów wyższych; • Oferta kulturowa (Gminny Ośrodek Kultury „Jemioła” w Ślemieniu, Żywiecki Park Etnograficzny – muzeum typu skansenowego); • Upowszechnianie kultury poprzez organizację świetlic, zespołów oraz innych form działalności kulturalnej; • Kulturowanie lokalnej tradycji i obyczajów dzięki działalności Kół Gospodyń Wiejskich: w Ślemieniu, Lasie i Koconiu; • Dobrze rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej (działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ślemieniu); • Bezpieczeństwo publiczne zapewniają jednostki OSP w Ślemieniu, Lasie i Koconiu; • Występowanie systemu monitoringu na terenie gminy gmina Ślemień nie jest monitorowana • Działalność organizacji pozarządowych (Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy, Ludowy Klub Sportowy „Smrek” w Ślemieniu, Związek Emerytów i Rencistów Gminy). 	<ul style="list-style-type: none"> • Stopniowy spadek liczby uczniów; • Relatywnie wysoki współczynnik wypadków i kolizji, zwłaszcza przy ulicy Krakowskiej i Zakopiańskiej w Ślemieniu oraz przy ulicy Zakopiańskiej w Lasie; • Relatywnie wysoki poziom bezrobocia; • Wzrost liczby mieszkańców korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej; • Niska frekwencja wyborcza wśród mieszkańców gminy; • Konieczność doskonalenia umiejętności społecznych i zawodowych dopasowanych do rynku pracy; • Niewystarczające wyposażenie placówek edukacyjnych i społecznych. • Niewystarczająca ilość odpowiednich obiektów rekreacyjnych i sportowych. • Słaby dostęp do lekarzy specjalistów.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa warunków życia poprzez aktywizację zawodową i rozwój przedsiębiorczości; • Promowanie zdrowego stylu życia oraz wspieranie rozwoju profilaktyki; • Wspieranie rozwoju usług opiekuńczych nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, przewlekle chorymi oraz zależnymi; • Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem; • Zwiększenie jakości wyposażenia Zespołu Szkół w Ślemieniu; • Rozwój inicjatyw obywatelskich; • Rozwój wolontariatu na terenie gminy; • Stałe podnoszenie standardu placówek edukacyjnych; • Podejmowanie inicjatyw na rzecz podejmowania 	<ul style="list-style-type: none"> • Niż demograficzny wpływający na obecną strukturę społeczną gminy; • Starzenie się mieszkańców gminy stanowiące wyzwanie dla prowadzonej polityki społecznej; • Zubożenie społeczeństwa wymagające podniesienia bezpieczeństwa socjalnego.



<p>studiów wyższych przez mieszkańców (organizowanie wykładów, seminariów, warsztatów);</p> <ul style="list-style-type: none">• Modernizacja basenu koło Zespołu Szkół w Ślemieniu;• Przebudowa, zwiększenie powierzchni i doposażenie kuchni Szkolnego Schroniska Młodzieżowego w Ślemieniu;• Remont pokoi w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Ślemieniu oraz w filii w Lasie;• Rozbudowa Żywieckiego Parku Etnograficznego;• Budowa i modernizacja placów zabaw na terenie gminy;• Budowa siłowni na wolnym powietrzu;• Budowa boiska do piłki plażowej w rejonie boiska „Na Stawach” w Ślemieniu;• Zagospodarowanie terenu boiska w Lasie.	
---	--



ANALIZA SWOT – SYTUACJA GOSPODARCZA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie podmiotów gospodarczych: rozlewnie wody AQUA Sp. z o.o. i Refresco Poland Sp. z o.o. w Ślemieniu, Kentpol Żywiecki Kryształ, Piekarnia, Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe Stanisław Panek (branża spożywcza), firma „SZPACH-POL”, PHU „Profit” (sklep EURO) oraz PHU „IVETT” (sklep DELIKATESY); z miejscowości Las: firmy: BUDROMOST (budowa dróg i mostów), firma „AREX” (usługi stolarskie); • Optymalne warunki i klimat do inwestowania; • Dostępność gruntów pod inwestycje; • Wysoki poziom skolaryzacji; • Znaczący odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski poziom mobilności społeczności lokalnej; • Nie w pełni wykorzystane możliwości w zakresie kreowania postaw przedsiębiorczych wśród uczniów i młodzieży; • Niski stopień integracji lokalnych przedsiębiorców; • Niski poziom aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i zależnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Stymulowanie inicjatyw gospodarczych poprzez aktywizację zawodową i rozwój przedsiębiorczości; • Kreowanie postaw i rozwój ducha przedsiębiorczości wśród dzieci i młodzieży; • Wspieranie pozarolniczych działalności gospodarczych; • Pozyskanie nowych inwestorów; • Wzrost zainteresowania branżą agroturystyczną; • Rozbudowa szlaków turystycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostosowanie poziomu edukacji do wymogów rynku pracy; • Postępujący proces geriatryzacji społeczeństwa wymuszający konieczność przemodelowania realizowanej polityki samorządowej; • Spadek konkurencyjności oferty terenów inwestycyjnych gminy; • Migracje mieszkańców i odpływ osób w wieku produkcyjnym do bardziej zurbanizowanych obszarów; • Zaostrzenie regulacji prawnych dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej.



ANALIZA SWOT – INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• Częściowo rozbudowane trasy turystyczne;• Utworzenie Parku Etnograficznego;• Bieżące remonty dróg, mostów i mienia gminnego;• Bieżąca modernizacja obiektów użyteczności publicznej, celem zwiększenia ich dostępności dla klientów zewnętrznych;• Częściowo rozwinięta infrastruktura wodociągowa.	<ul style="list-style-type: none">• Niski poziom zgazyfikowania i skanalizowania gminy wpływający na jakość życia w gminie oraz stan wód i gleb;• Niewielki zasób lokali socjalnych, komunalnych i chronionych.• Niedostatki w zakresie wyposażenie placówek edukacyjnych• Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura turystyczna.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">• Doposażenie służb ratowniczych;• Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców;• Poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego i przeciwpowodziowego;• Regulacja stanu prawnego nieruchomości pod budownictwo drogowe i okołodrogowe;• Oznakowanie wlotów z dróg gminnych na drogi powiatowe;• Rozwój infrastruktury okołodrogowej;• Kontynuacja modernizacji i przebudowy dróg gminnych;• Budowa ujęć wody i dalsza rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej i kolektora ściekowego;• Modernizacja rowów melioracyjnych;• Podniesienie jakości funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej;• Wzrost dostępności mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych na terenie gminy;• Promowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe;• Rozwój budownictwa jednorodzinne.	<ul style="list-style-type: none">• Postępujący proces ubożenia społeczeństwa, warunkujący konieczność zwiększenia zasobu mieszkań socjalnych;• Zwiększenie się poziomu zanieczyszczenia środowiska naturalnego spowodowane brakiem odpowiedniego skanalizowania gminy.



ANALIZA SWOT – POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• Współpraca z Gminą Oravske Veselé i Žilinským Samorządovým Krajem (Słowacja);• Realizacja projektów międzynarodowych;• Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego – Gmina Kwilcz, Euroregion Beskidy, z organizacjami pozarządowymi i jednostkami organizacyjnymi.	<ul style="list-style-type: none">• Ograniczenie współpracy do kilku wyselekcjonowanych obszarów tematycznych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">• Rozwój współpracy Gminy Ślemień z podmiotami gospodarczymi, społecznymi i samorządowymi, w tym w ramach Euroregionu Beskidy;• Rozwój współpracy międzynarodowej oraz zrzeszania z innymi samorządami w kraju i zagranicą, wykraczającej poza obszar kultury, edukacji i promocji dziedzictwa historycznego;• Inicjowanie projektów w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego;• Rozszerzenie płaszczyzn współpracy z partnerami krajowymi i zagranicznymi;• Rozszerzenie grona podmiotów współpracujących w kraju i za granicą.	<ul style="list-style-type: none">• Brak środków na podejmowanie nowych, różnorodnych inicjatyw;• Obniżenie się motywacji jednostek partnerskich do egzekwowania i intensyfikowania współpracy.



ZĄŁĄCZNIK NR 3: RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO. GMINA ŚLEMIEŃ W OPINII MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW, ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

1. WSTĘP

Badanie ankietowe zostało zrealizowane na zlecenie Wójta gminy Ślemień w ramach opracowywanej Strategii rozwoju gminy Ślemień. Objęto nim grupę mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacji pozarządowych, pochodzących z obszaru gminy.

Raport powstał w oparciu o dane z niniejszego badania ankietowego przeprowadzonego na terenie gminy Ślemień w październiku 2014 roku, na potrzeby którego przygotowano 3 rodzaje ankiet:

- dla mieszkańców gminy Ślemień,
- dla przedsiębiorstw posiadających siedzibę lub działających na obszarze gminy Ślemień,
- dla organizacji pozarządowych posiadających siedzibę lub działających na obszarze gminy Ślemień.

W tak sformułowanym kształcie badania ankietowego przyjęto możliwość wypełnienia więcej niż jednej ankiety. Dla przykładu, jeśli mieszkaniec jest równocześnie właścicielem firmy oraz członkiem stowarzyszenia, to miał możliwość wypełnienia trzech ankiet. Przyjęto, że inna jest percepcja mieszkańca, przedsiębiorcy oraz organizacji pozarządowej, gdyż podmioty te mają zupełnie inne problemy, cele, zakres działań, potrzeby, oczekiwania, a także relacje z samorządem terytorialnym.

Opracowanie składa się z uwag metodologicznych, charakterystyki badanej populacji oraz tabel zawierających wyniki udzielonych odpowiedzi na pytania zawarte w arkuszach formularzy.

1.1. CEL I METODA BADAŃ

Realizacja niniejszego projektu badawczego stanowi integralną część prac nad „Strategią rozwoju gminy Ślemień na lata 2014-2020”. Zgodnie z założeniem, dokument ten ma nakreślać najważniejsze cele, do których dążyć będzie gmina Ślemień w perspektywie 2014-2020.

Kształt kwestionariuszy użytych do badania ankietowego i problematyka zawarta w poszczególnych formularzach wychodzi naprzeciw problemom istotnym z punktu rozwoju gminy Ślemień.

Celem ankiety skierowanej dla mieszkańca było przede wszystkim zbadanie poziomu jakości życia w gminie Ślemień. A zatem w szczególności istotne było zebranie informacji o problemach, potrzebach i jakości życia w gminie. Było to badanie ukierunkowane na zgromadzenie danych



o subiektywnych odczuciach mieszkańców, z tym, że nie w znaczeniu indywidualnych potrzeb, a w formie opinii społeczeństwa gminy Ślemień w ogóle. Respondenci odpowiadali także na pytania dotyczące m.in. oceny realizacji zadań i inwestycji na terenie gminy w podziale na kategorie takie jak: edukacja, bezpieczeństwo, rekreacja, kultura. Odpowiadający ponadto mogli wskazać, który obszar rozwoju powinien stanowić ich zdaniem priorytet działań gminy w latach 2014-2020.

Ankieta dedykowana przedsiębiorcom była narzędziem badawczym do zobrazowania oceny prowadzenia działalności gospodarczej pozarolniczej/ rolniczej oraz możliwości jej rozwoju na obszarze gminy Ślemień.

Kwestionariusz przeznaczony dla organizacji pozarządowych miał na celu przedstawienie problematyki dotyczącej prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe, zebranie informacji o ich sytuacji, możliwościach rozwoju, a także o współpracy z administracją publiczną w gminie Ślemień.

Należy przy tym zaznaczyć, iż kategorie wyżej wskazanych ankiet nie dotyczyły tylko zadań realizowanych przez samorząd terytorialny na poziomie gminy, ale także poruszały kwestie, za które odpowiedzialność spoczywa na poziomie powiatu, czy innych jednostek centralnych realizujących zadania kluczowe dla mieszkańców. Dla przykładu, zadano pytania o edukację na poziomie zarówno podstawowym, gimnazjalnym, jak i ponadgimnazjalnym, mimo, że ten ostatni leży w gestii odpowiedzialności powiatu. Takie podejście związane jest z podstawowym założeniem badania, którego celem było kompleksowe spojrzenie na ogół życia mieszkańców – obywateli w danym regionie zawężonym jego granicami administracyjnymi, a nie ocena stopnia wywiązywania się gminy z przypisanych jej zadań własnych.

Każda osoba wypełniająca ankietę – niezależnie od tego czy był to mieszkaniec, przedstawiciel przedsiębiorstwa czy organizacji pozarządowej – mogła zaproponować zadanie jego/ jej zdaniem priorytetowe do realizacji na obszarze objętym badaniem. Było to pytanie otwarte, w którym proszono respondenta o podanie tematu zadania wraz z krótkim jego opisem oraz wskazaniem miejsca jego realizacji. Celem tego pytania była możliwość szerszego zaangażowania mieszkańców gminy Ślemień w proces uspołeczniania i wspólnego budowania jej Strategii rozwoju. Pytanie to miało również na celu zweryfikowanie potrzeb oraz oczekiwań respondentów w zakresie przyszłości gminy, a także nakreślenie ważnych kierunków rozwojowych z poziomu operacyjnego. Kwestionariusze do przeprowadzenia badania ankietowego zostały przygotowane zarówno w formacie DOC, jak i stworzono ich wersję elektroniczną udostępnioną na portalu www.ebadania.pl.

Kwestionariusze były dystrybuowane różnymi kanałami komunikacyjnymi, w tym m.in. poprzez:



- Urząd Gminy przy ul. Krakowskiej 148, 34–323 Ślemień,
- Gminną Bibliotekę Publiczną przy ul. Krakowskiej 124, 34–323 Ślemień,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przy ul. Krakowskiej 124, 34–323 Ślemień,
- informację o prowadzeniu badania ankietowego umieszczoną na stronie internetowej gminy,
- portal www.ebadania.pl.

Do ostatecznej analizy statystycznej zakwalifikowano wszystkie przesłane drogą elektroniczną, jak i w wersji papierowej ankiety. W wyniku realizacji badania uzyskano łącznie **101 ankiet**, z czego w wersji papierowej uzyskano 67 ankiet dla mieszkańców, w wersji elektronicznej zostało przesłanych: 3 ankiety dla przedsiębiorstw, 2 dla organizacji pozarządowych, 29 dla mieszkańców. Dane z kwestionariuszy zostały poddane analizie statystycznej i merytorycznej. Przy realizacji ankiet zachowano anonimowość osób ankietowanych.

Przygotowane ankiety tj. dla mieszkańca, przedsiębiorstwa, organizacji pozarządowej, przeznaczone były do samodzielnego wypełnienia. Struktura kwestionariuszy uwzględniała zarówno pytania zamknięte, jak i otwarte, przy czym zdecydowanie przeważał typ pytania zamkniętego. W wybranych pytaniach o charakterze zamkniętym uwzględniono odpowiedź „inne”, z możliwością wyszczególnienia odpowiedzi, która nie znalazła się w zaproponowanym przez autorów badania katalogu. Ponadto, w ankietach pojawiły się pytania ze skalą odpowiedzi od 1 do 5 (gdzie „1” oznaczało bardzo źle, a „5” – bardzo dobrze).

W niżej przedstawionej analizie wypełnionych ankiet, w części pytań odpowiedzi mogą nie sumować się do 100%. Spowodowane jest to występowaniem pytań, w których respondenci mogli udzielić więcej niż jednej odpowiedzi na pytanie.

Niniejsze opracowanie stanowi raport z przeprowadzonych badań. Przy jego opracowaniu kierowano się zasadą precyzyjnego przedstawienia wyników i unikania ich krzyżowej, głębszej interpretacji statystycznej. Dzięki temu potencjalnie zainteresowany tą problematyką czytelnik będzie miał możliwość dokonania samodzielnej analizy w oparciu o przedstawione dane ilościowe i jakościowe.



2. GMINA ŚLEMIEŃ W PERCEPCJI MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORSTW I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

2.1. ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA MIESZKAŃCÓW

Ankieta dla mieszkańca zawiera 8 pytań oraz metryczkę. Autorzy ankiety sformułowali 6 pytań zamkniętych oraz 2 pytania otwarte.

Zakres badania ankietowego obejmował następujące obszary tematyczne:

1. Ocena potrzeby posiadania Strategii rozwoju gminy Ślemień.
2. Ogólna ocena życia w gminie.
3. Ocena sytuacji w gminie.
4. Ocena poczucia przynależności do gminy.
5. Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie gminy.
6. Propozycja 3 obszarów rozwoju, które powinny stanowić priorytet działań na terenie gminy w latach 2014-2020.
7. Propozycja zadania do realizacji na terenie gminy w okresie 2014-2020 z punktu widzenia respondenta.
8. Plany zmiany miejsca zamieszkania w okresie najbliższych 5-7 lat.
9. Metryczka – informacje o respondentach.

METRYCZKA – INFORMACJE O RESPONDENTACH

Istotne jest, aby scharakteryzować grupę docelową, która wzięła udział w badaniu ankietowym skierowanym do mieszkańców. W tej części ankiety należało odpowiedzieć na pytania o to, jaka jest struktura płci, wieku, wykształcenia, zatrudnienia oraz miejsca zamieszkania respondentów.

Tabela 38 Struktura płci respondentów

PŁEĆ RESPONDENTÓW	% WYPEŁNIONYCH ANKIET
Kobieta	65
Mężczyzna	35
Razem	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych



Większość ankietowanych, którzy wzięli udział w badaniu, stanowiły kobiety, ich przewaga jest znaczna, gdyż udział kobiet w badaniu wyniósł 65%, a mężczyzn 35%. Oznacza to, iż zaangażowanie mieszkańców w życie publiczne gminy Ślemień rozkłada się nierównomiernie z punktu widzenia struktury płci.

Tabela 39 Struktura wiekowa respondentów

WIEK	% WYPEŁNIONYCH ANKIET
15-20	3
21-30	17
31-40	33
41-50	20
51-60	21
Powyżej 60	6
Razem	100

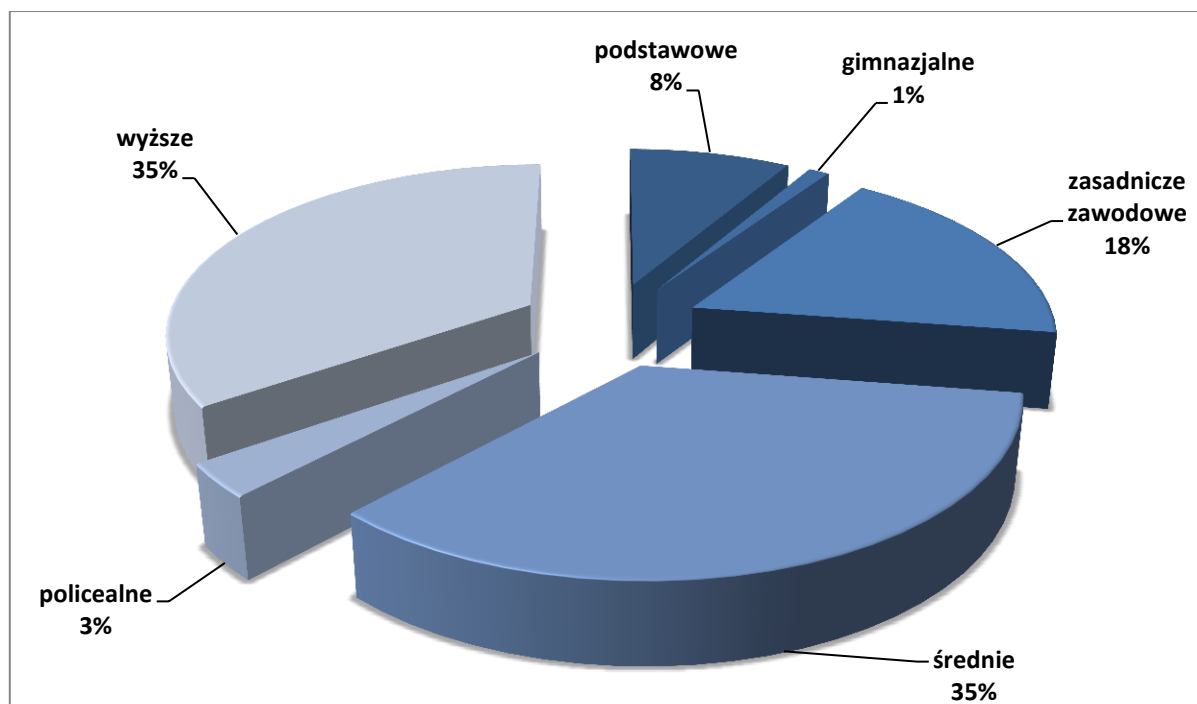
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wśród zrealizowanych ankiet najczęściej należało do osób w wieku między 31 a 40 rokiem życia, którzy stanowią 33% wszystkich respondentów badania oraz pomiędzy 51 a 60 rokiem życia, którzy z kolei stanowią 21% wszystkich ankietowanych. Znaczący jest także udział w badaniu osób w wieku 41-50 lat, tj. 20% respondentów oraz w wieku 21-30 lat – 17%. Odsetek procentowy dwóch skrajnych grup wiekowych, tj.: między 15 a 20 rokiem życia oraz powyżej 60 lat jest najmniejszy i wynosi odpowiednio 3% i 6%. Jest to ważna informacja z perspektywy aktywizowania osób najmłodszych oraz najstarszych do zaangażowania w życie społeczne gminy. Należałoby się zastanowić przy okazji tej informacji m.in. nad poszukianiem innych kanałów informacyjnych dla tych grup wiekowych, a także nad diagnozą problemów w zakresie kapitału społecznego gminy. Tym bardziej, iż sytuację w tym zakresie w gminie Ślemień odzwierciedla badanie realizowane w skali ogólnopolskiej przez Instytut Spraw Publicznych dotyczące społeczeństwa obywatelskiego oraz kapitału społecznego w Polsce, które wskazuje, że udział osób w wieku 15-20 oraz powyżej 60 roku w miejscowościach poza aglomeracjami miejski ma tendencje do utrzymywania się na stosunkowo niskim poziomie².

² Zob. szerzej, *Partycypacja publiczna w praktyce*, red. Anna Olech, Warszawa 2013; *Przepis na uczestnictwo. Diagnoza partycypacji publicznej w Polsce*, red. Anna Olech, Warszawa 2013. Raporty dostępne są: <http://www.isp.org.pl/publikacje,25.html>



Wykres 8 Struktura wykształcenia respondentów

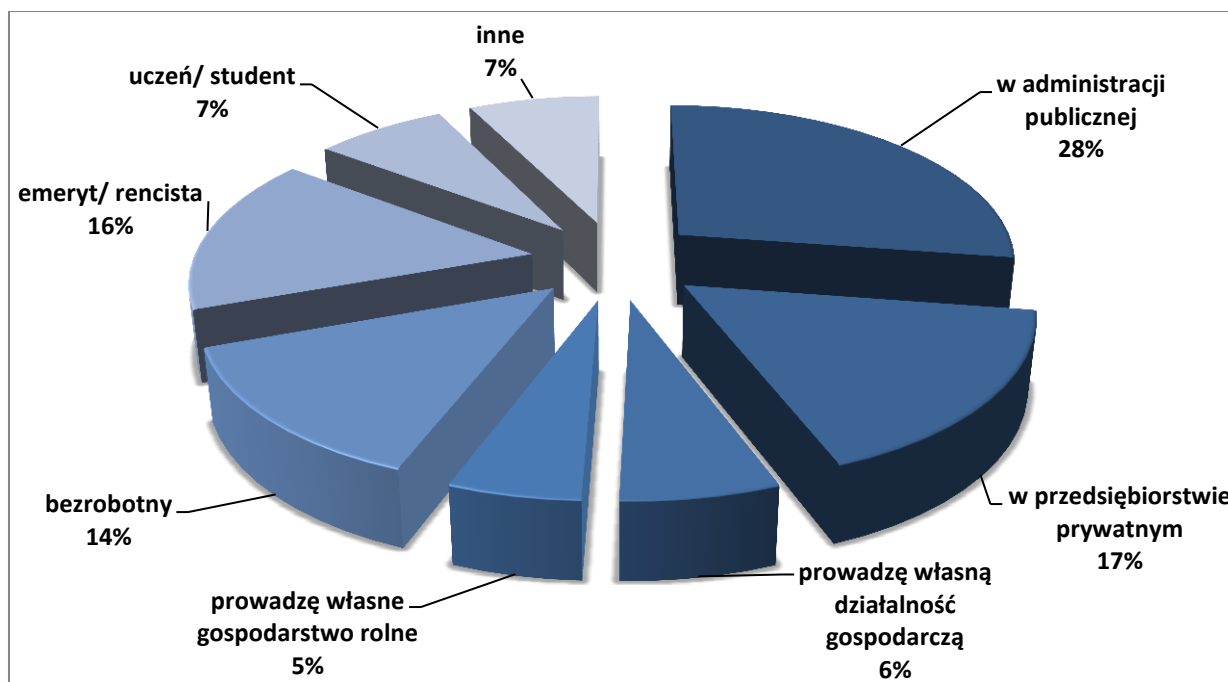


Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najliczniejszymi grupami wśród ankietowanych były osoby z wykształceniem wyższym i średnim. Udział obu grup w badaniu był jednakowy i wynosił 35%. Liczną była także grupa osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (18%). Pozostałe grupy stanowiły niewielki odsetek respondentów – od 1 do 8%.



Wykres 9 Struktura zatrudnienia



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

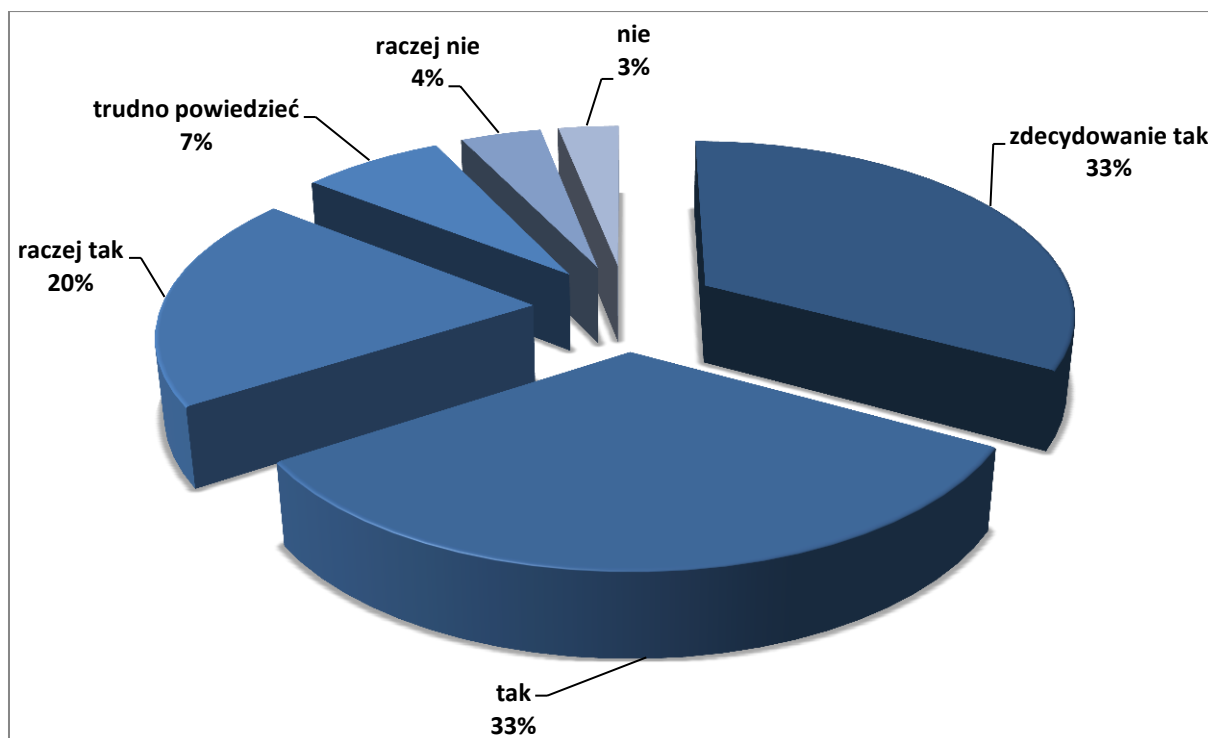
Najwięcej osób ankietowanych deklarowało zatrudnienie w administracji publicznej (28%). Liczną była także grupa osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach prywatnych (17%), emerytów/ rencistów (16%) oraz osób bezrobotnych (14%). Udział pozostałych grup, tj. uczniów/ studentów, osób prowadzących własne gospodarstwo rolne lub działalność gospodarczą jest niewielki, gdyż kształtuje się na poziomie 5-7%. Osoby deklaruujące inną formę zatrudnienia stanowiły 7% ogółu ankietowanych.

OCENA POTRZEBY POSIADANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY ŚLEMIEŃ

Autorzy badania uznali za zasadne zapytanie respondentów o opinię, czy uważają oni za konieczne budowanie Strategii rozwoju gminy Ślemień. Ważny jest aspekt akceptacji procesu tworzenia Strategii rozwoju, stąd istotnym jest zbadanie na samym wstępie jakie jest podejście do tego tematu samego społeczeństwa, a także czy występuje wśród niego i jaka jest ewentualna skala niezadowolenia.



Wykres 10 Ocena potrzeby posiadania Strategii rozwoju



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

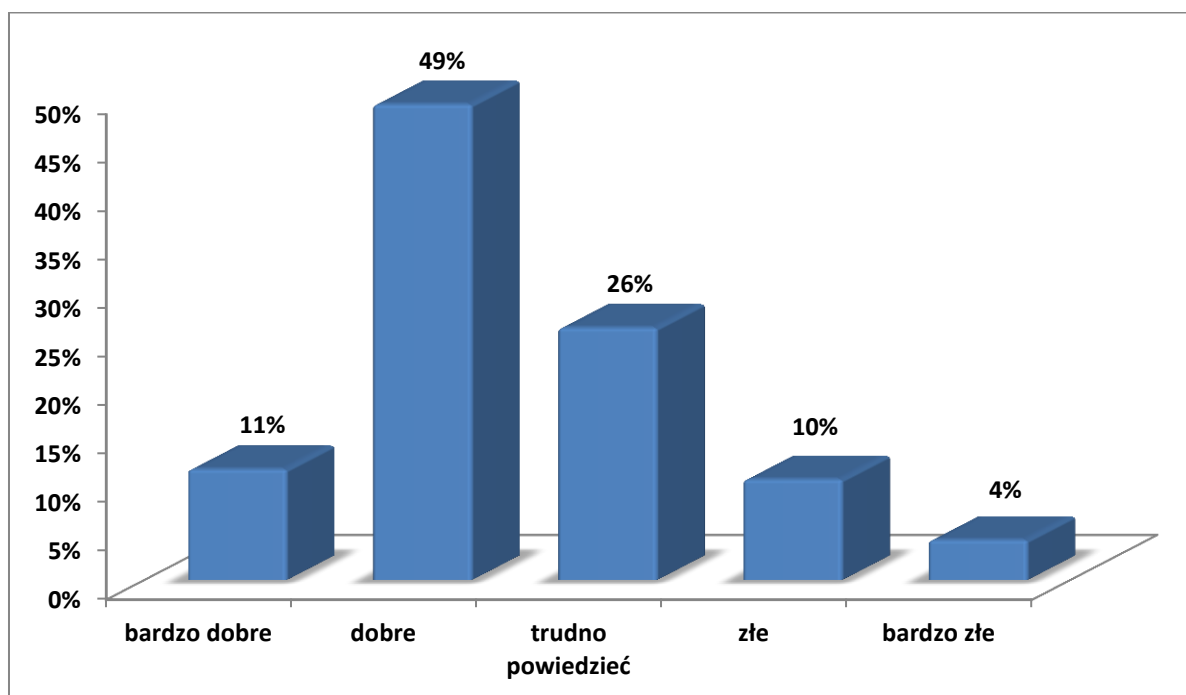
Zdecydowana większość respondentów uznała proces budowania Strategii rozwoju gminy Ślemień za zasadny, w tym 33% ankietowanych uważa, że taka Strategia jest zdecydowanie potrzebna, ten sam odsetek respondentów, tj. 33% uważa, że jest potrzebna, a 20%, że jest raczej potrzebna. Zaledwie 7% odpowiedzi stanowiły negatywne wskazania. Taka struktura odpowiedzi oznacza, że mieszkańcy gminy Ślemień widzą potrzebę planowania strategicznego przez Urząd Gminy w oparciu o dokument Strategii rozwoju, co może stanowić odzwierciedlenie ich niezadowolenia w stosunku do dotychczasowej polityki rozwoju regionalnego gminy.

OGÓLNA OCENA ŻYCIA W GMINIE ŚLEMIĘŃ

Celem pytania była próba zaprezentowania ogólnego poziomu jakości życia w gminie Ślemień. Jest to ważna informacja w szczególności przy diagnozowaniu problemów, celów oraz kierunków rozwoju gminy, które mają na celu podwyższenie poziomu jakości życia mieszkańców w gminie Ślemień.



Wykres 11 Ogólna ocena życia w gminie



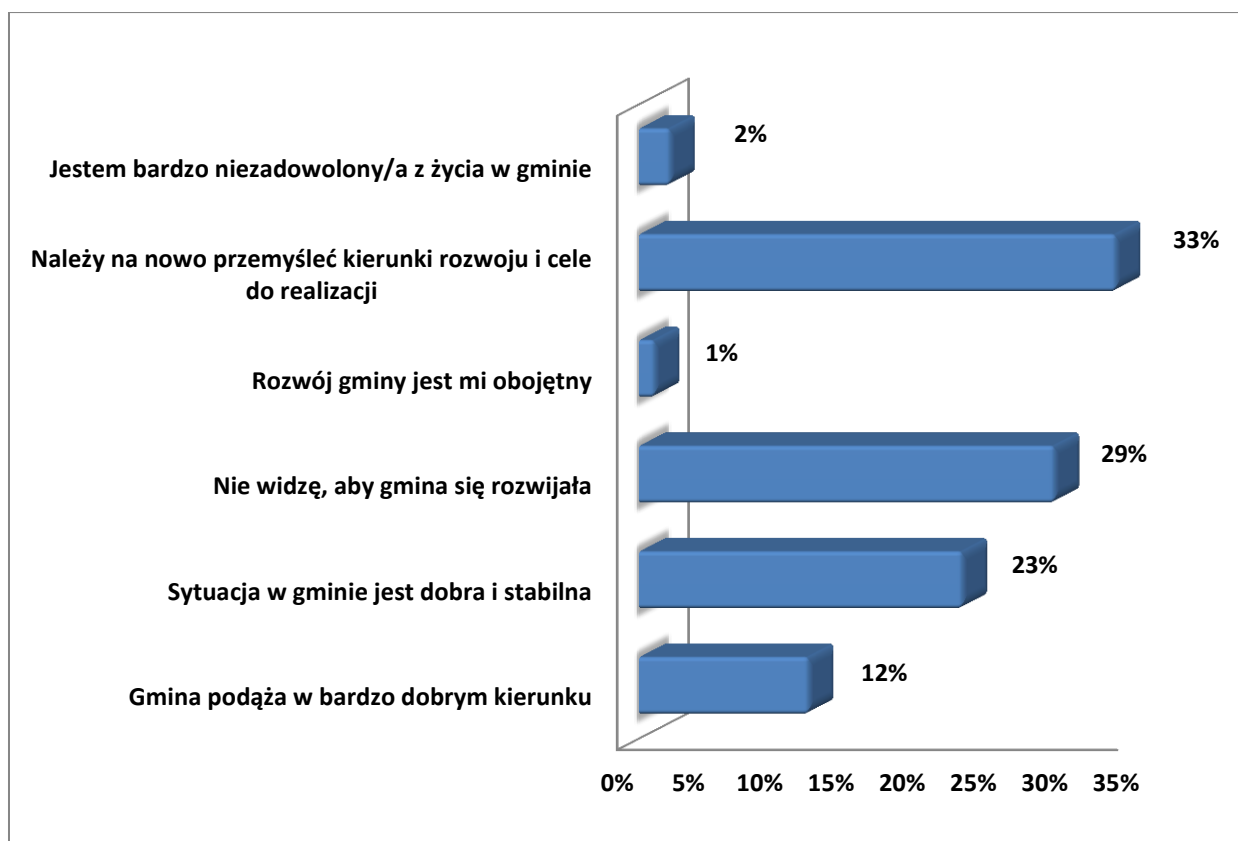
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Opinie respondentów na temat poziomu życia na terenie gminy Ślemień są podzielone. Wśród odpowiedzi przeważają wskazania oceniające jakość życia na poziomie zadowalającym w tym: 11% respondentów oceniło ją bardzo dobrze, a 49% dobrze. Negatywnie jakość życia w gminie Ślemień oceniło 14% respondentów, którzy postrzegają ją jako złą – 10% odpowiedzi lub bardzo złą – 4% odpowiedzi. Natomiast 26% osób biorących udział w badaniu wskazało na trudność w zweryfikowaniu ich jakości życia w gminie. Analizując otrzymane odpowiedzi warto podkreślić, iż mimo, że dużej części respondentów żyje się dobrze w granicach gminy Ślemień, to niestety w społeczeństwie tym funkcjonuje również spora grupa osób, które są niezadowolone z warunków życia, co należy wziąć pod uwagę przy planowaniu kolejnych kierunków rozwoju gminy w najbliższym okresie.



OCENA SYTUACJI W GMINIE ŚLEMIENI

Wykres 12 Ocena sytuacji w gminie



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Zdecydowana większość badanych (64%) negatywnie ocenia kierunki rozwoju gminy, w tym 29% ankietowanych nie widzi, aby gmina się rozwijała, 33% uważa, że należy na nowo przemyśleć kierunki rozwoju i cele do realizacji, a 2% ankietowanych jest bardzo niezadowolonych z życia w gminie.

Rozwój gminy jest obojętny dla 1% respondentów.

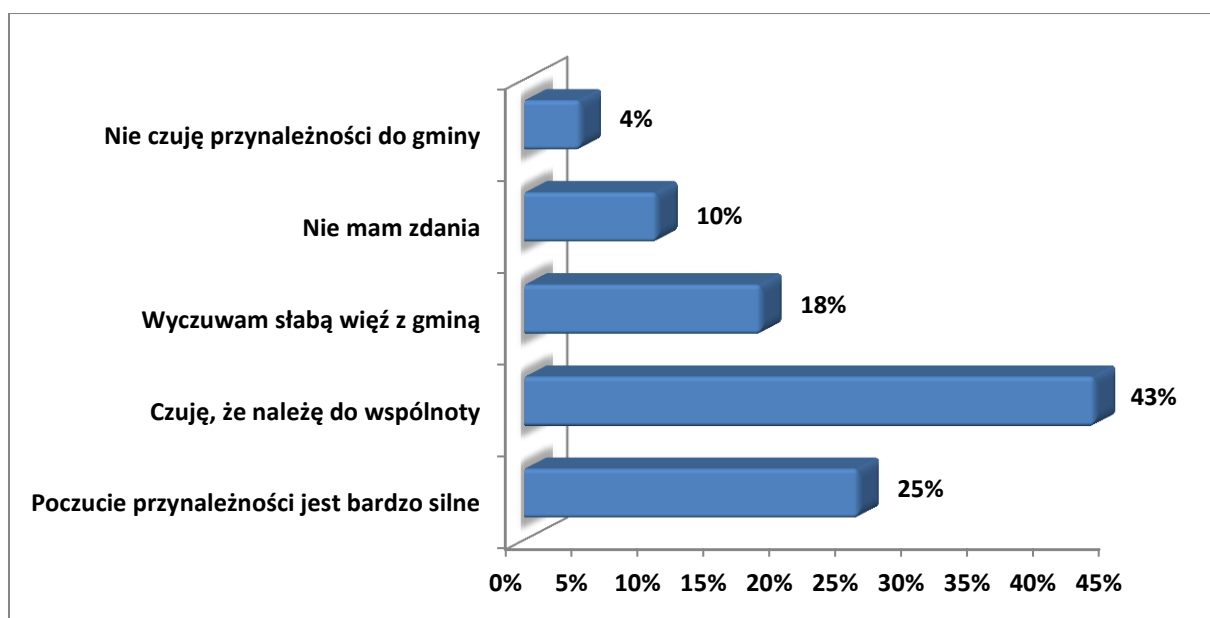
Wśród odpowiedzi pojawiły się również głosy mieszkańców pozytywnie oceniających kierunki rozwoju, które stanowią 35% ogółu, w tym 12% uważa, że gmina podąża w bardzo dobrym kierunku, a 23% stwierdza, że sytuacja w gminie jest dobra i stabilna.



OCENA POCZUCIA PRZYNALEŻNOŚCI DO GMINY ŚLEMIEŃ

Problematyka poruszona w pytaniu opiera się na dwóch zagadnieniach. Pierwsze to: opinia o współpracy, relacjach gminy z mieszkańcami. Drugie to poczucie przynależności do gminy. Intencją tak sformułowanego pytania było badanie krzyżowe, z jednej strony opinii o współpracy, komunikacji gminy z mieszkańcami, a z drugiej poczucia przynależności do wspólnoty, do gminy. Należy to pytanie potraktować jako otwierające dyskusję, a nie jako podsumowanie dotyczące interakcji pomiędzy mieszkańcem, a samorządem terytorialnym, władzą w gminie.

Wykres 13 Ocena poczucia przynależności do gminy



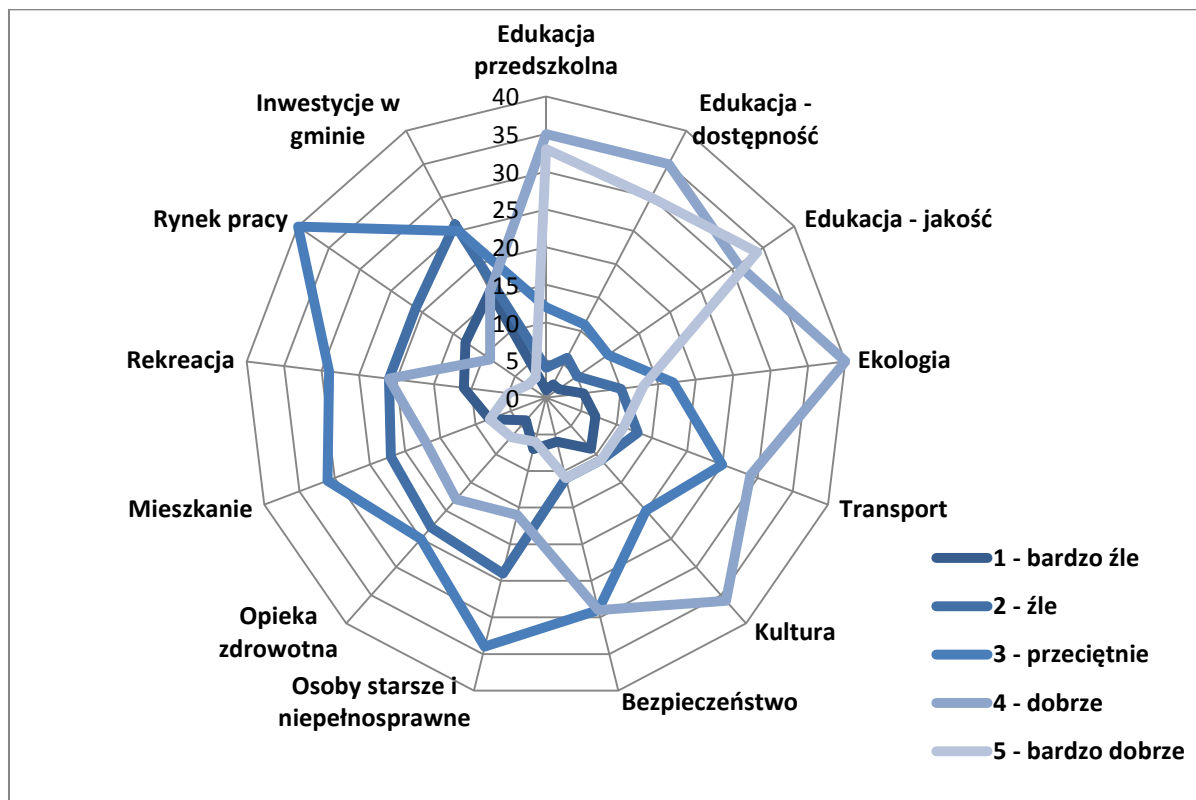
Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wśród odpowiedzi przeważają wskazania: czuję, że należę do wspólnoty (43%) oraz poczucie przynależności jest bardzo silne (25%). Na słabą więź z gminą wskazało 18% respondentów. Oznacza to, że 86% ankietowanych wyczuwa jakąkolwiek przynależność do gminy Ślemień, z naciskiem na pozytywny aspekt tego uczucia. Niemniej jednak, należy wziąć pod uwagę, iż wśród odpowiedzi, 10% wskazań było na stwierdzenie „nie mam zdania”, a 4% respondentów nie czuje w ogóle przynależności do gminy.



OCENA REALIZACJI ZADAŃ I INWESTYCJI NA TERENIE GMINY ŚLEMIEŃ

Wykres 14 Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie gminy



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Wykres radarowy przedstawia linie, która odzwierciedla skalę oceny od 1 do 5 (1 – bardzo źle, 5 – bardzo dobrze) poszczególnych kategorii. Obszary zadań, które były oceniane w tym pytaniu to:

1. Edukacja przedszkolna.
2. Edukacja – dostępność.
3. Edukacja – jakość.
4. Ekologia.
5. Transport.
6. Kultura.
7. Bezpieczeństwo.
8. Osoby starsze i niepełnosprawne.



9. Opieka zdrowotna.
10. Mieszkanie.
11. Rekreacja.
12. Rynek pracy.
13. Inwestycje w gminie.

Liczby 0, 5... aż do 40 oznaczają liczbę ocen wyrażonych przez mieszkańców w danej kategorii.

Spośród kategorii **najlepiej** została oceniona: dostępność edukacji (30 osób oceniło kategorię jako bardzo dobrą i 35 osób jako dobrą), jakość edukacji (34 osoby oceniły kategorię jako bardzo dobrą i 31 osób jako dobrą), edukacja przedszkolna (33 osoby oceniły kategorię jako bardzo dobrą i 35 osób jako dobrą), ochrona środowiska (13 osób oceniło kategorię jako bardzo dobrą i 40 osób jako dobrą), transport (11 osób oceniło kategorię jako bardzo dobrą i 29 osób jako dobrą), kultura (11 osób oceniło kategorię jako bardzo dobrą i 36 osób jako dobrą) oraz bezpieczeństwo (29 osób oceniło kategorię jako bardzo dobrą i 29 osób jako dobrą).

Spośród kategorii **najbardziej** zostały ocenione: inwestycje (16 osób oceniło kategorię jako bardzo złą i 26 osób jako złą), rekreacja (11 osób oceniło kategorię jako bardzo złą i 21 osób jako złą), rynek pracy (13 osób oceniło kategorię jako bardzo złą i 21 osób jako złą). Jest to bardzo znaczący sygnał, że muszą to być kluczowe obszary w diagnozowaniu problematyki, celów, kierunków rozwojowych, a także zadań operacyjnych.

Pozostałe kategorie: osoby starsze i niepełnosprawne, mieszkanie, opieka zdrowotna zostały ocenione na poziomie przeciętnym.



PRIORYTETOWE OBSZARY ROZWOJU NA TERENIE GMINY ŚLEMIEŃ

Kolejne pytanie bezpośrednio wynika z poprzedniego tj. oceny zadań oraz inwestycji na terenie gminy. Respondenci mieli tutaj za zadanie przedstawić, które obszary są według nich priorytetowymi w okresie 2014-2020.

Tabela 40 Propozycja 3 obszarów rozwoju, które powinny stanowić priorytet działań na terenie gminy w latach 2014-2020

LP.	NAZWA OBSZARU ROZWOJU	LICZBA WSKAZAŃ W ANKIETACH
1	Edukacja przedszkolna	7
2	Edukacja – dostępność, jakość	7
3	Ochrona środowiska, ekologia	8
4	Transport	7
5	Kultura	9
6	Bezpieczeństwo	11
7	Osoby starsze i niepełnosprawne	5
8	Opieka zdrowotna	22
9	Mieszkanie	13
10	Rekreacja	20
11	Rynek pracy	38
12	Inwestycje w gminie	42

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

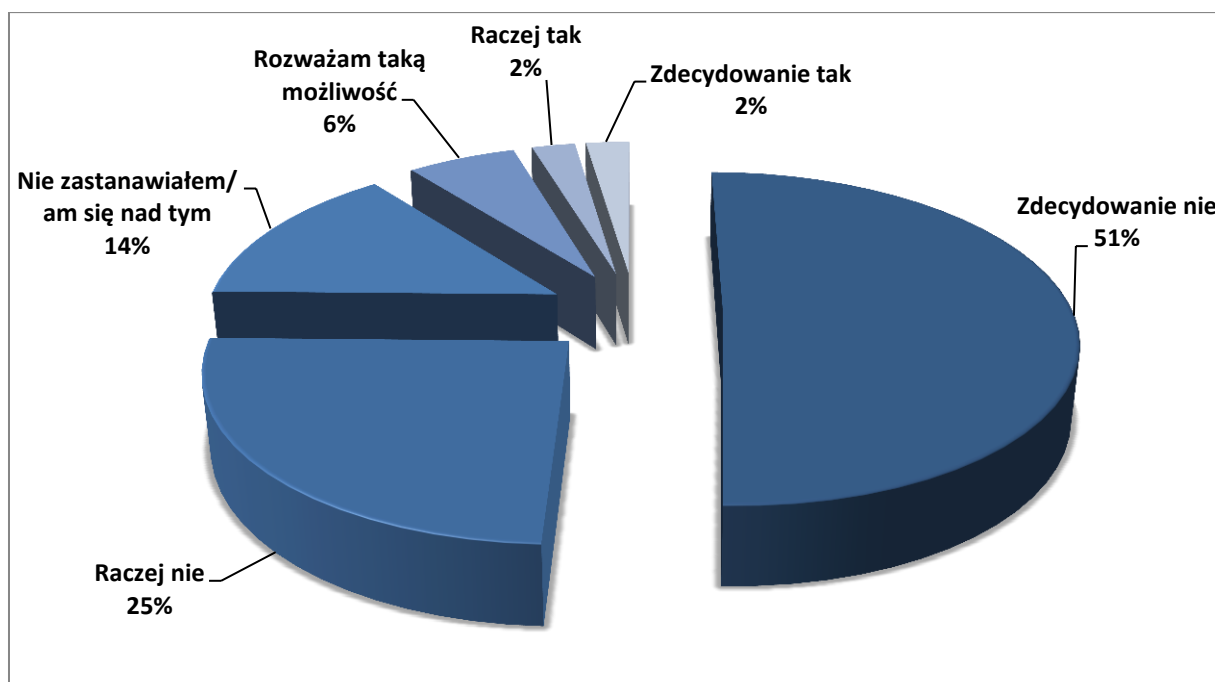
Wyróżnione zostały obszary, które według mieszkańców stanowią priorytet do rozwoju w okresie 2014 – 2020. Najwięcej wskazań w zakresie konieczności skoncentrowania się na szukaniu rozwiązań otrzymały takie obszary, jak: inwestycje, rynek pracy i opieka zdrowotna.



PLANY RELOKACYJNE MIESZKAŃCÓW GMINY ŚLEMIEŃ

Badani odpowiadali na pytania dotyczące planów związanych ze zmianą miejsca zamieszkania poza obszar gminy. Jest to istotne pytanie w kontekście odczuć, opinii społeczeństwa o ogólnym poziomie życia, warunków, możliwości rozwoju na terenie gminy.

Wykres 15 Plany zmiany miejsca zamieszkania w okresie najbliższych 5-7 lat



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Ponad połowa ankietowanych (51% udzielonych odpowiedzi) zdecydowanie nie zamierza zmienić swojego miejsca zamieszkania poza obszar gminy, ponadto 25% respondentów raczej nie zamierza tego robić. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, iż 6% osób biorących udział w badaniu rozważa możliwość przeprowadzki, a 4% zdecydowanie lub raczej chce to uczynić. Taki rozkład odpowiedzi oznacza, iż zdecydowana większość respondentów uważa, że ich życie w gminie jest na takim poziomie, że nie zamierzają oni zmienić miejsca zamieszkania poza jej obszar. Przy wytyczaniu kolejnych kierunków rozwoju gminy Ślemień należy jednak zwrócić uwagę na głosy tej części społeczeństwa, która na chwilę obecną nie widzi szans dalszego prosperowania w jej granicach i rozważa, albo w ogóle podjęła już decyzję, o zmianie miejsca zamieszkania.



2.2. ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA PRZEDSIĘBIORSTW

Kolejną grupą docelową badania ankietowego byli przedstawiciele przedsiębiorstw. Ankietyzacji poddano nie tylko firmy, które mają swoje siedziby na terenie gminy Ślemień, ale także te, które prowadzą w jej granicach działalność. Ważne było wydzielenie tematu rynek pracy, prowadzenie działalności gospodarczej, gdyż już na etapie diagnozy społeczno-gospodarczej ten obszar pojawił się jako problematyczny. Ponadto przedstawiciele przedsiębiorstw mają inną perspektywę oceny gminy niż pozostałe grupy interesariuszy.

Zakres badania ankietowego obejmował następujące obszary tematyczne:

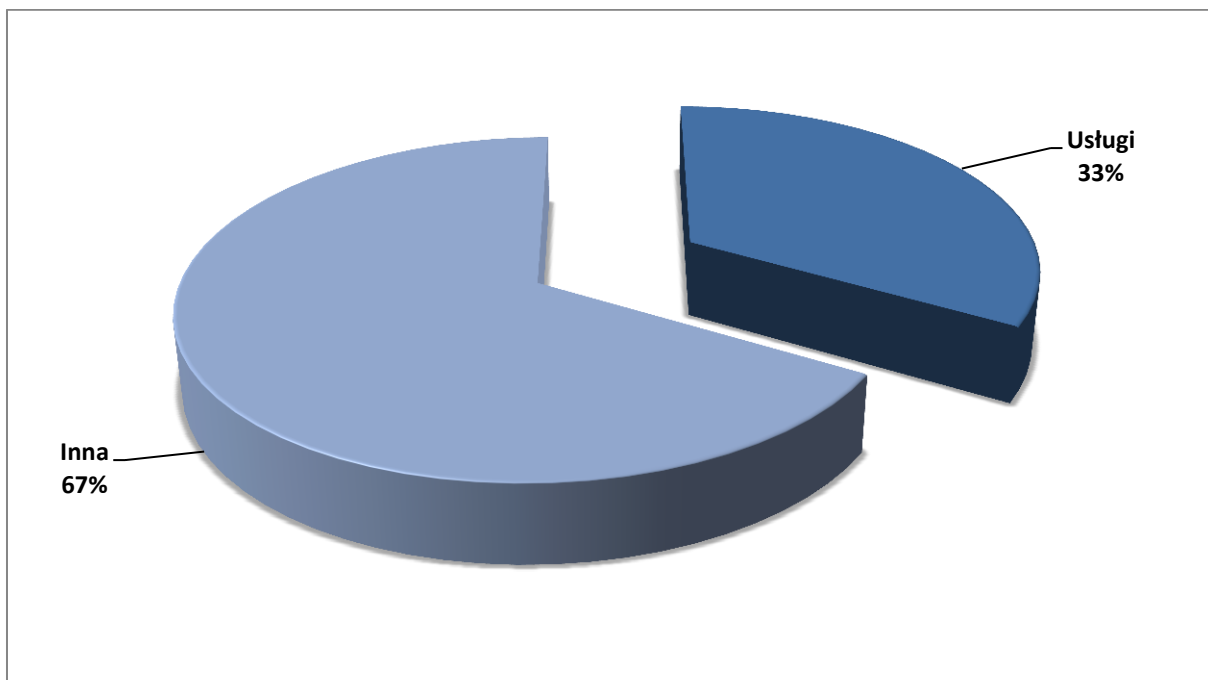
1. Dane o firmie: branża, rok rozpoczęcia działalności, wielkość zatrudnienia.
2. Ocena możliwości rozwoju prowadzonej działalności.
3. Korzystanie z zewnętrznych form wsparcia finansowego.
4. Warunki prowadzenia działalności.
5. Wsparcie lokalnej działalności.
6. Propozycja zadania do realizacji na terenie gminy w okresie 2014-2020 z punktu widzenia respondenta.
7. Podejście przedstawicieli samorządu terytorialnego do przedsiębiorstwa.
8. Atuty i przeszkody prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy.



DANE O FIRMIE

Na początku należy scharakteryzować grupę przedstawicieli przedsiębiorstw, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym.

Wykres 16 Rodzaje branż



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Przedstawiciele przedsiębiorstw, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym reprezentują branże związane z usługami (33% ankietowanych) oraz branżę produkcyjną i budowlaną (67%).

Tabela 41 Rok rozpoczęcia działalności

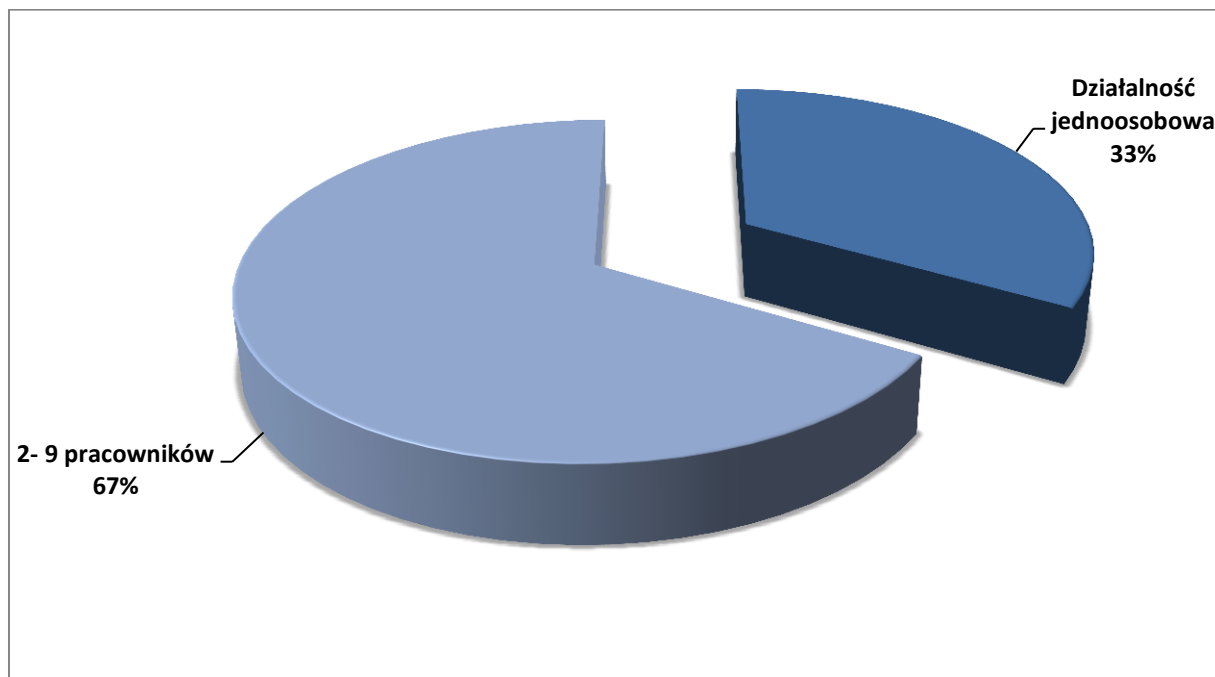
ROK ROZPOCZĘCIA DZIAŁALNOŚCI	% WYPEŁNIONYCH ANKIET
Do 1989r.	0
1990-2004	0
2005-2013	3
2014	0
Razem	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych



W badaniu ankietowym wzięli udział przedstawiciele firm, które powstały między rokiem 2005-2013.

Wykres 17 Struktura wielkości zatrudnienia



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Spośród wszystkich przedstawicieli firm, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym, 67% pracuje w mikroprzedsiębiorstwach (do 9 pracowników). Pozostała część (33%) reprezentuje firmy jednoosobowe, tj. zarejestrowane w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej.



OCENA ROZWOJU PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI

Pytanie dotyczyło zarówno możliwości rozwoju samej działalności gospodarczej na terenie gminy jak i elementu współpracy, relacji przedsiębiorca – samorząd terytorialny.

Większość respondentów uznała, że ma przeciętne (67%) możliwości rozwoju prowadzonej działalności rolniczej/ pozarolniczej na terenie gminy. Ocenę bardzo dobrą wskazało 33% ankietowanych.

Zatem ogólna ocena możliwości rozwoju prowadzonej działalności rolniczej/ pozarolniczej na obszarze gminy jest pozytywna jeśli chodzi o dostrzeganie silnych stron działalności gospodarczej, jak i wzajemnego pola oddziaływania w relacjach firma – samorząd terytorialny. Nie należy jednak traktować tego pytania jako podsumowania analizy, a wstęp do dialogu przedsiębiorstw, samorządu terytorialnego oraz instytucji otoczenia biznesu.

KORZYSTANIE Z ZEWNĘTRZNYCH FORM WSPARCIA FINANSOWEGO

Tabela 42 Czy korzystali Państwo w ramach prowadzonej działalności rolniczej/ pozarolniczej z zewnętrznych źródeł finansowania?

KATEGORIA	TAK	NIE
Instrumenty finansowe o charakterze komercyjnym (pożyczki, kredyty, inne)	2	1
Finansowanie ze środków europejskich (np. POKL, PO IG, pożyczki Jeremie)	0	3
Dotacje z budżetu Skarbu Państwa (np. Funduszu Pracy, PFRON, inne)	0	3
Inne – jakie, wymień	0	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

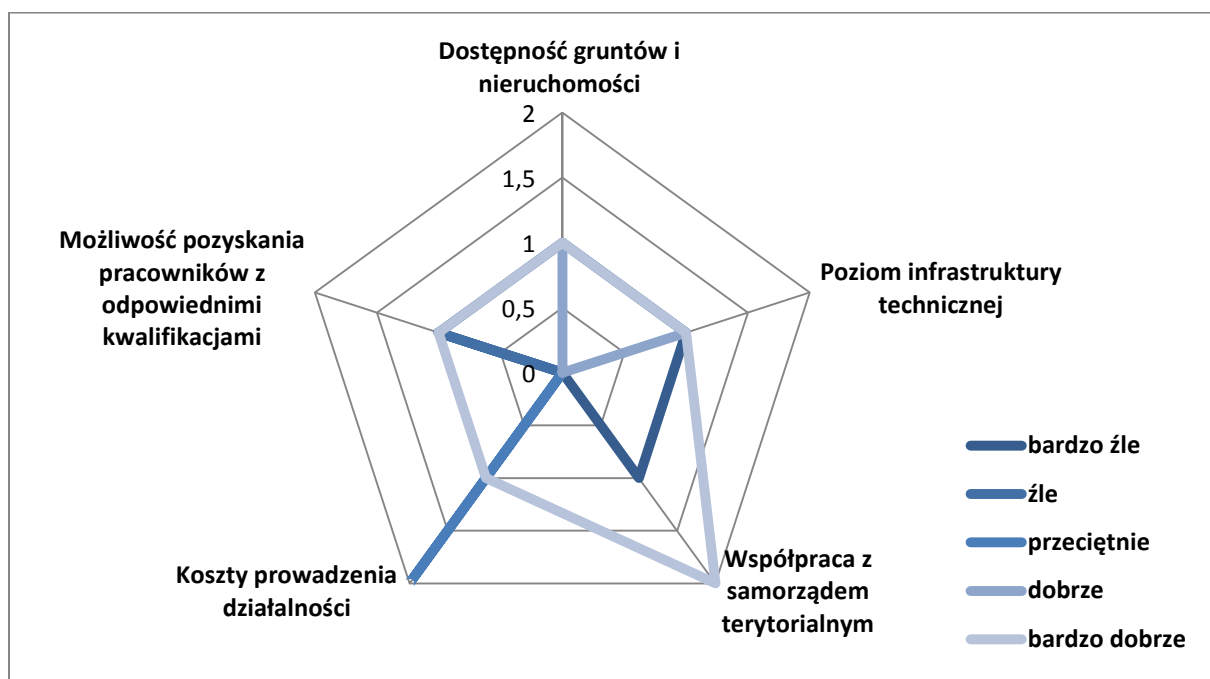
Respondenci, którzy wzięli udział w badaniu, w niewielkim stopniu korzystają z zewnętrznych źródeł finansowania w ramach prowadzonej działalności rolniczej/ pozarolniczej.

Dwóch ankietowany wskazało, że firma korzystała z instrumentów finansowych o charakterze komercyjnym. W dalszym etapie uspołeczniania Strategii rozwoju należałoby poruszyć kwestie dotyczące możliwości pozyskiwania środków finansowych.



WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI

Wykres 18 Jak ocenia Pan/ Pani warunki prowadzenia działalności rolniczej/ pozarolniczej na terenie gminy?



Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci negatywnie oceniają możliwość pozyskania pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami. Z kolei jako przeciętne postrzegane są koszty prowadzenia działalności, poziom infrastruktury oraz dostępność gruntów. Ankietowani pozytywnie oceniają współpracę z samorządem terytorialnym.

ATUTY PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA TERENIE GMINY

Przedstawiciele przedsiębiorstw wśród atutów prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy Ślemień wskazali:

- lokalizację działalności przy drodze wojewódzkiej,
- niższe koszty prowadzonej działalności niż w mieście, mniejszy stres,
- otwartość i zainteresowaniem mieszkańców.



PRZESZKODY W PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA TERENIE GMINY

Poza atutami ankietowani wskazali również na przeszkody w prowadzeniu działalności gospodarczej na terenie gminy Ślemień:

- mały popyt (mała liczba mieszkańców),
- duża konkurencja,
- niezyczliwość mieszkańców,
- brak zainteresowania ze strony władz gminnych,
- wyobcowanie, szczególnie przedsiębiorców napływowych, hermetyczność.

WSPARCIE LOKALNEJ DZIAŁALNOŚCI

Tabela 43 Z której z niżej przedstawionych propozycji wsparcia lokalnej działalności chcieliby Państwo skorzystać?

KATEGORIA	TAK	NIE
Tworzenie stref ekonomicznych	0	3
Zrzeszanie przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	1	2
Wsparcie finansowe przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	0	3
Poziom infrastruktury technicznej	0	3
Poziom infrastruktury logistycznej	0	3
Pomoc formalna przy zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej	0	3
Promocja przedsiębiorców, rolników, rzemieślników	1	2
Pomoc w znalezieniu lub wyszkoleniu kadry	1	2
Wsparcie w zatrudnianiu pracowników, doposażeniu stanowisk pracy	2	1
Pomoc w znalezieniu odpowiednich nieruchomości	2	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Respondenci w przyszłości chcieliby skorzystać ze wsparcia lokalnej działalności w postaci pomocy w zatrudnianiu pracowników, doposażeniu stanowisk pracy oraz pomocy w znalezieniu odpowiednich nieruchomości.



PODEJŚCIE PRZEDSTAWICIELI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO DO PRZEDSIĘBIORSTWA

Najwięcej respondentów uznało, że podejście, relacje przedstawicieli samorządu terytorialnego do osób prowadzących działalność gospodarczą jest bardzo życzliwe, wyróżniające się (67% wskazań). Natomiast 33% badanych twierdzi, że jest ono zniechęcające do prowadzenia działalności.



2.3. ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Ostatnia grupa docelowa, która poddana została badaniom ankietowym to przedstawiciele organizacji pozarządowych. Środowiska organizacji pozarządowych są ważnym źródłem informacji o funkcjonowaniu społeczeństwa obywatelskiego, zrzeszania mieszkańców, poziomu rozwoju kapitału społecznego w gminie.

Zakres badania ankietowego obejmował następujące obszary tematyczne:

1. Obszar działalności organizacji pozarządowej.
2. Ocena kondycji organizacji pozarządowej.
3. Mocne strony organizacji pozarządowej.
4. Słabe strony organizacji pozarządowej.
5. Współpraca z samorządem terytorialnym.
6. Obszary współpracy.
7. Potrzeby organizacji pozarządowych.
8. Propozycja zadania do realizacji na terenie gminy Ślemień w okresie 2014-2020 z punktu widzenia respondenta.

Na początku należy określić do jakich organizacji pozarządowych należą respondenci niniejszego badania ankietowego oraz jaki jest ogólny obraz środowiska NGO w gminie Ślemień. A zatem należy odpowiedzieć na pytania dotyczące obszaru działań (tutaj można wskazać więcej niż jeden), kondycji trzeciego sektora, jego słabych i mocnych stron.

OBSZAR DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

W badaniu ankietowym udział wzięli przedstawiciele organizacji pozarządowych reprezentujących pomoc społeczną oraz bezpieczeństwo publiczne.

OCENA KONDYCJI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Ankietowani deklarują, że kondycja reprezentowanej przez nich organizacji pozarządowej jest przeciętna.



MOCNE STRONY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Jako mocne strony przedstawiciele organizacji pozarządowych z terenu gminy Ślemień wskazali: rozpoznawalność organizacji w otoczeniu, zaangażowanie członków/ pracowników oraz wysokie kwalifikacje pracowników.

SŁABE STRONY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ

Respondenci wskazali, że słabą stroną organizacji pozarządowych są niskie przychody.

WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM

Pytanie dotyczyło postrzegania samorządu terytorialnego jako partnera w realizowanych działaniach, w którym respondenci jednoznacznie wskazali na chęć współpracy z samorządem, nawiązanie lub też kontynuowanie współpracy. Warto by w takim razie przemyśleć w jaki sposób do tej pory była prowadzona współpraca jednostek samorządu gminnego ze środowiskiem NGO i na odwrót, a także jak poprawić te relacje, jak rozwinąć działania partnerskie.

FORMY WSPÓŁPRACY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM

Tabela 44 Formy współpracy dotyczące organizacji pozarządowej z samorządem terytorialnym, które są stosowane w gminie

KATEGORIA	LICZBA WSKAZAŃ
Konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych	1
Tworzenie wspólnych zespołów – doradczych, opiniujących, inicjatywnych	
Doradztwo i udzielanie organizacjom pomocy merytorycznej w przygotowywaniu projektów i pisaniu wniosków	
Wspieranie akcji promującej przekazywanie 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego	
Prowadzenie i udostępnianie bazy danych o organizacjach pozarządowych	
Popularyzacja działalności organizacji pozarządowych	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Przedstawiciele organizacji pozarządowych wskazali, że w gminie Ślemień podejmowane są działania mające na celu popularyzację działalności organizacji pozarządowych. W gminie, według ankietowanych, konsultuje się z organizacjami pozarządowymi projekty aktów normatywnych.



Wśród obszarów współpracy z gminą jakie organizacje pozarządowe chcą rozwijać w przyszłości wskazano:

- wspólne ćwiczenia pożarnicze na terenie gminy,
- wspólne spotkania i dyskusje na temat problemów OSP w gminie.

POTRZEBY ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Tabela 45 Jakie są zgłaszane potrzeby organizacji pozarządowych z Państwa gminy?

KATEGORIE	LICZBA WSKAZAŃ
Brak odpowiedniej liczby członków/ pracowników/ wolontariuszy lub niedostateczne ich kwalifikacje	
Trudności we współpracy, angażowaniu społeczności lokalnej, w nawiązywaniu partnerstw z innymi podmiotami z gminy/ spoza gminy	
Trudności we współpracy z samorządem terytorialnym	
Brak środków finansowych na działalność statutową	1
Trudności w sprostaniu wszystkim obowiązkom formalnym	
Niewystarczająca liczba szkoleń, doradztwa dla organizacji pozarządowych	1
Braki lokalowe lub w wyposażeniu	

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Najczęściej organizacje pozarządowe, mają trudności z pozyskaniem środków finansowych na działalność statutową oraz z organizacją szkoleń dla pracowników/ członów.



3. SUGEROWANE KIERUNKI ROZWOJU GMINY ŚLEMIEŃ

Każda ankieta – zarówno skierowana do mieszkańców, przedsiębiorstw, jak i organizacji pozarządowych – zawierała tzw. kartę zadania, w której poproszono respondentów o zaproponowanie priorytetowego zadania do realizacji na terenie gminy Ślemień w okresie programowania na lata 2014-2020.

Zamieszczenie pytania w każdej ankiecie, do wszystkich grup docelowych badania ankietowego, miało na celu zbadanie potrzeb w zakresie zadań o charakterze inwestycyjnym lub nieinwestycyjnym (miękkim). Uwzględniono indywidualną perspektywę spojrzenia na potrzeby na terenie gminy Ślemień. Ponadto uwzględniono zróżnicowanie potrzeb u różnych grup docelowych. Inne potrzeby ma przedsiębiorstwo, które działa na terenie gminy Ślemień, inne zaś mieszkańców, a jeszcze inne organizacja pozarządowa. Jest to także ważna informacja dla władz lokalnych, powiatowych oraz wojewódzkich odnośnie potrzeb gminy.

Celem karty zadań było także wytyczenie przykładowych kierunków rozwoju gminy Ślemień. Z pewnością propozycje zawarte w karcie zadania należy traktować jak pewną próbę wskazania kierunku rozwoju dla gminy Ślemień. Elementem uzupełniającym będą m.in. konsultacje społeczne, na które zaproszeni zostaną wszyscy zainteresowani. Sam sposób dotarcia do respondentów sprawia, że katalog zadań na lata 2014-2020 należy potraktować jako otwarty. Informację podawały osoby, które są aktywne, zainteresowane sprawami regionu, uczestniczą w sprawach swojego regionu, mają kontakt z administracją publiczną.

PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI NA TERENIE GMINY – PROPOZYCJA Z ANKIET DLA MIESZKAŃCÓW

Respondenci wskazali, że ich zdaniem priorytetowe do realizacji w okresie 2014-2024 są takie zadania, jak:

- budowa i rozbudowa istniejącej sieci sanitarno-wodociągowej,
- poprawa infrastruktury,
- budowa chodników i zapewnienie bezpieczeństwa pieszych poruszających się po drogach szczególnie dzieci wracających ze szkoły,



- budowa poboczy,
- poprawa jakości dróg lokalnych - poprawa stanu nawierzchni istniejących dróg lokalnych, w tym utwardzanie,
- oświetlenie dróg gminnych,
- remont dróg powiatowych,
- rozwój komunikacji miejskiej - zapewnienie możliwości mieszkańcom dotarcia do większych miast, a zwłaszcza miasta powiatowego Żywca,
- budowa ścieżek rowerowych,
- budowa nowych lokali mieszkaniowych,
- rewitalizacja potoków rzek, regulacja potoków przed powodzią,
- wykoszenie pól, łąk,
- ścięcie drzew przy drodze,
- rozwój agroturystyki i turystyki,
- pozyskanie inwestorów ,
- powstanie nowych miejsc pracy,
- edukacja,
- utworzenie miejsca zabaw dla dzieci - plac zabaw,
- utworzenie miejsca rekreacyjnego - zagospodarowanie terenu boiska sportowego lub placu koło OSP LAS, wyposażenie w siłownię na wolnym powietrzu,
- w każdym sołectwie animator lub osoba zajmująca się rozwojem kultury fizycznej u dzieci młodzieży,
- zaplecze sportowe w każdej miejscowości,
- budowa Orlika,
- opieka zdrowotna - szerszy zakres, dłuższe godziny pracy, pediatra,
- poprawa opieki nad starszymi ludźmi,
- poprawa opieki zdrowotnej,
- promowanie gminy.



PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI NA TERENIE GMINY – PROPOZYCJA Z ANKIET DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

- budowa chodników,
- pomoc w znalezieniu lub wyszkoleniu kadry: pracowników, stażystów, wolontariuszy,
- wsparcie w zatrudnianiu pracowników, doposażeniu stanowisk pracy np. przy zatrudnianiu młodych osób, osób niepełnosprawnych,
- GOK.

PROPOZYCJE ZADAŃ DO REALIZACJI NA TERENIE GMINY – PROPOZYCJA Z ANKIET DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

- Wyższe środki finansowe jednostek OSP.



4. WNIOSKI

W wyniku realizacji badania ankietowego otrzymano od mieszkańców 96 ankiet. Wśród mieszkańców szczególnie aktywną grupą były kobiety, które zdominowały badanie, gdyż ich udział stanowi 65%. Oznacza to, iż zaangażowanie mieszkańców w życie publiczne gminy Ślemień rozkłada się nierównomiernie z punktu widzenia struktury płci.

Według struktury wieku największą reprezentację mają osoby w wieku 31-40 i 51-60 lat. Odsetek procentowy dwóch skrajnych grup wiekowych, tj.: między 15 a 20 rokiem życia oraz powyżej 60 lat jest najmniejszy i wynosi odpowiednio 3% i 6%. Jest to ważna informacja z perspektywy aktywizowania osób najmłodszych oraz najstarszych do zaangażowania w życie społeczne gminy.

Struktura wykształcenia mieszkańców jest również zróżnicowana. Największa grupa uczestników to osoby z wykształceniem wyższym i średnim. Pozostałe osoby stanowią procentowy udział na poziomie 30%.

Największa grupa respondentów deklaruje zatrudnienie w administracji publicznej. Nieco mniejsza zaś w przedsiębiorstwach prywatnych. Najmniej liczni są uczniowie/studenci oraz osoby prowadzące własne gospodarstwo rolne lub działalność gospodarczą.

Większość mieszkańców (60%) jest zadowolona z jakości życia na terenie gminy Ślemień. Z kolei 10% badanych orzekło, że poziom życia jest raczej zły, a 4%, że jest bardzo zły. Negatywnie sytuację w gminie ocenia 64% ankietowanych.

Okolo 86% ankietowanych wyczuwa jakąkolwiek przynależność do gminy Ślemień, z naciskiem na pozytywny aspekt tego uczucia. Udział osób, które nie deklarują chęci zmiany zamieszkania w okresie najbliższych 5-7 lat wynosi 76%. Przy wytyczaniu kolejnych kierunków rozwoju gminy Ślemień należy jednak zwrócić uwagę na głosy tej części społeczeństwa, która na chwilę obecną nie widzi szans dalszego prosperowania w jej granicach i rozważa, albo w ogóle podjęła już decyzję, o zmianie miejsca zamieszkania.

Zdecydowana większość respondentów uznała proces budowania Strategii rozwoju gminy Ślemień za zasadny. Mieszkańcy widzą dużą potrzebę w rozwoju obszaru związanego z inwestycjami, rynkiem pracy oraz opieką zdrowotną. Są to kategorie, które pojawiają się zarówno w tzw. Karcie zadań priorytetowych do realizacji w okresie 2014-2020, a także w pytaniach zamkniętych, w oparciu o skalę odpowiedzi 1-5 (1- bardzo źle, 5- bardzo dobrze).

PRZEDSIĘBIORSTWA

W badaniu ankietowym wzięli udział przedstawiciele firm, które powstały między rokiem 2005-2013. I reprezentują branże usługowe, produkcyjne i budowlane. Spośród przedstawicieli firm,



którzy wzięli udział w badaniu ankietowym, 33% reprezentuje firmy jednoosobowe, tj. zarejestrowane w Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej, a 67% pracuje w mikroprzedsiębiorstwach (do 9 pracowników).

Respondenci w większości uznali, że mają przeciętne (67%) możliwości rozwoju prowadzonej działalności rolniczej/ pozarolniczej na terenie gminy. Z kolei 33% respondentów oceniło te warunki jako bardzo dobre. Zatem ogólna ocena możliwość rozwoju prowadzonej działalności rolniczej/ pozarolniczej na obszarze gminy jest pozytywna jeśli chodzi o dostrzeżenie silnych stron działalności gospodarczej, jak i wzajemnego pola oddziaływania w relacjach firma – samorząd terytorialny.

Respondenci, którzy wzięli udział w badaniu, w niewielkim stopniu korzystają z zewnętrznych źródeł finansowania w ramach prowadzonej działalności rolniczej/ pozarolniczej. Jedynie dwóch ankietowany wskazało, że firma korzystała z instrumentów finansowych o charakterze komercyjnym. W dalszym etapie uspołeczniania Strategii rozwoju należałoby poruszyć kwestie dotyczące możliwości pozyskiwania środków finansowych.

Najwięcej respondentów uznało, że podejście, relacje przedstawicieli samorządu terytorialnego do osób prowadzących działalność gospodarczą jest bardzo życzliwe (67% wskazań). Natomiast 33% badanych twierdzi, że jest ono zniechęcające do prowadzenia działalności gospodarczej.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

W badaniu ankietowym udział wzięli przedstawiciele organizacji pozarządowych reprezentujących pomoc społeczną oraz bezpieczeństwo publiczne.

Kondycja organizacji została oceniona jako przeciętna. Mocne strony NGO zostały określone jako rozpoznawalność organizacji w otoczeniu, zaangażowanie członków/ pracowników oraz wysokie kwalifikacje pracowników. Do słabych stron zaliczono niskie przychody. Problem dla organizacji stanowi również brak środków finansowych na działalność statutową oraz niewystarczająca liczba szkoleń i doradztwa.

Przedstawiciele organizacji pozarządowych najczęściej wskazywali, że w gminie Ślemień podejmowane są działania mające na celu popularyzację działalności organizacji pozarządowych. W gminie, według ankietowanych, konsultuje się z organizacjami pozarządowymi projekty aktów normatywnych. Przedstawiciele organizacji biorących udział w badaniu jednoznacznie określili, że dążą do współpracy z samorządem.



Spis treści

1. WPROWADZENIE	2
2. SPÓJNOŚĆ STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	5
3. WIZJA I MISJA ROZWOJU GMINY ŚLEMIEŃ	7
4. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	9
I. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I STABILNEGO RYNKU PRACY	10
II. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO, ZDROWOTNEGO I PUBLICZNEGO	14
III. CEL STRATEGICZNY: POPRAWA FUNKCJONALNOŚCI GMINY.....	17
IV. CEL STRATEGICZNY: ROZWÓJ AKTYWNOŚCI SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	21
5. FINANSOWANIE	25
6. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII ROZWOJU GMINY ŚLEMIEŃ NA LATA 2014-2020	26
7. ZAKOŃCZENIE	28
ZAŁĄCZNIK NR 1: DIAGNOZA SPOŁECZNO- GOSPODARCZA GMINY ŚLEMIEŃ	29
Wstęp.....	29
1. Charakterystyka gminy Ślemień.....	29
1.1. Historia gminy Ślemień	29
1.2. Położenie i otoczenie	31
1.3. Warunki naturalne	33
2. Sfera techniczna.....	37
2.1 Sieć komunikacyjna.....	37
2.2. Mieszkalnictwo	38
2.3. Sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa	39
2.4. Sieć energetyczna, ciepłownicza, telekomunikacyjna	41
2.5. Gospodarka odpadami	41
3. Sfera gospodarcza.....	43
3.1. Bezrobocie i rynek pracy.....	43
3.2. Podmioty gospodarcze i otoczenie biznesu	46
3.3. Rolnictwo	48
3.4. Turystyka	49
4. Sfera społeczna	54
4.1. Procesy demograficzne	54
4.2. Edukacja	59
4.3. Kultura i sztuka	65
4.4. Bezpieczeństwo publiczne	66
4.5. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	69
4.6. Kapitał społeczny	71
4.7. Powiązania zewnętrzne gminy	73
ZAŁĄCZNIK NR 2: ANALIZA SWOT – GMINA ŚLEMIEŃ	74
ZAŁĄCZNIK NR 3: RAPORT Z BADANIA ANKIETOWEGO. GMINA ŚLEMIEŃ W OPINII MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW, ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	82
1. WSTĘP	82
1.1. CEL I METODA BADAŃ	82



2. GMINA ŚLEMIEŃ W PERCEPCJI MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORSTW I ORGANIZACJI POZARZĄD.....	85
2.1. ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA MIESZKAŃCÓW	85
METRYCZKA – INFORMACJE O RESPONDENTACH	85
OCENA POTRZEBY POSIADANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY ŚLEMIEŃ	88
OGÓLNA OCENA ŻYCIA W GMINIE ŚLEMIEŃ	89
OCENA SYTUACJI W GMINIE ŚLEMIEŃ	91
OCENA POCZUCIA PRZYNALEŻNOŚCI DO GMINY ŚLEMIEŃ	92
OCENA REALIZACJI ZADAŃ I INWESTYCJI NA TERENIE GMINY ŚLEMIEŃ	93
PRIORYTETOWE OBSZARY ROZWOJU NA TERENIE GMINY ŚLEMIEŃ	95
PLANY RELOKACYJNE MIESZKAŃCÓW GMINY ŚLEMIEŃ	96
2.2. ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA PRZEDSIĘBIORSTW	97
DANE O FIRMIE	98
OCENA ROZWOJU PROWADZONEJ DZIAŁALNOŚCI	100
KORZYSTANIE Z ZEWNĘTRZNYCH FORM WSPARCIA FINANSOWEGO	100
WARUNKI PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI	101
ATUTY PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA TERENIE GMINY	101
PRZESZKODY W PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ NA TERENIE GMINY	102
WSPARCIE LOKALNEJ DZIAŁALNOŚCI	102
PODEJŚCIE PRZEDSTAWICIELI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO DO PRZEDSIĘBIORSTWA	103
2.3. ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	104
OBSZAR DZIAŁALNOŚCI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ	104
OCENA KONDYCJI ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ	104
MOCNE STRONY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ	105
SŁABE STRONY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ	105
WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM	105
FORMY WSPÓŁPRACY ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ Z SAMORZĄDEM TERYTORIALNYM	105
POTRZEBY ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH	106
3. SUGEROWANE KIERUNKI ROZWOJU GMINY ŚLEMIEŃ	107
4. WNIOSKI	110
Spis tabel	114
Spis wykresów	115
Spis map	115



Spis tabel

Tabela 1 Struktura gruntów w gminie Ślemień	32
Tabela 2 Klasy gleb wraz z charakterystyką upraw	34
Tabela 3 Lesistość gminy Ślemień na tle powiatu, województwa i kraju (stan na 2013 rok)	35
Tabela 4 Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	39
Tabela 5 Sieć wodociągowa na terenie gminy Ślemień w latach 2010–2013	40
Tabela 6 Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Ślemień w latach 2010–2013	40
Tabela 7 Charakterystyka gospodarki odpadami na terenie gminy Ślemień w 2013 roku	42
Tabela 8 Liczba i struktura pracujących w latach 2010–2013	43
Tabela 9 Liczba i struktura bezrobotnych w latach 2010–2013	44
Tabela 10 Udział bezrobotnych zarejest. w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci [w %]	45
Tabela 11 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Ślemień w 2013 r.	47
Tabela 12 Podmioty według klas wielkości (stan na 2013 r.)	47
Tabela 13 Struktura użytkowania gruntów w gminie Ślemień (stan na rok 2010)	48
Tabela 14 Liczba gospodarstw domowych z dochodami z różnych źródeł	48
Tabela 15 Obiekty architektoniczne wpisane do gminnej ewidencji zabytków	51
Tabela 16 Punkty widokowe gminy Ślemień	53
Tabela 17 Zestawienie porównawcze sytuacji demograf. gmin powiatu żywieckiego	55
Tabela 18 Struktura wiekowa ludności gminy Ślemień w latach 2010–2013	57
Tabela 19 Wskaźnik obciążenia demograficznego dla gminy i jednostek porównawczych	58
Tabela 20 Saldo migracji w gminie Ślemień w latach 2010–2013	59
Tabela 21 Wskaźnik przyrostu naturalnego w gminie w latach 2010–2013	59
Tabela 22 Liczba uczniów uczęszczających do Przedszkola Publicznego w Ślemieniu	60
Tabela 23 Liczba nauczycieli zatrudnionych w Przedszkolu Publicznym w Ślemieniu	60
Tabela 24 Liczba uczniów uczęszczających do Szkoły Podstawowej w Ślemieniu	61
Tabela 25 Liczba uczniów uczęszczających do Publicznego Gimnazjum w Ślemieniu	61
Tabela 26 Liczba nauczycieli zatrudnionych w Zespole Szkół w Ślemieniu w latach 2010–2013	62
Tabela 27 Współczynnik skolaryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych (stan na 2013 r.)	62
Tabela 28 Wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych (stan na 2012 r.)	63
Tabela 29 Poziom wykształcenia ludności gminy Ślemień (stan na 2002 rok)	64
Tabela 30 Akcje jednostek OSP działających na terenie gminy Ślemień w latach 2011–2013	66
Tabela 31 Sprzęt specjalistyczny będący na wyposażeniu poszczególnych jednostek OSP	67
Tabela 32 Przestępstwa stwierdzone w gminie w latach 2011–2013	68
Tabela 33 Bezpieczeństwo na drogach — statystyki z lat 2011–2013	69
Tabela 34 Powody przyznania pomocy przez GOPS Ślemień w latach 2010–2013	70
Tabela 35 Liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego	71
Tabela 36 Korzystający ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Ślemień	71
Tabela 37 Dane statystyczne Polskiego Komitetu Wyborczego dotyczące wyborów samorządowych 2010 w gminie Ślemień w poszczególnych okręgach wyborczych	72
Tabela 1 Struktura płci respondentów	85
Tabela 2 Struktura wiekowa respondentów	86
Tabela 4 Propozycja 3 obszarów rozwoju, które powinny stanowić priorytet działań	95
Tabela 5 Rok rozpoczęcia działalności	98
Tabela 6 Czy korzystali Państwo z zewnętrznych źródeł finansowania?	100
Tabela 7 Z której propozycji wsparcia lokalnej działalności chcieliby Państwo skorzystać?	102
Tabela 11 Formy współpracy dotyczące organizacji pozarządowej z samorządem terytorialnym,	105
Tabela 12 Jakie są zgłaszane potrzeby organizacji pozarządowych z Państwa gminy?	106



Spis wykresów

Wykres 1 Liczba i struktura pracujących w latach 2010–2013 — ujęcie graficzne	43
Wykres 2 Liczba i struktura bezrobotnych w latach 2010–2013 — ujęcie graficzne	44
Wykres 3 Stopa bezrobocia rejestrowanego dla powiatu żywieckiego, województwa śląskiego i Polski w latach 2010–2013 [w %]	45
Wykres 4 Liczba ludności gminy Ślemień według płci w latach 2010–2013	55
Wykres 5 Zmiana liczebności populacji według grup wieku	57
Wykres 6 Struktura wiekowa ludności gminy Ślemień w latach 2010–2013 — ujęcie graficzne.....	58
Wykres 7 Poziom wykształcenia ludności gminy Ślemień (stan na 2002 rok) — ujęcie graficzne	64
Wykres 8 Struktura wykształcenia respondentów	87
Wykres 9 Struktura zatrudnienia	88
Wykres 10 Ocena potrzeby posiadania Strategii rozwoju	89
Wykres 11 Ogólna ocena życia w gminie.....	90
Wykres 12 Ocena sytuacji w gminie	91
Wykres 13 Ocena poczucia przynależności do gminy	92
Wykres 14 Ocena realizacji zadań i inwestycji na terenie gminy	93
Wykres 15 Plany zmiany miejsca zamieszkania w okresie najbliższych 5-7 lat	96
Wykres 16 Rodzaje branż	98
Wykres 17 Struktura wielkości zatrudnienia	99
Wykres 18 Jak ocenia Pan/ Pani warunki prowadzenia działalności rolniczej/ pozarolniczej na terenie gminy?	101

Spis map

Mapa 1 Lokalizacja gminy Ślemień na tle powiatu i województwa	31
Mapa 2 Sieć komunikacyjna w gminie Ślemień	38